

การสร้างความเข้มแข็งของชุมชนไทยในประเทศออสเตรเลีย
เพื่อผลักดันผลประโยชน์ของชาติ :
กรณีศึกษารัฐนิวเซาท์เวลส์

โดย

นายพีรวิษ สุวรรณประเทศ
เอกอัครราชทูตประจำกระทรวง
กระทรวงการต่างประเทศ

นักศึกษาวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร
หลักสูตรการป้องกันราชอาณาจักรภาครัฐ เอกชน และการเมือง รุ่นที่ ๗
ประจำปีการศึกษา พุทธศักราช ๒๕๕๖

บทคัดย่อ

เรื่อง การสร้างความเข้มแข็งของชุมชนไทยในประเทศออสเตรเลีย เพื่อ
ผลักดันผลประโยชน์ของชาติ : กรณีศึกษารัฐนิวเซาท์เวลส์
ลักษณะวิชา สังคมจิตวิทยา
ผู้วิจัย นายพีรวิช สุวรรณประเทศ หลักสูตร วปม. รุ่นที่ ๗

ในปัจจุบันมีชุมชนไทยที่มีถิ่นพำนักอยู่ในต่างประเทศทั้งหมดประมาณ ๑,๐๓๕,๐๓๒ คน ซึ่งสามารถทำคุณประโยชน์ให้กับประเทศไทย เช่น การมีบทบาทในการปกป้องและผลักดันผลประโยชน์ของประเทศไทยทั้งในด้านเศรษฐกิจและการเมือง หรือในฐานะกลุ่มปกป้องและรักษาผลประโยชน์ (lobbyist) ในประเทศออสเตรเลียมีชุมชนไทยอยู่ประมาณ ๕๔,๘๘๖ คน ซึ่งคนไทย โดยเฉพาะผู้ถือสัญชาติออสเตรเลียก็ย่อมมีบทบาทในด้านสังคม เศรษฐกิจ วัฒนธรรม และการเมือง และหากสามารถรวมตัวกันก็สามารถสร้างพลังอำนาจให้เป็นที่ยอมรับและผลักดันปกป้องผลประโยชน์ของชุมชนไทยในประเทศนั้นๆ ตลอดจนสามารถมีบทบาทในการส่งเสริมผลประโยชน์ของประเทศไทยได้เช่นเดียวกัน

รัฐนิวเซาท์เวลส์เป็นรัฐที่มีผู้อพยพถิ่นฐานจากต่างประเทศนิยมไปตั้งรกรากมากที่สุด และรัฐบาลนิวเซาท์เวลส์เองก็ตระหนักดีว่า ประชากรเหล่านี้มีส่วนสำคัญในการส่งเสริมความเจริญรุ่งเรืองทางเศรษฐกิจของรัฐในการเป็นตัวเชื่อมกับประเทศที่เป็นถิ่นกำเนิดเพื่อผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจ จึงได้มีการก่อตั้งกลไกต่าง ๆ เพื่อมีปฏิสัมพันธ์กับชุมชนเหล่านี้ อย่างไรก็ตาม ชุมชนไทยในรัฐนิวเซาท์เวลส์ ซึ่งมีประมาณ ๑๗,๕๓๘ คน ยังไม่มีสถานภาพเป็นที่ยอมรับอย่างเป็นทางการ เช่นเดียวกับชุมชนอื่น ๆ ผู้วิจัยในฐานะที่ได้ดำรงตำแหน่งกงสุลใหญ่ ณ นครซิดนีย์ รัฐนิวเซาท์เวลส์ เล็งเห็นถึงศักยภาพของชุมชนไทยที่จะสามารถมีบทบาทอย่างมีนัยสำคัญในด้านสังคม เศรษฐกิจ วัฒนธรรม และการเมืองของรัฐและในฐานะตัวเชื่อมเพื่อส่งเสริมผลประโยชน์ระหว่างรัฐและประเทศไทยจึงได้นำกรณีแนวปฏิบัติที่เป็นเลิศของชุมชนอื่น ๆ ที่ถือได้ว่าเป็นชุมชนที่มีความเข้มแข็ง ได้แก่ จีน และฟิลิปปินส์ ซึ่งมีสถานภาพเป็นที่ยอมรับอย่างเป็นทางการมาเป็นกรณีศึกษาแนวทางในการส่งเสริมให้ภาครัฐยอมรับสถานภาพและศักยภาพของชุมชนไทย ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่าเป็นกรณีศึกษาตัวอย่างในประเทศออสเตรเลีย ที่สามารถนำไปพัฒนากลยุทธ์ เสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนไทยในออสเตรเลีย ตลอดจนเพื่อผลักดันผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจของชาติ

คำนำ

ในปัจจุบันมีคนไทยที่พำนักอาศัยอยู่ในต่างประเทศมากกว่า ๑ ล้านคน และรัฐบาลเองในทุกสมัยก็เล็งเห็นถึงศักยภาพของชุมชนไทยในต่างประเทศที่จะมีบทบาทในการส่งเสริมความสัมพันธ์และผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศไทยและประเทศที่ชุมชนไทยเหล่านี้มีถิ่นพำนัก โดยสถานเอกอัครราชทูตและสถานกงสุลใหญ่ของไทยในต่างประเทศจะมีบทบาทสำคัญในการมีปฏิสัมพันธ์กับชุมชนไทย และสนับสนุนให้ชุมชนไทยมีความเข้มแข็ง

ผู้วิจัยเมื่อครั้งที่ดำรงตำแหน่งกงสุลใหญ่ ณ นครซิดนีย์ รัฐนิวเซาท์เวลส์ ระหว่างปี ๒๕๕๔-๒๕๕๖ ได้ตระหนักถึงความสำคัญของชุมชนไทยและเห็นความจำเป็นที่จะต้องเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนไทยในรัฐนิวเซาท์เวลส์ให้มีความเข้มแข็ง โดยการสร้างการยอมรับในสถานภาพของชุมชนไทยของภาครัฐออสเตรเลียในระดับต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง จึงได้นำมาเป็นกรณีศึกษาเพื่อเสนอแนะเป็นแนวทางสำหรับการดำเนินการในอนาคต โดยหวังว่าจะเป็นประโยชน์สำหรับผู้ที่สนใจที่จะศึกษาแนวทางการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนไทยในต่างประเทศ หรือนำไปศึกษาและปรับใช้ในอนาคต

(นายพีรวิช สุวรรณประเทศ)

นักศึกษาวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร

หลักสูตร วปม. รุ่น ๗

ผู้วิจัย

สารบัญ

		หน้า
บทคัดย่อ		ก
คำนำ		ข
สารบัญ		ค
บทที่ ๑	บทนำ	๑
	ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	๑
	วัตถุประสงค์ของการวิจัย	๔
	ขอบเขตของการวิจัย	๔
	วิธีดำเนินการวิจัย	๕
	ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย	๕
บทที่ ๒	แนวคิด ทฤษฎี วรรณกรรม และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๖
	ความหมายของชุมชน	๖
	ความหมายของชุมชนเข้มแข็ง	๖
	องค์ประกอบชุมชนเข้มแข็ง และลักษณะของชุมชนเข้มแข็ง	๗
	ปัจจัยผลักดันความเข้มแข็งของชุมชน	๘
	การวิเคราะห์สถานะแวดล้อมภายนอกและภายใน (SWOT Analysis)	๕
	แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ ๑๑	๑๐
	วรรณกรรมและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๑๑
	ยุทธศาสตร์ชุมชนไทยเข้มแข็ง และนโยบายต่างประเทศ	๑๔
บทที่ ๓	ชุมชนไทยในรัฐนิวเซาท์เวลส์ และการส่งเสริมผลประโยชน์ของประเทศไทย	๑๗
	ระบบการเมืองการปกครองออสเตรเลีย	๑๗
	นโยบายต่างประเทศออสเตรเลียและการส่งเสริมบทบาทของชุมชน	๒๐
	ความสัมพันธ์ไทย-ออสเตรเลีย และผลประโยชน์ของไทยในออสเตรเลีย	๒๘
	สถานะการรวมกลุ่มของชุมชนต่าง ๆ ในรัฐนิวเซาท์เวลส์	๓๖
	สถานะการรวมกลุ่มของชุมชนไทยในรัฐนิวเซาท์เวลส์	๔๑

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ ๔	
แนวทางการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนไทยในรัฐนิวเซาท์	๔๕
การวิเคราะห์ปัจจัยสำคัญของความเป็นชุมชนเข้มแข็งด้วย SWOT	๔๕
การดำเนินการของสถานกงสุลใหญ่ในการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนไทย	๕๑
บทที่ ๕	
สรุป และข้อเสนอแนะ	๕๓
สรุป	๕๓
ข้อเสนอแนะ	๕๕
บรรณานุกรม	๖๐
ประวัติย่อผู้วิจัย	๖๒

บทที่ ๑

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันยังไม่มีข้อมูลที่ปรากฏชัดเจนเกี่ยวกับจำนวนคนไทยที่มีถิ่นพำนักในต่างประเทศ ซึ่งเพื่อประโยชน์ของการวิจัยนี้จะขอเรียกคนกลุ่มนี้ว่า ชุมชนไทย เนื่องจากเมื่อคนไทยเดินทางไปพำนักอาศัยอยู่ในต่างประเทศมักจะไม่ประสงค์ที่จะลงทะเบียนไว้กับสถานเอกอัครราชทูตและสถานกงสุลใหญ่ไทยในประเทศนั้น อย่างไรก็ตามจากการสำรวจของสถานเอกอัครราชทูตและสถานกงสุลใหญ่ไทยในต่างประเทศจำนวน ๕๒ แห่ง ใน ๖๗ ประเทศในปี ๒๕๕๕ พบว่ามีชุมชนไทยที่มีถิ่นพำนักอยู่ในต่างประเทศทั้งหมดประมาณ ๑,๐๓๕,๐๓๒ คน (ตารางที่ ๑-๑)

ตารางที่ ๑-๑ : ประมาณการจำนวนคนไทยในต่างประเทศ

ภูมิภาค	จำนวนคนไทย ปี 2555
ยุโรป	๒๔๕,๘๕๕
อเมริกาและแปซิฟิกใต้	๔๐๓,๘๘๖
เอเชียตะวันออก	๓๑๑,๐๘๑
เอเชียใต้ ตะวันออกกลางและแอฟริกา	๓๔,๒๑๐
รวม 67 ประเทศ	๑,๐๓๕,๐๓๒

ที่มา : กรมการกงสุล กระทรวงการต่างประเทศ, ๒๕๕๖

ที่ผ่านมาสังคมไทยอาจจะยังมีทัศนคติที่ไม่ถูกต้องเกี่ยวชุมชนคนไทยในต่างประเทศว่า เมื่อชุมชนไทยในต่างประเทศไม่ได้เสียภาษีให้กับรัฐบาลไทย ดังนั้น คนกลุ่มนี้ย่อมไม่ควรได้รับการสนับสนุนหรือช่วยเหลือจากรัฐบาล ซึ่งในข้อเท็จจริงอาจมีการมองข้ามไปว่าชุมชนไทยในต่างประเทศได้ทำคุณประโยชน์ให้กับประเทศไทยทั้งทางตรงและทางอ้อมในด้านเศรษฐกิจ วัฒนธรรมและการเมือง เช่น การส่งรายได้กลับประเทศไทยปีละนับแสนล้านบาท การเดินทางมาใช้ภายในประเทศไทยในฐานะนักท่องเที่ยว การนำเข้าสินค้าไทยในฐานะผู้บริโภคหรือผู้จำหน่ายในต่างประเทศ การมีบทบาทในการเผยแพร่ภาพลักษณ์และวัฒนธรรมไทย ตลอดจนการมีบทบาทในการปกป้องและ

ผลักดันผลประโยชน์ของประเทศไทยทั้งในด้านเศรษฐกิจและการเมืองในฐานะผู้มีสิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้งในประเทศนั้น ๆ หรือในฐานะกลุ่มปกป้องและรักษาผลประโยชน์ (lobbyist) เป็นต้น ซึ่งในประเทศออสเตรเลียนั้นคนไทยโดยเฉพาะผู้ถือสัญชาติออสเตรเลียก็ย่อมมีบทบาทในด้านสังคม เศรษฐกิจ วัฒนธรรม และการเมือง และหากสามารถรวมตัวกันก็สามารถสร้างพลังอำนาจให้เป็นที่ยอมรับและผลักดันปกป้องผลประโยชน์ของชุมชนไทยในประเทศนั้นๆ ตลอดจนสามารถมีบทบาทในการส่งเสริมผลประโยชน์ของประเทศไทยได้เช่นเดียวกัน

จากผลการสำรวจดังกล่าวประเทศออสเตรเลียมียุทธศาสตร์ไทยพำนักอาศัยอยู่ประมาณ ๕๔,๘๖๕ คน (ตารางที่ ๑-๒) ในขณะที่สถิติของสำนักงานสถิติออสเตรเลียในปี ๒๕๕๔ระบุว่าในประเทศออสเตรเลียมียุทธศาสตร์ที่มีถิ่นกำเนิดในประเทศไทย ๔๕,๔๖๕ คน โดยประมาณร้อยละ ๕๐ หรือ ๒๒,๗๓๒ คนถือสัญชาติออสเตรเลีย (Australian Bureau of Statistics:2013)

ตารางที่ ๑-๒ : ภูมิภาค อเมริกาและแปซิฟิกใต้

ประเทศ	จำนวนคนไทยปี ๒๕๕๕
แคนาดา	๘,๖๐๐
ชิลี	๑๕๕
นิวซีแลนด์	๕,๕๐๐
บราซิล	๑๖๕
เปรู	๒๖
เม็กซิโก	๑๕๐
สหรัฐอเมริกา	๓๓๐,๓๔๕
ออสเตรเลีย	๕๔,๘๖๕
อาร์เจนตินา	๗๒
รวม 9 ประเทศ	๔๐๓,๘๘๖

ที่มา : กรมการกงสุล กระทรวงการต่างประเทศ

ทั้งนี้ ประเทศออสเตรเลียเป็นประเทศที่มีความหลากหลายทางเชื้อชาติและโดยสถิติของสำนักสถิติ ออสเตรเลียในปี ๒๕๕๔ ระบุว่าชาวออสเตรเลียมีภูมิลำเนาจากกว่า ๒๐๐ ประเทศ มีการใช้ภาษา ต่างๆ ในครัวเรือนกว่า ๓๐๐ ภาษา และมีการนับถือศาสนาและลัทธิความเชื่อต่างๆ กว่า ๑๐๐ ศาสนา และลัทธิ ทั้งนี้ประมาณร้อยละ ๒๗ ของประชากรทั้งหมด หรือประมาณ ๖ ล้านคนมีถิ่นกำเนิดใน ต่างประเทศ ในขณะที่ตามเมืองหลวงสำคัญๆ ของรัฐต่างๆ นั้นจะประกอบด้วยประชากรที่มีถิ่นกำเนิด ในต่างประเทศถึงประมาณ ๑ ใน ๓

รัฐนิวเซาท์เวลส์เป็นรัฐที่มีชุมชนไทยอาศัยอยู่จำนวนมากที่สุดหรือประมาณ ๑๗,๕๓๘ คน และ เป็นรัฐที่ผู้โยกย้ายถิ่นฐานจากประเทศต่างๆนิยมไปตั้งรกรากมากที่สุดโดยนครซิดนีย์ซึ่งเป็น เมืองหลวงของรัฐนิวเซาท์เวลส์มีจำนวนประชากรที่มีถิ่นกำเนิดในต่างประเทศสูงที่สุดในบรรดาเมือง หลวงของรัฐต่างๆ ในประเทศหรือถึงร้อยละ ๓๔.๕ และรัฐบาลเองก็ตระหนักดีว่า ประชากรเหล่านี้มีส่วน สำคัญในการส่งเสริมความเจริญรุ่งเรืองทางเศรษฐกิจของรัฐ ทั้งนี้ รัฐบาลนิวเซาท์เวลส์มีนโยบาย NSW 2021(www.2021.nsw.gov.au) ซึ่งเป็นแผน ๑๐ ปี ซึ่งมุ่งที่จะฟื้นฟูเศรษฐกิจรัฐนิวเซาท์เวลส์และ พัฒนาให้เป็นรัฐอันดับหนึ่งในประเทศในการประกอบธุรกิจตลอดจนเป็นเมืองผู้นำทางเศรษฐกิจและ การเงินในภูมิภาคเอเชียและแปซิฟิกด้วยโดยได้เน้นความสำคัญของคุณค่าจากความหลากหลายทาง วัฒนธรรมของรัฐในการผลักดันผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจ โดยในความพยายามดังกล่าว รัฐบาลจะ ขยายการมีปฏิสัมพันธ์กับชุมชนต่างๆ ผ่านกลไกหรือต่าง ๆ ที่รัฐจัดตั้งขึ้นเพื่อรับฟังความเห็นและข้อ เรียกร้องในประเด็นที่ชุมชนให้ความสำคัญ เช่น กลไก Multicultural Business Advisory Panel ประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิจากชุมชนเชื้อสายต่างๆมีหน้าที่ในการให้คำปรึกษาแก่ภาครัฐในการนำความ หลากหลายทางวัฒนธรรม ภาษาตลอดจนเครือข่ายของชุมชนต่างๆกับถิ่นกำเนิดในการส่งเสริม ผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจของรัฐตามนโยบาย NSW 2021 นอกจากนี้ยังมีกลไก Ministerial Consultative Committee ต่าง ๆ ซึ่งเป็นกลไกที่รัฐบาลและชุมชนบางชุมชนที่รัฐบาลเห็นว่า มีบทบาท สำคัญในระบบสังคม เศรษฐกิจ ตลอดจนการเมืองหรือเป็นชุมชนที่มีศักยภาพ ใช้เป็นเวทีในการหารือ ในประเด็นที่เป็นผลประโยชน์ของชุมชนหรือของรัฐเอง เช่น กลไก Chinese Ministerial Consultative Committee หรือ Filipino Ministerial Consultative Committee เป็นต้น

ในขณะที่ชุมชนต่างๆ ได้มีโอกาสใช้ประโยชน์จากกลไกเหล่านี้ในการผลักดัน ผลประโยชน์ของชุมชน เพื่อเป็นการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน ตลอดจนใช้เป็นกลไกในการ ผลักดันผลประโยชน์ของชาติภูมิ แต่ชุมชนไทยกลับไม่ได้ประโยชน์จากนโยบายของรัฐบาล เนื่องจาก ยังไม่มีผู้แทนชุมชนไทยใน Multicultural Business Advisory Panel ตลอดจนไม่มีการจัดตั้งกลไก Ministerial Consultative Committee สำหรับชุมชนไทย ในขณะที่เดียวกันชุมชนไทยในรัฐนิวเซาท์เวลส์

เองก็ยังไม่มีการรวมตัวเพื่อจัดตั้งองค์กรที่อาจกล่าวได้เป็นปากเป็นเสียงให้กับชุมชนไทยและสามารถสร้างพลังอำนาจในการต่อรองเพื่อสร้างการยอมรับหรือรักษาผลประโยชน์ของชุมชนเอง

ผู้วิจัยในฐานะที่ได้ดำรงตำแหน่งกงสุลใหญ่ ณ นครซิดนีย์ รัฐนิวเซาท์เวลส์ ระหว่างเดือนเมษายน ๒๕๕๔ ถึงเดือนกันยายน ๒๕๕๖ ได้เห็นถึงศักยภาพของชุมชนไทยที่จะสามารถมีบทบาทอย่างมีนัยสำคัญในด้านสังคม เศรษฐกิจ วัฒนธรรม และการเมืองของรัฐหรือแม้แต่ว่าเป็นตัวเชื่อมเพื่อส่งเสริมผลประโยชน์ระหว่างรัฐและประเทศไทยจึงได้ผลักดันให้ภาครัฐยอมรับสถานภาพและศักยภาพของชุมชนไทยจนได้มีการจัดตั้งกลไก Thai Ministerial Consultative Committee เพื่อเป็นกลไกหารือระหว่างผู้แทนภาครัฐและชุมชนไทย ในประเด็นที่ชุมชนไทยให้ความสำคัญ และในขณะที่ยังไม่มีผู้แทนไทยในองค์ประกอบ Multicultural Business Advisory Panel แต่ก็ได้มีส่วนให้ความเห็นสนับสนุนการเสนอชื่อชาวออสเตรเลียซึ่งมีความผูกพันทางธุรกิจกับประเทศไทยมาอย่างยาวนานและเป็นผู้ที่มีความนิยมชมชอบประเทศไทยเป็นหนึ่งในผู้ทรงคุณวุฒิในกลไกดังกล่าว ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่าเป็นกรณีศึกษาตัวอย่างในประเทศออสเตรเลีย ที่สามารถนำไปพัฒนากลยุทธ์ เสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนไทยในออสเตรเลีย ตลอดจนเพื่อผลักดันผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจของชาติภูมิ ยกตัวอย่างเช่น การส่งเสริมการลงทุน การขยายตลาดให้กับสินค้าไทยโดยการผลักดันลดมาตรการที่เป็นอุปสรรคต่อการส่งออกของสินค้าไทยและการส่งเสริมความตระหนักรับรู้ ความเข้าใจและภาพลักษณ์ที่ถูกต้องที่เกี่ยวกับประเทศไทย เป็นต้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑. เพื่อศึกษาสถานะการรวมกลุ่มของชุมชนไทยในออสเตรเลีย
๒. ศึกษาอุปสรรคและปัจจัยอันจะนำไปสู่ความเข้มแข็งของชุมชน
๓. เพื่อเสนอแนะแนวทางในการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนไทย

เพื่อผลักดันผลประโยชน์ของชาติ

ขอบเขตของการวิจัย

๑. ขอบเขตด้านประชากร

ผู้นำชุมชนไทยในสมาคมต่างๆ ผู้นำชุมชนเชื้อชาติอื่นๆ ผู้บริหารระดับรัฐของรัฐนิวเซาท์เวลส์ และผู้บริหารนครซิดนีย์

๒. ขอบเขตด้านเนื้อหา

เน้นการวิจัยโครงสร้างสมาคม ชุมชนไทยและการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างชุมชนและการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างชุมชนและผู้แทนภาครัฐ

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยใช้วิธีสัมภาษณ์ ตลอดจนศึกษาแนวปฏิบัติที่เป็นเลิศของชุมชนอื่นๆ ในประเทศออสเตรเลีย

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

๑. ทำให้ทราบสถานะการรวมกลุ่มของชุมชนไทยในรัฐนิวเซาท์เวลส์
๒. ทำให้ได้ทราบถึงอุปสรรคและปัจจัยอันจะนำไปสู่ความเข้มแข็งของชุมชนไทย
๓. ได้รับทราบแนวทางในการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนไทย

บทที่ ๒

แนวคิด ทฤษฎี วรรณกรรม และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ความหมายของชุมชน

ตามความหมายของราชบัณฑิตยสถาน ๒๕๒๕ ชุมชน คือ กลุ่มคนที่รวมกันเป็นสังคมขนาดเล็ก อาศัยอยู่ในอาณาบริเวณเดียวกัน และมีประโยชน์ร่วมกัน ในขณะที่ ศาสตราจารย์ น.พ. ประเวศ วะสี ได้นิยามไว้ว่า ชุมชน หมายถึง คนจำนวนหนึ่งมีวัตถุประสงค์ร่วมกัน มีความเอื้ออาทรต่อกัน มีความพยายามทำอะไรร่วมกันมีการเรียนรู้ร่วมกันในการกระทำซึ่งรวมถึงการติดต่อสื่อสารกัน

ชุมชนมีองค์ประกอบอย่างน้อย ๓ ข้อ คือ ๑) พื้นที่ทางภูมิศาสตร์ ๒) การปฏิสัมพันธ์ทางสังคม ๓) ความผูกพันร่วมกัน (สำนักมาตรฐานการพัฒนาสังคมและความมั่นคงมนุษย์: ๒๕๔๘) อย่างไรก็ตาม ระบบการคมนาคมและการสื่อสารที่ทันสมัยในปัจจุบัน รวมทั้งอิทธิพลของปัจจัยภายนอกชุมชน ซึ่งปรากฏเป็นรูปนโยบายและโครงการของรัฐ มีผลทำให้ปฏิสัมพันธ์ทางสังคมของบุคคลกระจายออกไปอย่างกว้างขวาง ไม่จำเป็นที่จะต้องมีการปฏิสัมพันธ์กัน เฉพาะในพื้นที่แห่งใดแห่งหนึ่ง ดังนั้น พื้นที่ทางภูมิศาสตร์จึงไม่ใช่องค์ประกอบที่สำคัญของความเป็นชุมชนในสมัยปัจจุบัน

จากความหมายข้างต้นจึงอาจกล่าวได้ว่า ชุมชนมีความหมายมากกว่าการที่คนแต่ละคนมาอยู่ร่วมกัน และได้สร้างความสัมพันธ์กัน โดยมี หลักการ เงื่อนไข กติกา ซึ่งเราเรียกโดยรวมว่าระเบียบบรรทัดฐานของการอยู่ร่วมกัน ชุมชนจึงมีลักษณะเป็นองค์กรทางสังคมที่สามารถตอบสนองความต้องการในชีวิตประจำวันของสมาชิก และสามารถช่วยให้สมาชิกสามารถจัดการกับปัญหาต่าง ๆ ที่มีอยู่ร่วมกันได้

ความหมายของชุมชนเข้มแข็ง

หมายถึงชุมชนที่มีการรวมตัวกันเป็นปึกแผ่นมีศักยภาพในการพึ่งพาตนเอง และการเรียนรู้ มีองค์กรในชุมชน มีกลุ่มผู้นำการเปลี่ยนแปลง และภาคีเครือข่ายการพัฒนาที่เข้มแข็งของชุมชน รวมทั้งมีความสามัคคี เอื้ออาทร อยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข และธำรงไว้ซึ่งคุณค่าของประเพณี วัฒนธรรม และภูมิปัญญาที่เป็นเอกลักษณ์ของชุมชน/ท้องถิ่น หรือเอกลักษณ์ความเป็นไทยได้อย่างต่อเนื่อง

ความเข้มแข็งของชุมชนยังหมายถึง การที่สมาชิกในชุมชนต่างพึ่งพาตนเองและพึ่งพากันเองได้ การที่ชุมชนจะมีความเข้มแข็งได้จะต้องมีลักษณะของบุคคลหรือชุมชนรู้จักกันดี รู้จักตนเอง

ดี เข้าใจตนเองและเป็นตัวของตนเอง และอีกประการหนึ่งจะต้องเป็นชุมชนที่บุคคลรู้จักปัญหาของตนเองดี รู้จักวิธีแก้ปัญหของชุมชน รู้ว่าจะทำหรือพัฒนาชุมชนไปในทิศทางใด และเป็นไปถึงเป้าหมายนั้นได้อย่างไร (จ้านงศ์ อติวัฒน์สิทธิ, ๒๕๔๖: ๓)

เสรี พงศ์พิศ (๒๕๔๖: ๓) กล่าวว่า ชุมชนเข้มแข็งได้เพราะไม่ใช่มีรายได้มาก มีทรัพยากรมาก แต่เพราะมีความรู้ มีปัญญาจากการเรียนรู้ การเรียนรู้ที่ฟื้นฟูมรดกของชุมชนต่อยอดความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น เพิ่มมูลค่าให้ทรัพยากร จัดการชีวิตของตนได้ จัดการชุมชนจนพึ่งตนเองได้

องค์ประกอบของชุมชนเข้มแข็ง

คณะอนุกรรมการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนเพื่อแก้ไขปัญหาวิกฤตภายใต้คณะกรรมการนโยบายสังคมแห่งชาติ ได้กำหนดกรอบ องค์ประกอบของชุมชนเข้มแข็งและลักษณะของชุมชนเข้มแข็ง ไว้ดังนี้

๑. องค์ประกอบของชุมชนเข้มแข็ง

องค์ประกอบของชุมชนเข้มแข็ง ประกอบด้วย

- ๑.๑ บุคคลหลากหลายที่รวมตัวกันเป็นองค์กรชุมชนอย่างเป็นทางการหรือไม่ก็ตาม
- ๑.๒ มีเป้าหมายร่วมกันและยึดโยงเกาะเกี่ยวกันด้วยประโยชน์สาธารณะและของสมาชิก
- ๑.๓ มีจิตสำนึกของการพึ่งตนเอง รักษาเอื้ออาทรต่อกัน และมีความรักท้องถิ่นรักชุมชน
- ๑.๔ มีอิสระในการร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมทำและร่วมรับผิดชอบ
- ๑.๕ มีการระดมใช้ทรัพยากรในชุมชนอย่างเต็มที่และมีประสิทธิภาพ
- ๑.๖ มีการเรียนรู้ เชื่อมโยงกัน เป็นเครือข่ายและติดต่อสื่อสารกันหลายรูปแบบ
- ๑.๗ มีการจัดทำกิจกรรมที่เป็นสาธารณะของชุมชนอย่างต่อเนื่อง
- ๑.๘ มีการจัดการบริหารกลุ่มที่หลากหลายและเครือข่ายที่ดี
- ๑.๙ มีการเสริมสร้างผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่หลากหลายของชุมชนสืบทอดกันตลอดไป

๒. ลักษณะความเข้มแข็งของชุมชน

ชุมชนที่มีความเข้มแข็งมีลักษณะดังต่อไปนี้

๒.๑ สมาชิกของชุมชนมีความเชื่อมั่นในศักยภาพของตนและชุมชนที่จะแก้ไข ปัญหาและพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่ของตนเอง

๒.๒ สมาชิกของชุมชนพร้อมที่จะร่วมกันจัดการกับปัญหาของตนและชุมชน

๒.๓ มีกระบวนการของชุมชนที่มีการเคลื่อนไหวอย่างต่อเนื่อง จนเป็นวิถีของ ชุมชนภายใต้การสนับสนุนของผู้นำองค์กรชุมชน ในลักษณะเปิดโอกาสให้กับสมาชิกทั้งหมดเข้ามา มี ส่วนร่วม โปร่งใส และพร้อมที่จะให้ตรวจสอบ

๒.๔ สมาชิกทุกคนมีส่วนร่วมในการประเมินสถานการณ์ของชุมชน กำหนด วิสัยทัศน์ร่วม ร่วมคิด ตัดสินใจดำเนินงาน ติดตามและประเมินผลการแก้ปัญหาและการพัฒนาของ ชุมชนผ่านกระบวนการชุมชน

๒.๕ สมาชิกชุมชนเกิดการเรียนรู้ผ่านการเข้าร่วมในกระบวนการของชุมชน

๒.๖ มีแผนของชุมชนที่ประกอบด้วย การพัฒนาทุก ๆ ด้านของชุมชนที่มุ่งการ พึ่งตนเองเอื้อประ โยชน์ต่อสมาชิกชุมชนทุก ๆ คน และมุ่งหวังการพัฒนาชุมชนที่ยั่งยืน

๒.๗ การพึ่งความช่วยเหลือจากภายนอก เป็นการพึ่งเพื่อให้ชุมชนสามารถ พึ่งตนเองได้ในที่สุด ไม่ใช่การพึ่งพาตลอดไป

๒.๘ มีเครือข่ายความร่วมมือกับภาคีการพัฒนา อาจเป็นหมู่บ้านชุมชนอื่น ๆ ภาคราชการ องค์กรเอกชน นักธุรกิจ นักวิชาการ และอื่น ๆ ในลักษณะของการมีความสัมพันธ์ที่เท่า เทียมกัน

ปัจจัยผลักดันความเข้มแข็งของชุมชน

ปัจจัยผลักดันในชุมชนมีความเข้มแข็ง มี ๔ ระดับ ตามการสรุปของ เสรี พงศ์พิศ (๒๕๔๖) คือ

๑. **ระดับชุมชน** ชุมชนมีความสามัคคีกัน รวมกลุ่มกันได้ดี มีความเคารพศรัทธาของกลุ่ม รู้จักภูมิใจในงานของตน มีการช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาส รู้จักหน้าที่และทำหน้าที่ของตนเอง

๒. **ระดับผู้นำ** ผู้นำมีประสบการณ์ มีความรู้ความสามารถที่จะนำชาวบ้านได้ และ ชี้นำเป็น ผู้นำเป็นต้นแบบของการเสียสละเพื่อส่วนรวม มีคุณธรรมเลจริยธรรมที่ดี ทำให้ชาวบ้านมี ศรัทธา ผู้นำมีความเข้าใจปัญหาของชุมชนและมีจิตใจเข้มแข็ง

๓. **ระดับองค์กร** ความเข้มแข็งของชุมชนขึ้นอยู่กับความเข้มแข็งขององค์กรใน ชุมชนในระดับต่าง ๆ ได้แก่

๓.๑ ครอบครัว สมาชิกในครอบครัวจะต้องมีความอบอุ่น มีความรัก ความสามัคคี

๓.๒ เศรษฐกิจ ชุมชนเป็นเจ้าของกิจกรรมทางเศรษฐกิจดำเนินการธุรกิจชุมชนด้วยตนเอง สามารถลดรายจ่าย เพิ่มรายได้ และสร้างมูลค่าเพิ่มของผลผลิตโดยไม่ต้องพึ่งพาบุคคลหรือองค์กรภายนอก

๓.๓ การเมือง ชุมชนสามารถรวมกลุ่มกันสร้างอำนาจเพื่อรักษาผลประโยชน์ของชุมชน รวมทั้งอำนาจในการต่อรอง ชุมชนจะต้องมีอำนาจในการใช้ทรัพยากรมนุษย์ในท้องถิ่น มีอำนาจในการควบคุมกลไกการตลาด และออกกฎระเบียบ คุ้มครองป้องกัน ทรัพยากรธรรมชาติในชุมชน

๓.๔ การบริหารจัดการ ชุมชนมีความรู้ความสามารถในการบริหารจัดการองค์กรต่าง ๆ มีความเข้าใจเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ขององค์กร มีการวางแผนงานและร่วมกันพัฒนาบุคคลในท้องถิ่นให้มีศักยภาพเพิ่มขึ้น

๔. ระดับสังคมและวัฒนธรรม ชุมชนที่เข้มแข็งสามารถสร้างและพัฒนาองค์กรทางสังคมที่สามารถช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน พัฒนางค์ความรู้และการศึกษาภูมิปัญญาท้องถิ่น ชุมชนรวมกลุ่มกันทำโครงการสวัสดิการสังคม การพัฒนาเด็ก สตรี เยาวชน และคนชรา พัฒนาสิ่งแวดล้อม และป้องกันปัญหาต่าง ๆ ร่วมกัน

ในระดับวัฒนธรรมนั้น ชุมชนมีความเชื่อทางศาสนาและยึดเหนี่ยวหลักศีลธรรมอย่างแน่นแฟ้น มีความเคารพในสิ่งเคารพบูชาของชุมชน และมีความผูกพันเป็นจิตวิญญาณของชุมชนอย่างแท้จริง

การวิเคราะห์สถานะแวดล้อมภายนอกและภายใน (SWOT Analysis)

การวิเคราะห์สถานะแวดล้อม “ภายนอกและภายใน” เป็นกระบวนการและวิธีการที่สำคัญของการวางแผนกลยุทธ์ เพื่อเข้าใจสถานะแวดล้อมในช่วงปัจจุบันที่เป็นอยู่ขององค์กร และ/หรือเพื่อเข้าใจสถานะแวดล้อมของกระบวนการพัฒนาของเรื่องนั้น ๆ ในช่วงดำเนินการพัฒนาตามแผนกลยุทธ์ (ช่วงปัจจุบันของแผนฯ ประมาณ ๓-๕ ปี) อย่างลึกซึ้งเป็นการวิเคราะห์อย่าง “รู้เขารู้เรา” การวิเคราะห์สถานะแวดล้อมนี้เป็นขั้นตอนการทำแผนกลยุทธ์ที่รู้จักกันค่อนข้างมาก มักเรียกกันว่า “SWOT Analysis” ที่เป็นการวิเคราะห์ (อุทิศ ขาวเขียว, ๒๕๔๕: ๗๒) ในประเด็น

๑. S : (strength)	จุดแข็ง
๒. W: (weakness)	จุดอ่อน

๓. O: (opportunity) โอกาส

๔. T (threat) ภาวะคุกคามหรือข้อจำกัด

การวิเคราะห์ SWOT เป็นพื้นฐานของการกำหนดเป้าประสงค์ขององค์กรในอนาคต เพื่อกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจและวัตถุประสงค์หลักของแผน และการวิเคราะห์นี้ยังเป็นข้อมูลพื้นฐาน แก่การกำหนดประเด็นทางยุทธศาสตร์ของแผน การวางแผนกลยุทธ์จึงจำเป็นที่จะต้องมีการวิเคราะห์สภาวะแวดล้อมทั้งภายนอกและภายใน

การวิเคราะห์ปัจจัยเหล่านี้ แต่ละอย่างจะช่วยให้เข้าใจได้ว่า ปัจจัยเหล่านี้มีอิทธิพลต่อผลการดำเนินงานขององค์กรอย่างไร จุดแข็งขององค์กรจะเป็นความสามารถภายในที่ถูกใช้ประโยชน์ เพื่อการบรรลุเป้าหมาย ในขณะที่จุดอ่อนขององค์กรจะเป็นคุณลักษณะภายในที่อาจจะทำลายผลการดำเนินงาน โอกาสทางสภาพแวดล้อมจะเป็นสถานการณ์ที่ให้โอกาสเพื่อการบรรลุเป้าหมายขององค์กร ในทางกลับกัน อุปสรรคทางสภาพแวดล้อมจะเป็นสถานการณ์ที่ขัดขวางการบรรลุเป้าหมายขององค์กร

การวิเคราะห์ SWOT จะครอบคลุมขอบเขตของปัจจัยที่กว้าง ด้วยการระบุจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและอุปสรรคขององค์กร ทำให้มีข้อมูลในการกำหนดทิศทางหรือเป้าหมายที่จะถูกสร้างขึ้นมาจากจุดแข็งขององค์กร และแสวงหาประโยชน์จากโอกาสทางสภาพแวดล้อม และสามารถกำหนดกลยุทธ์ที่มุ่งเอาชนะอุปสรรคทางสภาพแวดล้อมหรือลดจุดอ่อนขององค์กรให้มัน้อยที่สุดได้ ซึ่งภายใต้การวิเคราะห์ SWOT นั้น จะต้องประเมินทั้งสภาพแวดล้อมภายในและภายนอกองค์กร

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๑ (พ.ศ. ๒๕๕๕ – ๒๕๕๘)

การจัดทำแผนพัฒนาประเทศของไทยนับตั้งแต่แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑ จนถึงแผนพัฒนาฉบับที่ ๑๐ มีพัฒนาการมาอย่างต่อเนื่องภายใต้สถานการณ์เงื่อนไข และการเปลี่ยนแปลงในมิติต่างๆ ทั้งภายในและภายนอกประเทศ แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๘ (พ.ศ. ๒๕๔๐ – ๒๕๔๔) เป็นจุดเปลี่ยนสำคัญของการวางแผนพัฒนาประเทศที่ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในสังคม และมุ่งให้ “คนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา” ตลอดจนเป็นการเริ่มวางรากฐานของการเสริมสร้างชุมชนให้เข้มแข็ง ต่อมาแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๙ (พ.ศ. ๒๕๔๕ – ๒๕๔๙) ได้ัญเชิญ “ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง” เป็นปรัชญานำทางในการพัฒนาและบริหารประเทศ และยังมุ่งให้ “คนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา” และเป็นปรัชญานำทางในการพัฒนาและบริหารประเทศในระยะของแผน ๑๐ และต่อเนื่องในแผน ๑๑

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๑ (พ.ศ. ๒๕๕๕ – ๒๕๕๙) ได้กำหนดวิสัยทัศน์การพัฒนาประเทศให้

“สังคมอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข ด้วยความเสมอภาค เป็นระบบและมีภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลง”

ในขณะที่แผนพัฒนาฯ ได้กำหนดพันธกิจไว้ ๔ ประการ ซึ่ง ๑ ใน ๔ ประการนั้น คือ

“พัฒนาคุณภาพคนไทยให้มีคุณธรรม เรียนรู้ตลอดชีวิต มีทักษะ และการดำรงชีวิตอย่างเหมาะสมในแต่ละช่วงวัย สถาบันทางสังคมและชุมชนท้องถิ่นมีความเข้มแข็ง สามารถปรับตัวรู้เท่าทันกับการเปลี่ยนแปลง”

วรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ประเด็นเรื่องการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนไทยในต่างประเทศนั้น ผู้วิจัยยังไม่พบว่าได้มีผู้ที่ได้เสนอผลงานที่เป็นเอกสารทางวิชาการอย่างลึกซึ้งในเรื่องนี้ นอกจากจะเป็นเอกสารผลงานวิจัยของข้าราชการกระทรวงการต่างประเทศที่มีประสบการณ์ในการมีปฏิสัมพันธ์กับชุมชนไทยในต่างประเทศเมื่อครั้งดำรงตำแหน่งกงสุลใหญ่ในเมืองต่าง ๆ ที่มีคนไทยอาศัยอยู่มากซึ่งผู้วิจัยขอเสนอโดยสังเขป ดังนี้

๑. นายดำรง ไคร์ครวญ ได้ทำการศึกษาเรื่อง “คนไทยโพ้นทะเล: ความสำคัญ ยุทธศาสตร์และประเด็น” (๒๕๕๔) ซึ่งเป็นเอกสารประกอบการรวบรวมหลักสูตรนักบริหารการทูตกระทรวงการต่างประเทศ (มิถุนายน - กรกฎาคม ๒๕๕๔) โดยนายดำรงฯ ได้อ้างบทวิเคราะห์ของ Ruth Lawrence เรื่อง “Research on Strong Indigenous Communities” ที่มีการนิยามแนวทางในการสร้างความเข้มแข็งของชุมชน โดยได้นำนิยามบางประการที่เป็นประโยชน์ในการวิเคราะห์แนวทางการสร้างชุมชนไทยเข้มแข็งของชุมชน ซึ่งมีปัจจัยสำคัญได้แก่

๑.๑ ทุนด้านทรัพยากรมนุษย์ (Human Capital)

ซึ่งมีความสำคัญที่สุด ทั้งความเข้มแข็งของชุมชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการมีประชากรที่มีสุขภาพดี มีการศึกษาดี มีทักษะเพื่อการประกอบอาชีพที่ดี อย่างไรก็ตาม โดยที่รัฐบาลไทยมีข้อจำกัดด้านงบประมาณที่จะช่วยจัดการศึกษาให้กับชุมชนไทยในต่างประเทศ กอปรกับ ภาครัฐท้องถิ่นที่ชุมชนมีถิ่นพำนักอาศัยก็มีความพร้อมที่จะให้บริการด้านนี้อยู่แล้ว แต่รัฐบาลไทยก็อยู่ในวิสัยที่จะดำเนินการได้ ๒ ประการ ได้แก่

๑.๑.๑ จัดวางระบบกลไกข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับทรัพยากรและบริการที่มีอยู่ให้กับชุมชนไทย

๑.๑.๒ เพื่อสร้างบรรยากาศและแรงจูงใจให้คนไทยพัฒนาตนเองผ่านสื่อด้วยการให้ความรู้เกี่ยวกับพัฒนาการของชุมชนนั้น ๆ การเผยแพร่ Success Stories ของชุมชนไทยเป็นแรงบันดาลใจ ตลอดจนส่งเสริมการเปิดโรงเรียนที่ให้ความรู้เป็นการพัฒนาทักษะที่เป็นประโยชน์ในการประกอบอาชีพ

๑.๒ ทุนด้านเศรษฐกิจ

เป็นการระดมทรัพยากรที่มีอยู่ในชุมชน เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน บูรณาการดำเนินงานประมาณของหน่วยงานของรัฐในต่างประเทศ และระดมทรัพยากรที่มีอยู่ในชุมชน เพื่องานเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน ตลอดจนการสนับสนุนให้มีการจัดตั้งสถาบันการเงินของชุมชน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการระดมทุน

๑.๓ ทุนด้านสถาบัน

๑.๓.๑ เป็นการกระตุ้นให้มีการรวมตัวภายในชุมชนอย่างแท้จริง โดยเฉพาะการรวมกลุ่มขนาดใหญ่ โดยภาครัฐให้การสนับสนุนไม่ว่าจะด้านงบประมาณ คำปรึกษา และสร้างสิ่งจูงใจ

๑.๓.๒ การส่งเสริมเครือข่าย (network) ของสมาคมไทยที่มีอยู่ในส่วนต่าง ๆ ของประเทศ เพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์ระหว่างกัน และสร้างความร่วมมือแบบหลวมๆ

๑.๓.๓ การเชื่อมโยงขององค์กรนั้น ๆ สามารถเข้าถึงองค์กรหรือบุคคลในระดับนโยบายของรัฐบาลที่ชุมชนมีถิ่นพำนัก เพื่อเป็นการช่วยเพิ่มสถานภาพ การยอมรับและอำนาจต่อรอง

๑.๔ ทุนด้านสังคม

เป็นการประสานงานระดมความร่วมมือจากองค์กรและบุคคลที่เป็นที่เคารพศรัทธาของชุมชนเข้ามาด้วยกันไม่ว่าจะเป็นภาคราชการ ภาคศาสนา สื่อมวลชน ผู้นำองค์กรต่างๆ เพื่อให้ช่วยกันกระตุ้น โน้มน้าว และสร้างแรงบันดาลใจให้กับคนในชุมชนในการที่จะมาผนึกกำลังเพื่อสร้างสรรค์ชุมชนไทย ปลุกสำนึก และสร้างเสริมจิตสาธารณะ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในหมู่เยาวชนรุ่นที่สองและที่สาม

๒. นายเกียรติคุณ ชาติประเสริฐ ได้ทำการศึกษาเรื่อง “ยุทธศาสตร์ชุมชนไทยเข้มแข็ง: กรณีศึกษาการเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนไทยในนครซิดนีย์” ซึ่งเป็นเอกสารวิจัยส่วนบุคคลประกอบหลักสูตรป้องกันราชอาณาจักรภาครัฐร่วมเอกชน รุ่นที่ ๒๔ (๒๕๕๔ – ๒๕๕๕)

ได้ทำการศึกษาทฤษฎีการสื่อสารเชิงกลยุทธ์ เพื่อใช้ในการวิเคราะห์การดำเนินงานของสถานกงสุลใหญ่ ณ นครซิดนีย์ ในขณะที่ดำรงตำแหน่งกงสุลใหญ่ ณ นครซิดนีย์ ในการเชื่อมโยงชุมชนไทยเข้าด้วยกันให้เป็นปึกแผ่น โดยได้กำหนดให้การส่งเสริมให้ชุมชนเข้มแข็งเป็นนโยบายสำคัญเร่งด่วน โดยมุ่งเสริมสร้างศักยภาพของสถานกงสุลใหญ่ฯ ในการเข้าถึงชุมชนผ่านช่องทางต่าง ๆ เพื่อเชื่อมโยงให้ชุมชนรับรู้ความเคลื่อนไหวต่าง ๆ ในชุมชนและส่งเสริมให้ชุมชนมีการรวมตัวกันประกอบกิจกรรมที่สร้างสรรค์ ในขณะที่เดียวกันก็ส่งเสริมบทบาทและภาพลักษณ์ของสถานกงสุลใหญ่ฯ ในการเป็นตัวกลางที่จะเชื่อมโยงกลุ่มต่าง ๆ โดยอาศัยกิจกรรมสื่อสาร (Communication Activities) เพื่อเสริมสร้างศักยภาพของสถานกงสุลใหญ่ฯ ในการสื่อสารกับชุมชนไทย ดังนี้

๒.๑ การส่งทางสื่อมวลชน (New Release)

๒.๒ การประชุมแถลงข่าว (Press Conference)

๒.๓ การเป็นผู้สนับสนุนกิจกรรมต่าง ๆ (Sponsorships)

๒.๔ กิจกรรมสื่อมวลชนสัมพันธ์ (Media Relations)

๓. นายโรดน์ สังขมณี ได้ทำการศึกษาเรื่อง “การพัฒนาบทบาทของกระทรวงการต่างประเทศในการเสริมสร้างชุมชนไทยเข้มแข็ง กรณีศึกษาภูมิภาคมิคเวสต์ของสหรัฐอเมริกา” อันเป็นรายงานประกอบการอบรมหลักสูตรนักบริหารระดับสูง (นบส) ของสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน โดยได้เสนอแนะเกี่ยวกับการดำเนินการของกระทรวงการต่างประเทศเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนไทยไว้ ๓ - ๔ ประการ ได้แก่

๓.๑ ส่งเสริมให้เกิดการรวมตัวของชุมชนไทย

๓.๒ ส่งเสริมให้มีส่วนร่วมกับท้องถิ่น

๓.๓ ส่งเสริมให้ชุมชนไทยมีศักยภาพและทักษะ เช่น การเรียนภาษาไทย การจัดตั้งกองทุนสวัสดิการสังคม การสนับสนุนให้มีช่องทางสื่อสาร

๓.๔ สนับสนุนการทำงานของสถานเอกอัครราชทูต และสถานกงสุลใหญ่ โดยการจัดงบประมาณที่เหมาะสม

ยุทธศาสตร์ชุมชนไทยเข้มแข็ง และนโยบายต่างประเทศ

รายงานของนายเกียรติคุณฯ(๒๕๕๔-๕๕:๒๐) ได้กล่าวไว้อย่างน่าสนใจว่า แม้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๘ ได้เริ่มวางรากฐานของการเสริมสร้างชุมชนให้เข้มแข็ง แต่ในระยะแรกนั้น รัฐบาลมุ่งเน้นไปที่การส่งเสริมชุมชนภายในประเทศเบื้องต้นก่อน ต่อมาเมื่อกระทรวงการต่างประเทศได้รับเอาแนวคิดในการดำเนินนโยบายต่างประเทศให้เข้าถึงระดับประชาชนมาใช้ ยุทธศาสตร์ชุมชนไทยเข้มแข็งจึงเริ่มได้รับการกล่าวถึงในฐานะที่เป็นส่วนหนึ่งของการดำเนินนโยบาย “การทูตเพื่อประชาชน” ของกระทรวงการต่างประเทศ และได้รับการบรรจุไว้เป็นส่วนหนึ่งของนโยบายต่างประเทศของรัฐบาลมาโดยตลอด

นโยบายที่รัฐบาลภายใต้การนำของนายกรัฐมนตรี นางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร ได้แถลงไว้ต่อรัฐสภาเมื่อวันที่ ๒๓ สิงหาคม ๒๕๕๔ ด้านนโยบายการต่างประเทศและเศรษฐกิจระหว่างประเทศ ๑๐ ข้อ นั้น ข้อ ๗ ได้กล่าวไว้ว่า

“สนับสนุนการทูตเพื่อประชาชน คุ่มครองผลประโยชน์ของคนไทยดูแลคนไทยและแรงงานไทยในต่างประเทศ โดยเฉพาะคนไทยที่ประกอบอาชีพและมีถิ่นฐานในต่างประเทศ ส่งเสริมบทบาทและความเข้มแข็งของชุมชนชาวไทยในการรักษาเอกลักษณ์และความเป็นไทย”

นายดำรงฯ (๒๕๕๔:๕๐) ได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับนโยบายของรัฐบาลที่ผ่านมาไว้ อย่างน่าสนใจว่า สังคมไทยมักไม่ค่อยให้คุณค่าและความสำคัญแก่คนไทยโพ้นทะเลมากนัก โดยเฉพาะในเชิงที่จะใช้คนเหล่านี้เพื่อประโยชน์ทางเศรษฐกิจการค้าหรือในการดำเนินความสัมพันธ์ระหว่างประเทศด้วยภาพลักษณ์ที่สังคมไทยอาจมองว่า คนไทยที่ต่างประเทศมักเป็นคนระดับล่างของสังคมไทย นอกจากนี้ ยังอาจมองว่า คนกลุ่มนี้เป็น “ภาระ” ของรัฐบาลไทยในการที่จะต้องดูแลช่วยเหลือซึ่งในรัฐบาลชุดที่ผ่านมามักถือนโยบายที่จะ “คุ้มครองดูแล” คนไทยในต่างประเทศ อันเป็นแนวคิดทางการทูตแบบดั้งเดิม ดังเห็นได้จากคำแถลงนโยบายต่อรัฐสภาของรัฐบาลทุกชุดในช่วง ๒๐ กว่าปีที่ผ่านมาล้วนแต่ประกาศที่จะ “คุ้มครองดูแลพิทักษ์ประโยชน์” “เพื่อบริการประชาชนในต่างประเทศ” “อำนวยความสะดวก คุ้มครอง ตลอดจนส่งเสริมสิทธิและผลประโยชน์” เป็นต้น มีเพียงในรัฐบาลของ พ.ต.ท. ทักษิณ ชินวัตร ที่ได้มีการระบุในคำแถลงนโยบายต่อรัฐสภาเมื่อปี ๒๕๔๘ ไว้ อย่างชัดเจนว่า “สนับสนุนชุมชนไทยในต่างประเทศให้มีบทบาทและมีส่วนร่วมในการปกป้องรักษา และส่งเสริมผลประโยชน์ของประเทศ” ซึ่งรัฐบาลชุดอื่น ๆ ไม่เคยกล่าวถึง

ในส่วน of กระทรวงการต่างประเทศก็ได้มีการวางยุทธศาสตร์เพื่อรองรับการดำเนินตามนโยบายของรัฐบาลในการส่งเสริมชุมชนไทยเข้มแข็งผ่านการสนับสนุนด้านงบประมาณในหมวด

“ค่าใช้จ่ายเพื่อสนับสนุนกิจกรรมคนไทยในต่างประเทศ” นายเกียรติคุณฯ(๒๕๕๔-๕๕:๒๔) ได้สรุปหลักเกณฑ์การพิจารณาความเหมาะสม โครงการภายใต้หมวดค่าใช้จ่ายดังกล่าวไว้ว่า

๑. เพื่อเป็นเงินบริจาคอุดหนุนสมาคม หรือองค์กรของคนไทย หรือสมาคมมิตรภาพไทยกับประเทศนั้น ๆ หรือองค์กรที่มีใช้รัฐบาล (Non Government Organization) ในประเทศนั้น และในประเทศไทยที่กระทรวงการต่างประเทศพิจารณาแล้วเห็นว่าเหมาะสม

๒. เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการจัดงาน หรือการแสดง หรือการจัดกิจกรรมของทางการไทย เพื่อเข้าร่วมกิจกรรมของสมาคมไทย หรือสมาคมมิตรภาพไทยกับประเทศนั้น ๆ หรือองค์กรที่มีใช้รัฐบาล (Non Governmental Organization) ในประเทศนั้น ๆ และในประเทศไทยที่กระทรวงการต่างประเทศพิจารณาแล้วเห็นว่าเหมาะสม

๓. เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการจัดซื้อ หรือจัดจ้าง ครุภัณฑ์ หรือสิ่งก่อสร้าง หรือวัสดุอุปกรณ์ให้แก่สมาคม หรือองค์กรของคนไทยในโอกาสสำคัญ ๆ

๔. เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการสนับสนุนอาสาสมัครเพื่อช่วยเหลือคนไทยในต่างประเทศ ตามที่ได้รับมอบหมายจากสถานเอกอัครราชทูต/สถานกงสุลใหญ่/สำนักงานการค้าและเศรษฐกิจไทย อาทิ ค่าเดินทาง ค่าเบี้ยเลี้ยง ค่าอาหาร ค่าที่พัก ฯลฯ เท่าที่จ่ายจริงตามความจำเป็นและประหยัดตามอัตราของทางราชการ

๕. เพื่อเป็นค่าจ้างอาสาสมัคร หรือบุคคลที่มีความเชี่ยวชาญด้านต่าง ๆ เพื่อช่วยเหลือคนไทยที่ตกทุกข์ได้ยากในต่างประเทศ อาทิ กฎหมาย สังคมสงเคราะห์ ฯลฯ เป็นไปตามที่มีกรณีหรือปัญหาเกิดขึ้นเท่าที่จ่ายจริงตามความจำเป็นและประหยัด

๖. โครงการภายใต้สนับสนุนกิจกรรมคนไทยในต่างประเทศจะต้องช่วยเสริมสร้างความเข้มแข็ง (empower) ของชุมชนไทยในต่างประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการรวมพลัง/การเพิ่มอำนาจต่อรองของชุมชนไทยในประเทศเจ้าภาพ เช่น การรวมพลังชุมชนไทยเพื่อผลักดันผลประโยชน์ของชุมชนไทยกับเทศมนตรี สภาในระดับต่าง ๆ สมาคม/องค์กรที่มีบทบาทสำคัญในประเทศเจ้าภาพ ซึ่งเป็นเป้าหมายที่สำคัญที่สุดของการใช้งบดังกล่าว การดำเนินงานดังกล่าวจะก่อให้เกิดประโยชน์อย่างยิ่งต่อชุมชนไทยในเมืองสำคัญระดับโลกซึ่งมีชุมชนของหลายชาติพันธุ์อาศัยอยู่จำนวนมาก การเพิ่มอำนาจต่อรองของชุมชนชาวไทยกับทางการของเมืองเหล่านี้จะช่วยให้ชุมชนไทยสามารถส่งเสริม/รักษาผลประโยชน์ของตนได้ไม่น้อยไปกว่าชนชาติอื่น ๆ

๗. กระทรวงการต่างประเทศจะให้ความสำคัญกับโครงการของสถานเอกอัครราชทูต/สถานกงสุลใหญ่ในภูมิภาคที่มีชาวไทยจำนวนมากได้อพยพไปตั้งถิ่นฐานและไปพำนักอาศัยเป็นเวลานานแล้ว จนมีการก่อตั้งสมาคม/ชมรมไทยอย่างเป็นทางการเป็นกิจจะลักษณะ นอกจากนี้ประเทศเหล่านั้น

เป็นที่ตั้งของเมืองที่สำคัญระดับโลกที่มีความเจริญก้าวหน้า ซึ่งชุมชนไทยน่าจะสามารถรวมตัวกัน
ผลักดันผลประโยชน์ในด้านต่าง ๆ ได้

๘. สำหรับการบริจาคเงินแก่วัดไทยในต่างประเทศ กระทรวงการต่างประเทศจะให้ความสำคัญกับการบริจาคเงินแก่วัดไทยที่มีวัตถุประสงค์เพื่อให้วัดเป็นศูนย์กลางจัดกิจกรรมที่เป็น
ประโยชน์ต่อชุมชนไทย

บทที่ ๓

ชุมชนไทยในรัฐนิวเซาท์เวลส์และการส่งเสริมผลประโยชน์ ของประเทศไทย

การส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชนไทยนั้นมีความสำคัญเพื่อเป็นการสร้างความเป็น
ปึกแผ่นและสร้างอำนาจต่อรองให้กับชุมชนเพื่อผลักดันผลประโยชน์ต่าง ๆ ในเรื่อง
ที่ชุมชนให้ความสำคัญผ่านกลไกการบริหารของภาครัฐในออสเตรเลีย ดังนั้น จึงเป็น
ความจำเป็นที่ผู้สนใจที่จะทำการศึกษานี้จะต้องศึกษาระบบการเมืองการปกครองของ
ประเทศออสเตรเลียเพื่อทำความเข้าใจความสัมพันธ์เชิงอำนาจว่าการปกครองในแต่ละระดับ
ตั้งแต่ระดับท้องถิ่น ระดับรัฐ และระดับสหพันธ์นั้นว่า รัฐมีความสัมพันธ์
อย่างไร และรัฐบาลออสเตรเลียนั้นมีการมองบทบาทของภาคประชาชนอย่างไร
โดยเฉพาะชุมชนต่างเชื้อชาติต่าง ๆ ในการมีบทบาทสนับสนุนภาครัฐในการ
บรรลุเป้าหมายต่าง ๆ ที่ได้กำหนด และชุมชนไทยจะสามารถมีบทบาทอย่างไร
ในการสนับสนุนภาครัฐของออสเตรเลียในการบรรลุเป้าหมายที่ได้กำหนด ตลอดจน
ในขณะเดียวกันผลักดันผลประโยชน์ของประเทศไทยได้อย่างไร

ระบบการเมืองการปกครอง

ระบบการปกครอง

ระบบการปกครองเครือรัฐออสเตรเลียนั้นมีการปกครองในระบอบประชาธิปไตยแบบ
รัฐสภา มีรูปแบบรัฐบาลเป็นสหพันธ์รัฐ และมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุขภายใต้รัฐธรรมนูญ โดยมี
ประมุขพระองค์เดียวกับสหราชอาณาจักรบริเตนใหญ่และไอร์แลนด์เหนือ ทั้งนี้ เครือรัฐออสเตรเลียน
ประกอบไปด้วย ๖ รัฐ ได้แก่

- รัฐนิวเซาท์เวลส์ (New South Wales)
- รัฐออสเตรเลียใต้ (South Australia)
- รัฐแทสมาเนีย (Tasmania)
- รัฐควีนส์แลนด์ (Queensland)
- รัฐออสเตรเลียตะวันตก (Western Australia)

- รัฐวิกตอเรีย (Victoria)
- นอกจากนี้ ยังมีเขตปกครองพิเศษอีก ๒ เขต ได้แก่
- นครหลวงออสเตรเลีย (Australian Capital Territory)
 - อาณาเขตตอนเหนือ (Northern Territory)

ลำดับของอำนาจการปกครอง

ออสเตรเลียมีลำดับชั้นการปกครองอยู่ ๓ ระดับ ได้แก่ ระดับสหพันธรัฐ (Federal) ระดับรัฐ (State) และระดับท้องถิ่น (Local) โดยมีรัฐธรรมนูญที่กำหนดขอบเขตการใช้อำนาจปกครองอยู่ ๒ ระดับ คือ รัฐธรรมนูญแห่งเครือรัฐ (Commonwealth Constitution) อันเป็นกฎหมายสูงสุดกำหนดอำนาจปกครองในทุก ๆ ระดับ ส่วนอำนาจและโครงสร้างปกครองภายในแต่ละรัฐจะอยู่ภายใต้รัฐธรรมนูญของรัฐ (State Constitution) ส่วนการปกครองในระดับท้องถิ่นนั้นเป็นการใช้อำนาจปกครองในระดับที่ใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุด คือ มีความจำเพาะกับท้องถิ่นแต่ละแห่งตามความเหมาะสมของสภาพเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม ภายใต้บทบัญญัติของกฎหมายที่รัฐแต่ละรัฐกำหนดไว้

เมื่อพิจารณาลำดับชั้นการปกครองและการแบ่งอำนาจจะพบว่าองค์การทางการเมืองการปกครองของออสเตรเลีย จะมีลักษณะดังปรากฏในตาราง ๒.๑

ตาราง ๒.๑ : องค์กรทางการเมืองการปกครองของออสเตรเลีย

อำนาจ / บทบาท		สหพันธรัฐ	มลรัฐ	ท้องถิ่น
ฝ่ายนิติบัญญัติ	ออกกฎหมาย	รัฐสภาแห่งออสเตรเลีย (คือสภาผู้แทนราษฎร และวุฒิสภา)	สภาของมลรัฐหรือเขตปกครองพิเศษ	สภาท้องถิ่น
ฝ่ายบริหาร	บริหารกำหนดนโยบาย	รัฐบาลออสเตรเลีย	รัฐบาลของมลรัฐหรือเขตปกครองพิเศษ	ฝ่ายบริหารของท้องถิ่น
ฝ่ายตุลาการ	นำกฎหมายไปใช้อำนวยความยุติธรรม	ศาลสูงสุดออสเตรเลีย	ศาลแห่งมลรัฐ	-

จะเห็นได้ว่า นอกจากรัฐสภาเครือรัฐจะมีหน้าที่ตรากฎหมายของสหพันธ์แล้ว ระดับมลรัฐในแต่ละรัฐเองก็มีรัฐธรรมนูญ และรัฐสภาเพื่อตรากฎหมายของรัฐเอง ซึ่งเป็นกฎหมายที่รัฐธรรมนูญแห่งเครือรัฐมิได้กำหนดอำนาจของรัฐสภาแห่งเครือรัฐไว้ เช่น กฎหมายที่เกี่ยวข้อง การศึกษา การสาธารณสุข การคมนาคมขนส่ง เป็นต้น

การใช้อำนาจบริหาร

การใช้อำนาจบริหารในออสเตรเลียแบ่งออกเป็น ๓ ระดับ ได้แก่ (ตาราง ๒.๒)

๑. ระดับสหพันธ์รัฐ

มีนายกรัฐมนตรีจากพรรคหรือพรรคร่วมที่ได้เสียงข้างมากในสภาผู้แทนราษฎร เป็นผู้นำฝ่ายบริหาร เป็นระดับที่มีอำนาจบริหารสูงสุด รับผิดชอบนโยบายหลักของประเทศ เช่น การป้องกันประเทศ ความมั่นคง และความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ

๒. ระดับรัฐและเขตปกครองพิเศษ

มีมุขมนตรีแห่งรัฐ (Premier) เป็นผู้ใช้อำนาจบริหาร หรือ เทียบเท่า นายกรัฐมนตรีในระดับรัฐนั้น ๆ

๓. ระดับท้องถิ่น

การจัดตั้งองค์กรปกครองในระดับท้องถิ่นจะเป็นไปตามกฎหมายของรัฐ และไม่มีการบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญสหพันธ์รัฐ องค์กรบริหารส่วนท้องถิ่นจะได้มีหน้าที่ในการจัดเก็บภาษีท้องถิ่น การดูแลบำรุงสาธารณูปโภคท้องถิ่น หรือแม้แต่การวางผังเมือง

ตาราง ๒.๒ : ผู้นำและอำนาจหน้าที่ของฝ่ายบริหาร (รัฐบาล) ในระดับต่าง ๆ

รัฐบาล	ผู้นำ	อำนาจหน้าที่
รัฐบาลสหพันธ์รัฐ (Commonwealth Federal Government)	นายกรัฐมนตรี	- ป้องกันประเทศ - กิจการระหว่างประเทศ - ความมั่นคงทางสังคม - การคมนาคมทางอากาศ

รัฐบาล	ผู้นำ	อำนาจหน้าที่
รัฐบาลรัฐ (State Government)	ผู้ว่าการรัฐ	- มีอำนาจปกครองตนเอง - มีรัฐธรรมนูญและกฎหมาย ของตนเอง - รับผิดชอบนโยบายสาธารณะ ด้านต่าง ๆ
รัฐบาลท้องถิ่น (Local Government)	นายกเทศมนตรี	- ดูแลด้านสาธารณูปโภค สาธารณูปการพื้นฐาน

นโยบายต่างประเทศและการส่งเสริมบทบาทของชุมชน

นโยบายต่างประเทศ

ในช่วงทศวรรษที่ผ่านมาทวีปเอเชียมีความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างก้าวกระโดด ซึ่งส่งผลต่อโครงสร้างต่าง ๆ ของระบบเศรษฐกิจโลก ซึ่งการเจริญเติบโตของออสเตรเลียในช่วงที่ผ่านมาผูกพันอย่างลึกซึ้งกับการเจริญเติบโตของเขตเศรษฐกิจต่าง ๆ ในทวีปเอเชีย และในอนาคตอันใกล้ ฝ่ายออสเตรเลียเห็นว่า เอเชียจะมีใช้เพียงแต่เป็นผู้ผลิตสินค้าและบริการรายใหญ่ของโลกเท่านั้น แต่จะกลายเป็นทวีปที่มีผู้บริโภคมากที่สุดในโลก

รัฐบาลออสเตรเลียเล็งเห็นว่า ขอบเขตและการก้าวอย่างอย่างต่อเนื่องของทวีปเอเชียหมายความว่า ออสเตรเลียกำลังเข้าสู่ยุคของการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญในประวัติศาสตร์ของประเทศ ออสเตรเลียจึงจำเป็นต้องมีแผนเพื่อก้าวสู่ยุคสมัยแห่งเอเชีย รวมทั้งการดำเนินความสัมพันธ์กับทวีปเอเชียที่เป็นรูปธรรมภายใต้โครงสร้างเศรษฐกิจของโลกที่เปลี่ยนแปลงไป เพื่อให้ทุกภาคส่วนของออสเตรเลียมีความสามารถในการแข่งขันและสามารถเสริมสร้างความสัมพันธ์ที่แน่นแฟ้นกับทวีปเอเชีย และได้รับประโยชน์อย่างเต็มที่จากการเป็นส่วนหนึ่งของเอเชียในศตวรรษเอเชีย

รัฐบาลออสเตรเลียได้เปิดตัวเอกสาร White Paper “Australia in the Asian Century” เมื่อวันที่ ๒๘ ตุลาคม ๒๕๕๕ ที่สถาบัน Lowly ณ นครซิดนีย์ ซึ่งในเอกสารฯ ได้พยากรณ์อนาคตของเอเชียในอีก ๑๑ ปี ข้างหน้า (ค.ศ. ๒๐๒๕) รวมทั้งจัดทำแผนการ (road map) กำหนดเป้าหมายระดับชาติและแนวทางสำหรับภาคส่วนต่าง ๆ ของออสเตรเลียที่ควรจะดำเนินการ

เอกสาร White Paper ได้กำหนดเป้าหมายในด้านต่าง ๆ ในระยะเวลา ๑๑ ปี จนถึงปี พ.ศ. ๒๕๖๘ โดยมีองค์ประกอบหลัก ๒ ส่วน ได้แก่

๑. แนวทางหลักของประเทศ ๕ ประการ ได้แก่

๑.๑ ระบบเศรษฐกิจที่มีอำนาจการผลิต (productive) และสามารถปรับตัวได้ โดยผ่านระบบการศึกษา นวัตกรรม การลงทุนในโครงสร้างพื้นฐานต่าง ๆ

๑.๒ การเสริมสร้างทักษะและการศึกษาสมรรถนะของประชากรชาวออสเตรเลีย

๑.๓ การสนับสนุนการเชื่อมโยงกับตลาดในภูมิภาคเอเชียที่กำลังเติบโต

๑.๔ การเสริมสร้างระบบความมั่นคงที่ยั่งยืนในภูมิภาคผ่านกลไกและกรอบความร่วมมือต่าง ๆ ในภูมิภาค

๑.๕ การสร้างความสัมพันธ์และเชื่อมโยงที่ลึกซึ้งและกว้างขวางยิ่งขึ้นกับเอเชีย ความเชื่อมโยงดังกล่าวจะเป็นในด้านสังคมและวัฒนธรรมไม่ยิ่งหย่อนไปกว่าความสัมพันธ์และเชื่อมโยงทางการเมืองและเศรษฐกิจ ทั้งนี้ การเสริมสร้างความเชื่อมโยงระหว่างประชากร (people-to-people links) จะนำมาซึ่งผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจและสังคมอย่างมากมาย โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ออสเตรเลียจะต้องศึกษาและทำความเข้าใจภาษาและวัฒนธรรมเอเชียอย่างลึกซึ้งเพื่อที่จะสามารถสร้างเครือข่ายที่เข้มแข็งในภูมิภาค

๒. วัตถุประสงค์หลักแห่งชาติ ๒๕ ประการ

ครอบคลุมด้านเศรษฐกิจ ระบบโครงสร้างพื้นฐานการศึกษา สังคม และประชาชนต่างประเทศ และการทูต โดยมีส่วนที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับเอเชีย ๑๐ ประการ ได้แก่

๒.๑ ออสเตรเลียจะมีระบบการส่งเสริม นวัตกรรมติดอันดับ ๑ ใน ๑๐ ของโลก โดยการส่งเสริมนักวิจัยออสเตรเลียให้ขยายและกระชับความเป็นหุ้นส่วนในภูมิภาคเอเชียซึ่งกำลังเติบโตเป็นศูนย์กลางวิทยาศาสตร์และนวัตกรรมของโลก

๒.๒ ส่งเสริมให้หลักสูตรการศึกษา การศึกษาขยายการบรรจุวิชาเกี่ยวกับความรู้ด้านวัฒนธรรมของเอเชีย ตลอดจนส่งเสริมให้ทุกโรงเรียนมีปฏิสัมพันธ์กับโรงเรียนในเอเชียอย่างน้อยหนึ่งโรงเรียน เพื่อสนับสนุนการสอนภาษาเอเชียที่ระบุว่ามีผลสำคัญ

๒.๓ นักเรียนจะได้รับโอกาสศึกษาอย่างน้อยหนึ่งภาษาที่ได้ระบุว่าเป็นภาษาที่มีลำดับความสำคัญ ได้แก่ ภาษาจีนกลาง ฮินดี บาฮาซา อินโดนีเซีย และญี่ปุ่น ทั้งนี้ ภาครัฐจะร่วมกับภาคเอกชน และภาคชุมชนในการเสริมสร้างความเข้าใจถึงประโยชน์ในการศึกษาภาษาเหล่านี้

๒.๔ รัฐบาลจะร่วมมือกับมหาวิทยาลัยในการส่งเสริมให้นักศึกษาจากออสเตรเลียเข้ารับการศึกษาระดับปริญญาตรีในเอเชีย ตลอดจนส่งเสริมให้มหาวิทยาลัยทุกแห่งมีความตกลงแลกเปลี่ยนนักศึกษากับสถาบันการศึกษาในเอเชีย โดยสามารถโอนถ่ายหน่วยกิตระหว่างกันได้

๒.๕ กลุ่มผู้นำในภาคธุรกิจ สภาและหน่วยงานรัฐบาลต่าง ๆ จะมีความรู้และความเชี่ยวชาญเชิงลึกเกี่ยวกับประเทศในภูมิภาคเอเชียมากขึ้น ทั้งนี้ ๑ ใน ๓ ของกรรมการบริษัทมหาชนชั้นนำ ๒๐๐ ลำดับคั่นนั้นจะมีความรู้เชิงลึกดังกล่าว

๒.๖ เศรษฐกิจของออสเตรเลียจะมีการบูรณาการกับเศรษฐกิจของเอเชียมากขึ้น โดยการค้ากับเอเชียจะมีมูลค่าอย่างน้อยเท่ากับ ๑ ใน ๓ ของ GDP ภายในปี ๒๐๒๕ สูงขึ้นจาก ๑ ใน ๔ ในปัจจุบัน

๒.๗ ออสเตรเลียจะมีความพร้อมในการส่งเสริมผลประโยชน์ของออสเตรเลียและรักษาอิทธิพลของออสเตรเลียในภูมิภาคเอเชีย ทั้งนี้ เครือข่ายความสัมพันธ์ทางการทูตจะขยายตัวขึ้น

๒.๘ ออสเตรเลียจะพัฒนาความสัมพันธ์ที่ครอบคลุมมากขึ้นกับประเทศในภูมิภาคเอเชีย โดยเฉพาะกับประเทศที่เป็นศูนย์กลางสำคัญ ได้แก่ จีน อินเดีย อินโดนีเซีย ญี่ปุ่น และเกาหลีใต้ ทั้งนี้ ในลำดับต้นภาครัฐจะร่วมกับภาคชุมชนในการวางยุทธศาสตร์ต่อประเทศดังกล่าว ยุทธศาสตร์ดังกล่าวจะมีการเสนอต่อสภาและมีการประเมิน ตลอดจนปรับปรุงอย่างสม่ำเสมอ

๒.๙ ออสเตรเลียจะส่งเสริมให้ชุมชนต่าง ๆ ในประเทศสร้างเครือข่ายระหว่างประชาชนต่อประชาชนกับประเทศในภูมิภาคเอเชีย ในเชิงกว้างและเชิงลึก

๒.๑๐ ออสเตรเลียจะมีความเชื่อมโยงทางวัฒนธรรมกับประเทศในภูมิภาคเอเชียที่แข็งแกร่งและลึกซึ้งขึ้น

เป็นที่น่าสังเกตว่า ในความพยายามที่จะพัฒนาความสัมพันธ์กับภูมิภาคเอเชียนั้น ออสเตรเลียได้ระบุประเทศที่เป็นศูนย์กลางสำคัญไว้เพียง ๕ ประเทศเท่านั้น ได้แก่ จีน อินเดีย อินโดนีเซีย ญี่ปุ่น และเกาหลีใต้ ซึ่งก็ไม่น่าเป็นที่แปลกใจเพราะประเทศต่าง ๆ ที่กล่าวมาต่างมีความสำคัญต่อออสเตรเลียในฐานะตลาดส่งออก คู่ค้า และแหล่งลงทุนที่สำคัญหรือมีความสำคัญในเชิงยุทธศาสตร์ ความมั่นคง โดยที่ประเทศไทยไม่ถูกระบุให้เป็นหนึ่งในประเทศที่เป็นศูนย์กลางสำคัญ ดังนั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่ไทยจะต้องสื่อให้รัฐบาลออสเตรเลียเห็นว่า ประเทศไทยไม่ควรถูกมองข้ามและชุมชนไทยในออสเตรเลียเองก็มีศักยภาพที่จะมีบทบาทที่เกื้อกูล ความพยายามของออสเตรเลียที่จะบรรลุถึงเป้าหมายตามเอกสาร White Paper ได้

นโยบายการดำเนินความสัมพันธ์ต่อทวีปเอเชียตามแนวทางหลักของประเทศ ๕ ประการ และวัตถุประสงค์หลัก ๒๕ ประการ ตามที่ปรากฏในเอกสาร White Paper "Australia in the Asian Century" เป็นนโยบายซึ่งได้ประกาศในปี พ.ศ. ๒๕๕๕ ภายใต้การนำของพรรค Labor ซึ่งต่อมาพ่ายแพ้ การเลือกตั้งระดับสหพันธ์ในเดือนกันยายน ๒๕๕๖ ต่อพรรคแนวร่วม Liberal/National และอยู่ภายใต้การบริหารของพรรคแนวร่วมนับแต่นั้นมา อย่างไรก็ตาม นโยบายการดำเนิน

ความสัมพันธ์ต่อทวีปเอเชียตามแนวทางของเอกสาร White Paper ก็ยังเป็นนโยบายที่ยึดถืออยู่ในปัจจุบันอย่างต่อเนื่อง และเป็นนโยบายที่รัฐบาลระดับรัฐตลอดจนเขตปกครองตนเองต่าง ๆ ให้ความสำคัญและนำไปปรับใช้

การส่งเสริมบทบาทของชุมชน

การส่งเสริมบทบาทชุมชนในระดับสหพันธ์

โดยที่ออสเตรเลียเป็นชาติที่มีความหลากหลายทางเชื้อชาติและวัฒนธรรมประเทศหนึ่งในโลก โดยประชากรประมาณ ๖ ล้านคน หรือร้อยละ ๒๗ ของประชากรทั้งหมดมีถิ่นกำเนิดในต่างประเทศซึ่งรัฐบาลออสเตรเลียตระหนักดีว่า ความหลากหลายทางเชื้อชาตินี้เป็นทรัพยากรสำคัญที่สามารถนำพาออสเตรเลียไปสู่เป้าหมายตามที่ระบุไว้ในเอกสาร White Paper เนื่องจากประชากรต่างเชื้อชาติเหล่านี้จะเป็นตัวเชื่อมที่สำคัญระหว่างออสเตรเลียและนานาชาติในระดับสหพันธ์นั้น กลไกที่รัฐบาลสหพันธ์ได้ใช้ประโยชน์มากกลไกหนึ่งได้แก่ คณะกรรมการ Ministerial Consultative Committee (MCC) ต่าง ๆ ทั้งนี้ กลไก MCC ในระดับสหพันธ์เป็นกลไกที่รัฐบาลจะตั้งขึ้นเพื่อเป็นเครื่องมือใช้ในการหารือระหว่างรัฐบาลสหพันธ์และชุมชนต่าง ๆ โดยมีการตั้งคณะกรรมการร่วมกับชุมชนที่รัฐบาลเล็งเห็นว่ามีความสำคัญในสังคมออสเตรเลีย ยกตัวอย่าง เช่น

- Sub-Continent Ministerial Consultative Committee
- Filipino Ministerial Consultative Committee
- African Ministerial Consultative Committee
- Chinese Ministerial Consultative Committee
- Italian Ministerial Consultative Committee

เป็นต้น

สำหรับสมาชิกใน MCC ระดับสหพันธ์นั้น จะประกอบด้วย ตัวแทนที่มาจากผู้นำชุมชนนั้น ๆ ประมาณ ๑๐ คน โดยมีสมาชิกรัฐสภาเป็นประธาน MCC ยกตัวอย่างเช่น ในการจัดตั้ง Filipino Ministerial Consultative Committee ในปี พ.ศ. ๒๕๕๕ นั้น นาย Chris Bowen รัฐมนตรี Minister for Multicultural Affairs ได้ให้สัมภาษณ์สรุปได้ว่า (www.ethics.com/government-establishes-new-filipino-ministerial-consultative-Committee) รัฐบาลสหพันธ์ได้ให้ความสำคัญที่ชุมชนชาวฟิลิปปินส์มีต่อประเทศออสเตรเลียอย่างมีนัยสำคัญและการจัดตั้ง Filipino Ministerial Consultative Committee จะเป็นการเปิดช่องทางการสื่อสารในระดับตรงระหว่างชุมชนและรัฐบาลสหพันธ์ และส่งเสริมความเชื่อมโยงระดับประชาชนต่อประชาชน ระหว่างรัฐบาลและชุมชน และ

ภาครัฐพร้อมที่จะพบหารือกับผู้นำชุมชนฟิลิปปินส์และรับฟังข้อคิดเห็นว่ารัฐบาลสหพันธรัฐจะสามารถดำเนินการเพื่อแก้ไขปัญหาประเด็นความกังวลของชุมชนได้อย่างไร

ทั้งนี้ การจัดตั้งคณะกรรมการดังกล่าวได้ทำการคัดเลือกผู้นำชุมชนฟิลิปปินส์ประมาณ ๑๐ คนจากทั่วทั้งประเทศ ในขณะที่ผู้ที่ทำหน้าที่ประธานได้แก่ วุฒิสมาชิก และผู้แทนราษฎร ซึ่งต่างก็เป็นผู้แทนที่มาจากเขตชุมชนที่ชาวฟิลิปปินส์อาศัยอยู่อย่างหนาแน่นในรัฐนิวเซาท์เวลส์ โดยคณะกรรมการจะมีการหารือกับภาครัฐอย่างน้อยปีละสองครั้ง นอกจากนี้ รัฐบาลยังจะจัดให้มีการหารือประจำปีเพื่อให้คณะกรรมการ MCC ได้มีโอกาสเข้าถึงนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีต่างๆ ด้วย ดังนั้น จึงจะเห็นได้ว่ากลไก MCC นั้น หากชุมชนใดรู้จักใช้ประโยชน์อย่างเต็มที่ก็สามารถที่จะผลักดันประเด็นที่เป็นผลประโยชน์ของชุมชนเอง ตลอดจนทำหน้าที่ผลักดันรักษาผลประโยชน์ของชาติภูมิได้ เนื่องจากการได้พบปะกับผู้นำระดับสูงของรัฐบาลสหพันธรัฐเป็นช่วงทางการติดต่อตรงกับผู้อำนวยการบริหารที่รับผิดชอบนโยบายหลักของประเทศ เช่น การป้องกันประเทศ ความมั่นคง และความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ตลอดจนผู้นำฝ่ายนิติบัญญัติ (ได้แก่ สมาชิกสภา) ที่มีบทบาทในการออกกฎหมายต่าง ๆ ทั้งนี้ ก่อนปี ๒๕๕๗ ยังไม่มีการจัดตั้ง MCC สำหรับชุมชนไทยแต่อย่างใด ชุมชนไทยจึงยังไม่มีช่องทางหรือกลไกใด ๆ ที่สามารถใช้สื่อสารประเด็นที่ชุมชนไทยให้ความสำคัญและเป็นผลประโยชน์ของชุมชนต่อรัฐบาลสหพันธรัฐได้โดยตรง

ส่งเสริมบทบาทชุมชนในรัฐนิวเซาท์เวลส์

ดังที่ได้กล่าวมาในบทนำ รัฐนิวเซาท์เวลส์เป็นรัฐที่ผู้โยกย้ายถิ่นฐานจากประเทศต่าง ๆ นิยมไปตั้งรกรากมากเป็นอันดับแรก โดยนครซิดนีย์ซึ่งเป็นเมืองหลวงของรัฐมีจำนวนประชากรที่มีถิ่นกำเนิดในต่างประเทศสูงที่สุดในบรรดาเมืองหลวงต่าง ๆ และรัฐบาลก็ตระหนักถึงความมีคุณค่าของประชากรเหล่านี้ในฐานะทรัพยากรที่มีส่วนสำคัญในอนาคตของรัฐตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจที่ระบุในนโยบาย NSW 2021 และเช่นเดียวกับรัฐบาลสหพันธรัฐ รัฐบาลรัฐของนิวเซาท์เวลส์ก็ได้มีการจัดตั้งกลไกต่างๆ เพื่อให้ชุมชนต่าง ๆ มามีส่วนร่วมในการนำพารัฐไปสู่เป้าหมาย โดยมีกลไกที่มีความสำคัญสองกลไก ได้แก่

๑. Ministerial Consultative Committee (MCC) ของรัฐนิวเซาท์เวลส์

MCC ในรัฐนิวเซาท์เวลส์มีโครงสร้างที่เหมือนกับ MCC ระดับสหพันธรัฐ กล่าวคือประกอบด้วยผู้แทนชุมชน เช่น ผู้นำของชุมชนนั้น ๆ กลุ่มวัฒนธรรมและศาสนาของชุมชน ผู้นำทางธุรกิจ ในขณะที่ประธาน MCC ก็มักจะเป็นวุฒิสมาชิกหรือสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจากสภาของรัฐนิวเซาท์เวลส์ที่มีฐานเสียงในเขตที่มีชุมชนของสมาชิก MCC นั้นอาศัยอยู่มาก ทั้งนี้ MCC ในรัฐนิวเซาท์เวลส์ในปัจจุบันมีทั้งหมด ๑๖ คณะด้วยกัน ได้แก่

- ๑.๑ Chinese MCC
- ๑.๒ Egyptian MCC
- ๑.๓ Filipino MCC
- ๑.๔ Greek MCC
- ๑.๕ Indian MCC
- ๑.๖ Italian MCC
- ๑.๗ Jewish MCC
- ๑.๘ Korean MCC
- ๑.๙ Lebanese MCC
- ๑.๑๐ Macedonia MCC
- ๑.๑๑ Maori and Pacific Island Communities MCC
- ๑.๑๒ Russian MCC
- ๑.๑๓ Sri Lanka MCC
- ๑.๑๔ Vietnamese MCC
- ๑.๑๕ Croatian MCC
- ๑.๑๖ Thai MCC (ซึ่งเป็นคณะกรรมการที่ก่อตั้งล่าสุดในปี ๒๕๕๗)

ในกรณีของ Thai MCC กล่าวได้ว่า ก่อนหน้าการจัดตั้ง Thai MCC ชุมชนไทยไม่มีกลไกใด ๆ เลยที่จะสามารถผลักดันปกป้องผลประโยชน์ของชุมชนไทย ซึ่งการจัดตั้ง Thai MCC นั้น เพื่อได้เริ่มมีแนวคิดจัดตั้งในช่วงกลางปี ๒๕๕๖ และมีการจัดตั้งอย่างเป็นทางการในปี ๒๕๕๗ เท่านั้น ซึ่งผลการจัดตั้งก็สืบเนื่องมาจากความพยายามส่วนหนึ่งของผู้วิจัยที่ได้พยายามผลักดันการยอมรับสถานะของชุมชนไทยของผู้บริหารระดับนโยบายเมื่อช่วงที่ครั้งดำรงตำแหน่งกงสุลใหญ่ นครซิดนีย์

๒. Multicultural Business Advisory Panel

กลไก Multicultural Business Advisory Panel เป็นกลไกที่จัดตั้งโดยภาครัฐของนิวเซาท์เวลส์ มีหน้าที่ในการให้คำปรึกษาแก่ภาครัฐในการนำความหลากหลายทางวัฒนธรรมของชุมชนในรัฐ ตลอดจนเครือข่ายของชุมชนเชื้อสายต่าง ๆ ที่มีในประเทศที่เป็นถิ่นกำเนิดเพื่อส่งเสริมผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจของรัฐนิวเซาท์เวลส์ตามนโยบาย NSW 2021 ทั้งนี้ องค์ประกอบของคณะกรรมการในกลไกดังกล่าวประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิที่มีประสบการณ์ในภาคธุรกิจต่าง ๆ ตลอดจนมีภูมิหลังจากเชื้อสายต่าง ๆ หรือมีการดำเนินธุรกิจ ตลอดจนประสบการณ์ความรู้เกี่ยวกับ

ตลาดในต่างประเทศ จำนวน ๑๕ คน และมีวาระระหว่างปี ๒๕๕๖ – ๒๕๕๘ ซึ่งในปัจจุบันประกอบด้วย

๒.๑ นาย Nikal Gupla (ประธาน) : เชื้อสายอินเดียและมีประสบการณ์ด้านธุรกิจระหว่างประเทศในภูมิภาคเอเชีย-แปซิฟิกและเป็นสมาชิกใน Indian-Ministerial Consultative Committee ของรัฐ

๒.๒ นาย Benjamin Ming Tung Chow (รองประธาน) : เชื้อสายจีนและมีประสบการณ์ด้านการพัฒนาที่ดินในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

๒.๓ Dr. Mohammed Alsalami AM : เชื้อสายอาหรับและประกอบธุรกิจส่งออกและนำเข้าเครื่องมือแพทย์ และเครื่องมือสัตวแพทย์ในตะวันออกกลางและเอเชีย ตลอดจนเป็นสมาชิก Australian Arab Business Chambers.

๒.๔ นาง Tamerlaine Beasley : ชาวออสเตรเลียมีประสบการณ์ทำธุรกิจกับประเทศไทยกว่า ๒๕ ปี เคยดำรงตำแหน่ง ประธานสภาธุรกิจออสเตรเลีย-ไทยแห่งชาติ (National President, Australia Thailand Business Council) มีความสามารถในการพูดภาษาไทยและเคยรับการศึกษานในโรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

๒.๕ นาย Joe Carrazzi : เชื้อสายอิตาลี ดำรงตำแหน่งประธานคณะกรรมการหอการค้าอิตาลีในออสเตรเลีย

๒.๖ นาย Johnny Ching : นักธุรกิจระหว่างประเทศที่มีความรู้ภาษาจีนกลาง ฟิลิปปินส์ และกวางตุ้ง เป็นอย่างดี และเป็นสมาชิกสภาธุรกิจออสเตรเลีย-ฟิลิปปินส์ สภาธุรกิจออสเตรเลียจีน และสภาธุรกิจฮ่องกง-ออสเตรเลีย

๒.๗ นาย Nga Chu : เชื้อสายเวียดนาม และอพยพจากลาวมาออสเตรเลียในฐานะผู้ลี้ภัยในปี ๒๕๒๑ ปัจจุบันมีความสำเร็จในฐานะผู้ประกอบการร้านอาหารเวียดนามประเภท Chain ในออสเตรเลีย และต่างประเทศ

๒.๘ นาย Jonathan Iterps : มีประสบการณ์ด้านธุรกิจการเงิน การลงทุน พัฒนาอสังหาริมทรัพย์กว่า ๓๐ ปี ในตะวันออกกลาง

๒.๙ นาง Sew Yee Lee : เชื้อสายจีน ดำรงตำแหน่ง Head of Asian Segment ธนาคาร ANZ ออสเตรเลีย และมีบทบาทในการมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลที่มีสินทรัพย์สุทธิสูง (High net worth) เพื่อสำรวจช่องทางทางธุรกิจในต่างประเทศที่มีศักยภาพ

๒.๑๐ นาง Susan Sook Jin Lee : ชาวเกาหลีมีเครือข่ายกับรัฐบาลเกาหลี และได้รับแต่งตั้งจากประธานาธิบดีเกาหลีให้ดำรงตำแหน่งประธาน National Unification Advisory Council, Australia

๒.๑๑ นาย Honson Liang JP : เชื้อสายจีน และมีเครือข่ายกับรัฐบาลกลางและรัฐมณฑลต่าง ๆ ของจีน และเป็นทีปรึกษาสภาหอการค้าต่าง ๆ ของชาวจีนในออสเตรเลีย

๒.๑๒ นาง Santra Merias : เป็นสมาชิกคณะกรรมการสภาหอการค้า Australia-Latin America

๒.๑๓ นาง Lydia Santoso : ประธานสภาหอการค้าออสเตรเลีย-อินโดนีเซีย สาธารณรัฐนิวเซาท์เวลส์ และเป็นนักกฎหมายเชี่ยวชาญกฎหมายอินโดนีเซียและออสเตรเลีย และเป็นทีรู้จักอย่างกว้างขวางในชุมชนอินโดนีเซีย

๒.๑๔ นาย David Schlessinger : ประธานผู้บริหารหอการค้าออสเตรเลีย-อิสราเอล รัฐนิวเซาท์เวลส์

๒.๑๕ นาย Patrick Prasud William : ประธานสภาหอการค้าออสเตรเลีย-มาเลเซีย สาธารณรัฐนิวเซาท์เวลส์ และสามารถอ่านและเขียนภาษาบาหลีเป็นอย่างดี

หากสังเกตจากคุณวุฒิของคณะกรรมการ Multicultural Business Advisory Panel แล้วจะพบว่า สมาชิกในคณะกรรมการมาจากผู้ที่มีสายสัมพันธ์กับชุมชนหลายเชื้อชาติ มีประสบการณ์ในการทำธุรกิจระหว่างประเทศ และมีเครือข่ายที่ดีในต่างประเทศทั้งระดับรัฐและเอกชน ซึ่งต่างเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการผลักดันผลประโยชน์ของออสเตรเลียเอง โดยอาศัยเครือข่ายของคณะกรรมการเองที่มีในต่างประเทศ และกับชุมชนต่าง ๆ ในรัฐนิวเซาท์เวลส์ ตลอดจนเครือข่ายของชุมชนโดยเฉพาะภาคธุรกิจผ่านสภาหอการค้าต่าง ๆ ซึ่งมีความสัมพันธ์กับภาคธุรกิจในประเทศต่างๆ

ถึงแม้ไทยจะไม่มีผู้แทนที่มีเชื้อสายไทยในคณะกรรมการดังกล่าวแต่นาง Tamerlaine Beaseley ก็เป็นผู้ที่มีประสบการณ์ในไทยมานาน และมีเครือข่ายในประเทศไทย ตลอดจนมีความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดกับภาครัฐของไทยในออสเตรเลีย ได้แก่ สถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงแคนเบอร์รา และสถานกงสุลใหญ่ ณ นครซิดนีย์ ด้วยเช่นกัน ซึ่งในการเสนอชื่อ นาง Beaseley ให้อยู่ในองค์ประกอบของคณะกรรมการนั้นก็ถือเป็นผลสืบเนื่องจากความพยายามในการสร้างการยอมรับสถานภาพของชุมชนไทยและผลการหารือระหว่างนาย Victor Dominello ซึ่งดำรงตำแหน่งรัฐมนตรี Citizenship and Community Affairs ของรัฐนิวเซาท์เวลส์กับผู้วิจัยเมื่อครั้งดำรงตำแหน่งกงสุลใหญ่ ณ นครซิดนีย์

ความสัมพันธ์ไทย-ออสเตรเลีย และผลประโยชน์ของไทยในออสเตรเลีย

๑. ความสัมพันธ์ด้านการทูตและความมั่นคง

๑.๑ ด้านการทูต

ไทยสถาปนาความสัมพันธ์ทางการทูตกับออสเตรเลียเมื่อวันที่ ๑๕ ธันวาคม ๒๔๕๕ โดยในช่วงแรกที่มีการสถาปนาความสัมพันธ์ทั้งสองประเทศมีความร่วมมือในลักษณะผู้ให้-ผู้รับ ความช่วยเหลือ (donor – recipient) โดยความช่วยเหลือมุ่งเน้นไปที่การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของประเทศไทยในพื้นที่ชนบท ต่อมาเมื่อประเทศไทยมีความก้าวหน้าทางเศรษฐกิจ ประเทศไทยก็ได้ประกาศยกเลิกการเป็นประเทศผู้รับความช่วยเหลือ ความช่วยเหลือจากประเทศออสเตรเลียจึงลดลงอย่างมาก โดยในระยะหลัง ความช่วยเหลือเน้นไปที่การเสริมสร้างธรรมาภิบาลในการพัฒนาเศรษฐกิจและประเด็นท้าทายในภูมิภาค

ปัจจุบันทั้งสองประเทศมีความสัมพันธ์ครอบคลุมในทุก ๆ ด้าน ตั้งแต่การค้าการลงทุน ความมั่นคง การศึกษา วัฒนธรรม ไปจนถึงการท่องเที่ยว โดยความร่วมมือในปัจจุบันเน้นมีจุดเด่นด้านความร่วมมือ ด้านความมั่นคง ซึ่งทั้งสองประเทศมีความสนใจและผลประโยชน์ร่วมกัน เช่น การต่อต้านการก่อการร้าย อาชญากรรมข้ามชาติ การลักลอบขนคนและค้ามนุษย์ และความมั่นคงในภูมิภาค ความสัมพันธ์ในทุกระดับที่ขยายตัวเพิ่มมากขึ้นในระยะหลังสะท้อนได้จากการเชื่อมโยงในระดับประชาชน โดยออสเตรเลียเป็นประเทศที่นักเรียน/นักศึกษาไทยนิยมเดินทางไปศึกษาเป็นอันดับหนึ่ง (๒๖,๐๐๐ คนในปี ๒๕๕๔ รวมทั้ง จำนวนนักเรียน/นักศึกษาไทยมีจำนวนมากเป็นอันดับ ๔ ในออสเตรเลีย รองจากจีน อินเดีย และเกาหลีใต้) และชาวออสเตรเลียก็นิยมเดินทางมาท่องเที่ยวในประเทศไทยเป็นจำนวนมาก (๘๕๔,๐๖๔ คนในปี ๒๕๕๔ มากเป็นอันดับ ๗ ของนักท่องเที่ยวต่างชาติ และนักท่องเที่ยวไทยไปออสเตรเลียประมาณ ๖๖,๐๐๐ คนในปีเดียวกัน)

๑.๒ ด้านความมั่นคง

ความร่วมมือด้านความมั่นคงระหว่างไทยกับออสเตรเลียถือได้ว่าเป็นจุดเด่นของความสัมพันธ์ทวิภาคี โดยทั้งสองฝ่ายร่วมมือกันในหลายกรอบความร่วมมือทั้งในระดับทวิภาคีและในระดับภูมิภาค เช่น ความร่วมมือด้านการต่อต้านการก่อการร้าย ซึ่งไทยเป็นประเทศแรกที่ลงนามบันทึกความเข้าใจด้านการต่อต้านการก่อการร้ายกับออสเตรเลียในปี ๒๕๔๕ ทำให้หน่วยงานความมั่นคงของทั้งสองฝ่ายมีความร่วมมืออย่างใกล้ชิด เช่น Australian Federal Police ความร่วมมืออย่างใกล้ชิดกับสำนักงานตำรวจแห่งชาติของไทยในระดับความร่วมมือด้านหน่วยงานข่าวกรองนั้น Australian Secret Intelligence Service (ASIS) Australian Security Intelligence Organization (ASIO)

และ Office of National Assessment (ONA) ซึ่งเป็นหน่วยงานด้านข่าวกรองของออสเตรเลียก็มีความร่วมมืออย่างใกล้ชิดกับสำนักงานข่าวกรองแห่งชาติของไทย และมีการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารและการเยือนอย่างต่อเนื่อง ส่วนในด้านการทหารก็เช่นกัน ออสเตรเลียและไทยมีการจัดการฝึกผสมไทย-ออสเตรเลียระหว่างศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการก่อการร้ายสากล กองทัพไทยและหน่วยปฏิบัติการพิเศษของออสเตรเลีย

๒. ความสัมพันธ์ด้านการค้าและการลงทุน

๒.๑ ด้านเศรษฐกิจ

การค้าออสเตรเลียเป็นคู่ค้าอันดับ ๘ ของไทย ในขณะที่ไทยนั้นเป็นคู่ค้าอันดับ ๖ ของออสเตรเลีย โดยประเทศไทยเป็นหนึ่งใน ๖ ประเทศ (นิวซีแลนด์ สิงคโปร์ มาเลเซีย สหรัฐอเมริกา และชิลี) ที่ลงนามความตกลงเขตการค้าเสรี (Thailand – Australia Free Trade Agreement – TAFTA) กับออสเตรเลีย โดยหลังจากที่มีการบังคับใช้ความตกลง TAFTA ในปี ๒๕๕๘ ปริมาณการค้าระหว่างไทยกับออสเตรียมีมูลค่าเพิ่มขึ้นถึง ๓ เท่า เมื่อเทียบกับก่อนมีความตกลง TAFTA โดยไทยเป็นฝ่ายได้เปรียบดุลการค้า ทั้งนี้ ในปี ๒๕๕๖ มูลค่าการค้ารวมระหว่างไทยกับออสเตรเลีย มีมูลค่า ๑๖,๓๐๒ เหรียญออสเตรเลีย ซึ่งไทยเป็นฝ่ายได้เปรียบดุลการค้า ๖,๔๘๓ เหรียญออสเตรเลีย

สินค้าสำคัญที่ไทยส่งออกไปออสเตรเลีย ได้แก่ รถยนต์ เครื่องปรับอากาศ อาหารกระป๋องและแปรรูป ผลิตภัณฑ์ยาง เหล็ก เหล็กกล้า ในขณะที่สินค้าที่ไทยนำเข้าจากออสเตรเลีย ได้แก่ น้ำมันดิบ สินแร่โลหะ และถ่านหิน

ตารางที่ ๓.๑ มูลค่าการค้าระหว่างไทยกับออสเตรเลีย

	มูลค่าปี ๒๕๕๕ (เหรียญ ออสเตรเลีย)
มูลค่าการค้ารวม	๑๖,๓๐๒
ไทยส่งออกไปออสเตรเลีย	๑๑,๓๕๓
ไทยนำเข้าจากออสเตรเลีย	๔,๙๕๐
ไทยได้เปรียบดุลการค้า	๖,๔๘๓

๒.๒ ด้านการลงทุน

การลงทุนของออสเตรเลียในประเทศไทยนั้น เมื่อเปรียบเทียบกับการลงทุนของไทยในออสเตรเลียถือว่ายังน้อยกว่ามาก ทั้งนี้ จากสถิติของกระทรวงการต่างประเทศและการค้าออสเตรเลีย (Department of Foreign Affairs and Trade) ระบุว่า การลงทุนของออสเตรเลียในประเทศไทย สิ้นสุดในปี ๒๕๕๖ มีมูลค่าทั้งสิ้น ๒,๘๕๐ ล้านดอลลาร์ออสเตรเลีย หรือประมาณ ๘๖,๗๐๐ ล้านบาท ในขณะที่การลงทุนของไทยในออสเตรเลียนั้นมีมูลค่าถึง ๖,๑๓๗ ล้านดอลลาร์ออสเตรเลีย หรือประมาณ ๑๘๔,๑๑๐ ล้านบาท กล่าวคือ การลงทุนของไทยในออสเตรเลียสูงกว่าการลงทุนของออสเตรเลียในไทยถึง ๘๗,๔๑๐ ล้านบาท (www.dfat.gov.au/geo/fs/thai.pdf) อย่างไรก็ตาม ตัวเลขการลงทุนของไทยในออสเตรเลียอย่างเป็นทางการจะต่ำกว่ามูลค่าจริง โดยจากการสำรวจของสถานกงสุลใหญ่ ณ นครซิดนีย์ พบว่า การลงทุนของไทยในออสเตรเลียนั้นส่วนใหญ่เป็นการลงทุนในภาคพลังงานและธุรกิจบริการ โดยมีการลงทุนในธุรกิจสำคัญ ๆ ดังนี้

๑. บริษัทบ้านปู จำกัด : ได้ก่อตั้งบริษัท Banpu Australia Co., Pty Ltd เพื่อดำเนินธุรกิจถ่านหินและพลังงาน เข้าลงทุนซึ่งกิจการถือหุ้นร้อยละ ๑๐๐ ในบริษัท Centennial Coal Co., Ltd ซึ่งดำเนินธุรกิจเหมืองถ่านหินใหญ่ที่สุดในรัฐนิวเซาท์เวลส์ เป็นจำนวนทั้งสิ้น ๒,๓๕๗ ล้านดอลลาร์ออสเตรเลีย (ประมาณ ๖๘,๗๐๕ ล้านบาท) นอกจากนี้ บริษัทยังมีการวางแผนที่จะลงทุนเพิ่มเติมเกี่ยวกับพลังงานแสงอาทิตย์ ๒ แห่ง กำลังการผลิตรวม ๕๒ เมกกะวัตต์ ด้านเงินลงทุนอีก ๖,๕๐๐ ล้านบาท (ที่มา : การลงทุนของบริษัทไทยในรัฐนิวเซาท์เวลส์, สถานกงสุลใหญ่ ณ นครซิดนีย์)

๒. บริษัทราชบุรีโฮลดิ้ง จำกัด : เข้าลงทุนซื้อกิจการ Transfield Services Infrastructue Fund และเปลี่ยนชื่อเป็น RATCH-Australia Cooperation Limited เพื่อลงทุนในพลังงานลม ก๊าซธรรมชาติ และเหมืองแร่ในรัฐต่าง ๆ โดยในรัฐนิวเซาท์เวลส์ บริษัทมีการลงทุน Collector Wind Farm ขนาด ๒๑๐ MW มูลค่ากว่า ๑๑,๔๐๐ ล้านบาท ซึ่งมีกำหนดก่อสร้างในปี ๒๕๕๗ และจะเดินเครื่องผลิตไฟฟ้าในปี ๒๕๕๘ (ที่มา : การลงทุนของบริษัทเอกชนไทยในรัฐนิวเซาท์เวลส์, สถานกงสุลใหญ่ ณ นครซิดนีย์)

๓. บริษัท IPSTAR Australia Pty Ltd : เริ่มดำเนินกิจการในปี ๒๕๔๘ เป็นบริษัทที่บริษัทไทยคมเป็นผู้ถือหุ้นทั้งหมดและดำเนินธุรกิจให้บริการ Satellite Broadband ในบริเวณที่โทรศัพท์เข้าถึงได้ยาก และมีค่าใช้จ่ายสูง ตามโครงข่าย Broadband แห่งชาติของออสเตรเลีย โดยใช้โครงข่ายดาวเทียมไทยคม นอกจากนี้ ในปี ๒๕๕๗ บริษัทยังได้เข้าซื้อหุ้นของบริษัท Orion Satellite Systems Pty Ltd. ซึ่งเป็นบริษัทที่ให้บริการด้านสื่อสารดาวเทียม เพื่อเป็นการเพิ่มโอกาสทางธุรกิจในการเข้าถึงกลุ่มลูกค้าที่เป็นหน่วยงานภาครัฐและเอกชนด้วยการให้บริการสัญญาณดาวเทียมจาก

ดาวเทียมไทยคม การลงทุนดังกล่าวมีมูลค่าหุ้นชำระแล้ว ๑๓.๓ ล้านดอลลาร์ออสเตรเลีย หรือประมาณ ๔๐๐ ล้านบาท (www.thaibiz.net/th/news/15544/126)

๔. บริษัทผลิตไฟฟ้าจำกัด หรือ EGCO : ปัจจุบันลงทุนโครงการผลิตพลังงานลม Boro Rock (Boro Rock Wind Farm) ในรัฐนิวเซาท์เวลส์ มูลค่า ๑๑๒ ล้านดอลลาร์ออสเตรเลีย (ประมาณ ๓,๓๖๐ ล้านบาท) กำลังผลิต ๑๑๓ เมกะวัตต์ โดยเข้าซื้อหุ้นร้อยละ ๑๐๐ ของบริษัท Asia Pacific Renewables Limited ในปี ๒๕๕๖
(www.ego.com/en/corporate_com_press_detail.asp?press_id&iyear=2013)

๕. บริษัท TCC Hotels Group : เป็นบริษัทในเครือไทยเจริญคอร์ปอเรชั่น โดยได้เข้าซื้อกิจการโรงแรม ๓ แห่ง ได้แก่ Novotel Rockford Darling Harbour ในนครซิดนีย์ Hyatt Hotel Canberra ในกรุงแคนเบอร์รา และ International Adelaide ในเมืองแอดิเลด รัฐออสเตรเลียใต้ นอกจากนี้ โดยที่ในปี ๒๕๕๖ บริษัทได้เข้าซื้อหุ้นในบริษัท Fraser & Neave Group ประเทศสิงคโปร์ มีผลให้เป็นผู้ถือหุ้นรายใหญ่ของบริษัท ซึ่งมีกิจการโรงแรมในออสเตรเลียอีก ๓ แห่ง ได้แก่ Fraser Place Melbourne ในรัฐวิกตอเรีย Fraser Suite Perth ในรัฐออสเตรเลียตะวันตก และ Fraser Suite Sydney ในรัฐนิวเซาท์เวลส์ (ที่มา : การลงทุนของบริษัทเอกชนไทยในรัฐนิวเซาท์เวลส์, สถานกงสุลใหญ่ ณ นครซิดนีย์)

๖. บริษัท Minor International : บริษัท Minor International ได้เข้าซื้อกิจการของกลุ่ม Oaks Hotels & Resources Limited ซึ่งมีอสังหาริมทรัพย์อยู่จำนวน ๓๕ แห่ง หรือคิดเป็นจำนวนห้องพักกว่า ๔,๓๐๐ ห้องในออสเตรเลีย นิวซีแลนด์ และคูโบ ทั้งนี้ ในรัฐนิวเซาท์เวลส์ บริษัทมีอสังหาริมทรัพย์ทางด้านธุรกิจที่พักจำนวน ๕ แห่ง ตลอดจนธุรกิจร้านอาหาร “Ribs and Rumps” ในย่านท่องเที่ยวสำคัญในนครซิดนีย์และบริเวณใกล้เคียง ตลอดจนธุรกิจร้านกาแฟ “The Coffee Club” ที่มีสาขามากมายในรัฐนิวเซาท์เวลส์ (ที่มา : การลงทุนของบริษัทเอกชนไทยในรัฐนิวเซาท์เวลส์, สถานกงสุลใหญ่ ณ นครซิดนีย์)

๗. บริษัท ปตท.สำรวจและผลิตปิโตรเลียม จำกัด : บริษัทเป็นผู้ถือหุ้นในบริษัท Coogee Resources Limited ร้อยละ ๑๐๐ และจัดตั้งบริษัท PTTEP Australia มีสำนักงานในเมืองเพิร์ท รัฐออสเตรเลียตะวันตก ดำเนินการสำรวจและผลิตในแหล่ง Montara และ Cash and Maple ในทะเลติมอร์นอกชายฝั่งรัฐออสเตรเลียตะวันตก รวมมูลค่าสินทรัพย์ทั้งหมดประมาณ ๒ พันล้านเหรียญออสเตรเลีย (ประมาณ ๖,๐๐๐ ล้านบาท) อย่างไรก็ตาม เมื่อต้นปี ๒๕๕๗ บริษัทได้มีแผนที่จะขายสินทรัพย์ข้างต้น เนื่องจากค่าดำเนินการที่สูงขึ้น และผลตอบแทนที่ลดลงโดยมีแผนจะย้ายฐานการลงทุนไปยังแหล่งผลิตใหม่ในประเทศอื่น เช่น ทวีปแอฟริกา (Theaustralian.com.au/business/mining-energy/thais_in_2bn_wa_gasfield_selloff)

๘. บริษัทน้ำตาลมิตรผล จำกัด : ได้เข้าซื้อหุ้นของบริษัท Maryborough Sugar Factory (MSF Sugar) มูลค่า ๓๑๓ ล้านดอลลาร์ออสเตรเลีย (ประมาณ ๕,๑๕๐ ล้านบาท) ในปี ๒๕๕๕ โดยมีกำลังการผลิตร้อยละ ๔.๗ ล้านตัน และมีโรงงานผลิตน้ำตาล ๔ แห่ง ในรัฐควีนส์แลนด์ (ausfoodnews.com.au/tag/maryborough-sugar-factory)

๑. ความสัมพันธ์ไทย-ออสเตรเลีย หลังการเข้าควบคุมอำนาจการปกครองประเทศของคณะรักษาความสงบแห่งชาติ

หลังจากที่คณะรักษาความสงบแห่งชาตินำโดย พล.อ. ประยุทธ์ จันทร์โอชาได้ประกาศเข้าควบคุมอำนาจการปกครองประเทศ เมื่อวันที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๕๗ รัฐบาลออสเตรเลียได้ออกแถลงการณ์ร่วมระหว่าง นางจูลี มิซิป รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศออสเตรเลีย และนายเดวิด จอห์น สตัน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมออสเตรเลีย เมื่อวันที่ ๓๑ พฤษภาคม ๒๕๕๗ แสดงความห่วงใยต่อสถานการณ์ในประเทศไทยและสืบเนื่องจากความกังวลออสเตรเลียจึงลดการดำเนินงานร่วมกันกับฝ่ายทหารของไทย และจะลดระดับการปฏิสัมพันธ์กับผู้นำทางการทหารของไทย

รัฐบาลออสเตรเลียได้ขอเลื่อนกิจกรรมในประเทศไทย ได้แก่ การรวบรวมด้านกฎหมายสำหรับปฏิบัติการทางทหารสำหรับเจ้าหน้าที่ทหารของไทย การเดินทางเพื่อศึกษาเบื้องต้น เรื่องการฝึกอบรมด้านการต่อต้านระเบิดแสวงเครื่องและการเดินทางเพื่อศึกษาเบื้องต้น เรื่องการฝึกอบรมเพื่อการต่อต้านการก่อการร้าย และจะยังคงทบทวนกิจกรรมด้านการทหารและกิจกรรมทวิภาคีอื่น ๆ ต่อไป ทั้งนี้ แถลงการณ์ยังกล่าวว่ารัฐบาลออสเตรเลียยังจัดให้มีกลไกเพื่อป้องกันมิให้ผู้นำรัฐประหารเดินทางมายังออสเตรเลียและยังคงเรียกร้องฝ่ายทหารให้วางแนวทางเพื่อกลับคืนสู่ประชาธิปไตยและหลักนิติธรรมโดยเร็วที่สุด และละเว้นจากการควบคุมตัวตามอำเภอใจ ปลดปล่อยผู้ที่ถูกควบคุมเนื่องด้วยเหตุผลทางการเมือง และเคารพในสิทธิมนุษยชนและอิสระขั้นพื้นฐาน

(www.thailand.embassy.gov.au/bkok/events.html)

ปฏิกิริยาจากรัฐบาลออสเตรเลียในเรื่องนี้อาจดูแข็งกร้าวแต่ไม่น่าแปลกใจเมื่อพิจารณาจากคุณค่าทางประชาธิปไตยของออสเตรเลียซึ่งอิงชาวตะวันตกทั่วไป ถึงแม้รัฐบาลออสเตรเลียจะได้มีมาตรการระงับความร่วมมือทางการทหารกับไทยและห้ามมิให้ผู้นำฝ่ายทหารของไทยใน คสช. เดินทางเข้าออสเตรเลีย แต่นายเจมส์ ไวล์ เอกอัครราชทูตออสเตรเลียประจำประเทศไทย ก็ได้ชี้แจงเมื่อวันที่ ๑๖ มิถุนายน ๒๕๕๗ ในการเปิดงานอบรมเพื่อเพิ่มผลลัพธ์ทางการวิจัยในประเทศไทย ซึ่งจัดขึ้นด้วยทุนสนับสนุนจากรัฐบาลออสเตรเลียและสำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษาของไทยว่า “ถึงแม้ออสเตรเลียจะมีความห่วงใยเป็นอย่างมากต่อการรัฐประหารในประเทศไทย

ออสเตรเลียยังคงสานต่อความร่วมมือกับประเทศไทยอย่างแข็งขัน” โดยเน้นย้ำว่า “ได้มีบางราย นำเสนอข้อมูลผิดจากความจริงโดยแท้จริงแล้วกิจกรรมอื่น ๆ ในด้านความสัมพันธ์ทางกลาโหมและ กิจกรรมในด้านอื่น ๆ ของสายสัมพันธ์ทวิภาคีนั้นไม่ได้รับผลกระทบ”

(www.thailand.embassy.gov.au/bkok/pr2014_Engagement_Continues_th.html)

ดังนั้น ถึงแม้ออสเตรเลียจะได้ลดความร่วมมือทางการทหารกับไทยลงเพียงบาง รายการ แต่ก็เป็นการแสดงออกเชิงหลักการและความสัมพันธ์และความร่วมมือในด้านอื่น ๆ นั้น ไม่ได้รับผลกระทบและยังคงเดินทางหน้าต่อไป โดยเฉพาะในเรื่องที่เป็นผลประโยชน์ของทั้งสองฝ่าย

๔. ผลประโยชน์ของไทยในออสเตรเลีย

เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ไทย-ออสเตรเลียในหลากหลายมิติ ผลประโยชน์ของไทย ในออสเตรเลียจึงมีความหลากหลาย อย่างไรก็ตาม ในช่วงที่ผู้วิจัยดำรงตำแหน่งกงสุลใหญ่ ณ นคร ซิดนีย์ นั้น สามารถระบุประเด็นผลประโยชน์ที่เป็นภารกิจหลักคั่น เช่น

๔.๑ ด้านเศรษฐกิจ

๔.๑.๑ ปัจจุบันออสเตรเลียเป็นคู่ค้าอันดับ ๘ ของไทยและเป็นแหล่งตลาด สินค้าและบริการ อย่างไรก็ตาม ออสเตรเลียยังเป็นตลาดที่มีคู่แข่งมากสำหรับสินค้าประเภทอาหาร ต่าง ๆ ตามนโยบายครัวไทยสู่โลก ซึ่งอาหารไทยมีความนิยมในตลาดออสเตรเลียเป็นทุนอยู่แล้ว

จากการสัมภาษณ์กลุ่มผู้ประกอบการต่าง ๆ ซึ่งดำเนินธุรกิจค้าส่ง วัตถุดิบการทำอาหารสำหรับร้านอาหารไทยในออสเตรเลียนั้น ได้ประเมินว่า ในปัจจุบันมี ผู้ประกอบการร้านอาหารไทยในออสเตรเลียทั้งหมดไม่ต่ำกว่า ๒,๐๐๐ ร้าน โดยประมาณร้อยละ ๕๐ จะอยู่ในรัฐ นิวเซาท์เวลส์ ทั้งนี้ กิจการร้านอาหารไทยส่วนใหญ่จะเป็นกิจการครอบครัว และยังเป็น แหล่งจ้างงานของชุมชนไทยในนครซิดนีย์ โดยเฉพาะนักเรียนและนักศึกษาและผู้ที่เดินทางไป แสวงหาโอกาสจากประเทศไทย นอกจากนี้แล้วร้านอาหารไทยยังมีบทบาทในการสร้างค่านิยมไทย ในด้านต่าง ๆ เช่น ผลิตภัณฑ์อาหารไทย สินค้าไทยและการท่องเที่ยวด้วย อย่างไรก็ตาม ในปัจจุบัน ร้านอาหารไทยจะประสบกับปัญหาในการหาพ่อครัวประจำร้านอาหารอย่างถูกต้องตามกฎหมาย เนื่องจากรัฐบาลออสเตรเลียมีกฎที่เข้มงวดในการออกใบอนุญาตประกอบอาชีพให้กับพ่อครัวที่เป็น ชาวต่างชาติ โดยกำหนดให้ต้องผ่านการทดสอบวัดความสามารถภาษาอังกฤษ The International English Language Testing System (IELTS) ด้วยคะแนนไม่ต่ำกว่า ๕ ซึ่งไม่ใช่เรื่องง่ายนักสำหรับ เจ้าของกิจการที่จะหาผู้ประกอบการอาชีพที่มีคุณสมบัติดังกล่าว ซึ่งส่งผลให้ผู้ประกอบการร้านอาหาร ไทยต้องปิดกิจการลง ทั้งนี้ ในการเยือนออสเตรเลียอย่างเป็นทางการของอดีตนายกรัฐมนตรียิ่ง ลักษณ์ ชินวัตร ในเดือนพฤษภาคม ๒๕๕๕ นั้น นายกรัฐมนตรีได้ขอให้ฝ่ายออสเตรเลียพิจารณาผ่อน ปรนเกณฑ์วัดระดับความสามารถภาษาอังกฤษ โดยอาจแบ่งการวัดระดับตามประเภทของงานและ

ความจำเป็นของการใช้ภาษา อย่างไรก็ตาม ในปัจจุบันรัฐบาลออสเตรเลียยังไม่ได้มีการผ่อนปรนแต่อย่างใด จึงมีความจำเป็นที่จะต้องมีการผลักดันในเรื่องนี้ต่อไปในระดับนโยบาย ทั้งนี้ ในประเด็นที่เป็นผลประโยชน์ของชุมชนในลักษณะเช่นนี้ จำเป็นต้องมีการรวมตัวกันของกลุ่มผลประโยชน์เพื่อผลักดันการตัดสินใจในระดับนโยบายในลักษณะกลุ่ม lobbyist ซึ่งในออสเตรเลียได้มีชุมชนต่าง ๆ ที่สามารถรวมตัวกันได้อย่างเป็นเอกภาพและผลักดันประเด็นที่เป็นผลประโยชน์หรือที่สนใจของชุมชน เช่น ชุมชนจีน และฟิลิปปินส์ ซึ่งจะได้ศึกษาเป็นกรณีแนวปฏิบัติที่เป็นเลิศในขณะนี้

๔.๑.๒ ในการเยือนออสเตรเลียของนายกรัฐมนตรีนอกจากจะได้มีการขอผ่อนปรนเกณฑ์วัดระดับความสามารถภาษาอังกฤษแล้ว นายกรัฐมนตรียังได้ขอความร่วมมือฝ่ายออสเตรเลียพิจารณากำหนดย่านในเขต Hay Market บริเวณถนน Campbell ในนครซิดนีย์ซึ่งเป็นบริเวณที่มีร้านค้าของผู้ประกอบการไทยต่าง ๆ จำนวนมาก และหนาแน่นที่สุดจนได้รับฉายาอย่างไม่เป็นทางการว่าเป็นเขต “Thai Town” ให้ได้รับการยอมรับและเรียกอย่างเป็นทางการ รวมทั้ง มีการจัดทำป้ายที่เหมาะสม ทั้งนี้ การผลักดันให้เรื่องขอผ่อนปรนเกณฑ์วัดระดับความสามารถภาษาอังกฤษและการขอให้เรียกชื่อ ตลอดจนจัดทำป้าย “Thai Town” นั้น เป็นไปตามนโยบายการส่งเสริมครัวไทยสู่โลกของรัฐบาลนั่นเอง

๔.๑.๓ นอกจากสินค้าต่าง ๆ แล้ว ออสเตรเลียยังเป็นตลาดสำหรับภาคบริการของไทย โดยเฉพาะในด้านการท่องเที่ยวซึ่งไทยเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ชาวออสเตรเลียนิยมเป็นทุนอยู่เดิม แต่สามารถส่งเสริมเพิ่มเติมในประเภทที่มีศักยภาพสูง เช่น สินค้าและบริการสำหรับกลุ่มแต่งงาน และฮันนีมูน กลุ่มกีฬาอล์ฟ และโดยเฉพาะกลุ่ม Medical Tourism อย่างไรก็ตาม ความดึงดูดของประเทศไทยนั้น ย่อมมีผลจากสถานการณ์ทางการเมืองของไทยซึ่งที่ผ่านมา หากมีความไม่สงบทางการเมืองเกิดขึ้นก็จะมีผลต่อการตัดสินใจเดินทางของนักท่องเที่ยวอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ เนื่องจากนักท่องเที่ยวมักมีความอ่อนไหวเกี่ยวกับข่าวสารความไม่สงบและมีผลต่อการตัดสินใจเดินทาง ดังนั้น ชุมชนไทยจึงมีบทบาทที่จะสามารถช่วยสร้างความเชื่อมั่นในเรื่องนี้ได้ในฐานะที่เป็นส่วนหนึ่งของสังคมออสเตรเลีย และไม่ใช่ในฐานะกระบอกเสียงของภาครัฐไทย

๔.๒ ด้านความมั่นคง

ดังที่ได้กล่าวแล้วว่า ไทยและออสเตรเลียมีความร่วมมือที่ดีในด้านความมั่นคงในกรอบต่าง ๆ ทั้งในระดับทวิภาคีและในระดับภูมิภาค อย่างไรก็ตาม โดยที่ประเทศออสเตรเลียเป็นประเทศที่ปกครองในระบอบประชาธิปไตยตามแบบฉบับตะวันตก จึงไม่มีการจำกัดหรือปิดกั้นเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น และที่ผ่านมาสื่อสิ่งพิมพ์และสื่อโทรทัศน์ก็ได้เคยมีการนำเสนอบทความหรือรายการสารคดีเกี่ยวกับบทบาททางการเมืองของสถาบันพระมหากษัตริย์ และกฎหมายเกี่ยวกับการหมั้นพระบรมเดชานุภาพที่บิดเบือนข้อเท็จจริงและมีเนื้อหาที่ไม่เหมาะสม ถึงแม้

สถานเอกอัครราชทูตและสถานกงสุลใหญ่จะได้ดำเนินการทักท้วงสื่อเหล่านั้นโดยตรง ตลอดจนทำการทักท้วงผ่านผู้แทนภาครัฐแต่ก็จะได้รับการชี้แจงจากสื่อเหล่านี้ว่า สื่อเพียงนำเสนอข้อมูลข่าวสารที่ไม่มีการบิดเบือนข้อเท็จจริง ในขณะที่ผู้แทนภาครัฐก็จะชี้แจงว่า สื่อมีสิทธิเสรีภาพในการนำเสนอข่าว และภาครัฐไม่สามารถเข้าไปแทรกแซงได้ นอกจากนี้สื่อต่าง ๆ แล้ว ออสเตรเลียยังมีนักวิชาการจากสถาบันการศึกษาที่มีทัศนคติเอนเอียงและให้ความเห็นที่บิดเบือนเกี่ยวกับบทบาทสถาบันพระมหากษัตริย์และสถานการณ์การเมืองในไทยในลักษณะเดียวกับสื่อที่ได้กล่าวมาข้างต้น ทั้งนี้บทความในสื่อเหล่านี้บางส่วนก็เป็นบทความของนักวิชาการดังกล่าวนั่นเอง

สถาบัน Lowy Institute for International Policy ซึ่งเป็นสถาบัน think tank อิสระ ด้านนโยบายต่างประเทศตั้งอยู่ในนครซิดนีย์ได้ทำการศึกษาภายใต้หัวข้อ “Thai Studies in Australia” ในปี ๒๕๕๓ มีข้อสังเกตเป็นที่น่าสนใจว่า โดยทั่วไปคนออสเตรเลียมีความสนใจและมีทัศนคติที่ดีต่อประเทศไทยและวัฒนธรรมไทย ความรู้และความสนใจเกี่ยวกับประเทศไทยมักจะมาจากประสบการณ์ตรง โดยเฉพาะจากการท่องเที่ยวซึ่งถึงแม้จะเป็นเชิงบวก แต่ก็มักเป็นความสนใจที่ค่อนข้างฉาบฉวย/ผิวเผิน โดยชาวออสเตรเลียทั่วไปไม่ได้มีความรู้ความเข้าใจเชิงลึกในระดับปัญญาชนเกี่ยวกับการเมือง เศรษฐกิจ และวัฒนธรรมไทย และยังไม่ค่อยตระหนักถึงความสำคัญเชิงยุทธศาสตร์ของไทยต่อออสเตรเลีย นอกจากนี้แล้วในสถาบันการศึกษาต่าง ๆ ในออสเตรเลียมีผู้เชี่ยวชาญหรือผู้ที่ทำการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับประเทศไทยในออสเตรเลียน้อยมาก ซึ่งสถาบัน Lowy Institute ได้ระบุว่า มี ๓๔ คน ซึ่งส่วนใหญ่ศึกษาเกี่ยวกับประเทศไทย เพราะความสนใจในศาสตร์วิชาที่เกี่ยวข้องมากกว่าที่จะสนใจประเทศไทยเองโดยตรง โดยประมาณครึ่งหนึ่ง (๑๓ คน) สังกัดอยู่ที่สถาบัน College of Asia and the Pacific มหาวิทยาลัย Australian national University (ANU) ซึ่งสถาบันดังกล่าวมีผู้เชี่ยวชาญบางรายมีทัศนคติในเชิงลบต่อบทบาทของสถาบันพระมหากษัตริย์ในการเมืองไทย และมีการลงบทความต่าง ๆ ในเว็บไซต์ภายใต้ชื่อ New Mandala ซึ่งอยู่ภายใต้การดูแลของสถาบันด้วย

การกล่าวพาดพิงสถาบันพระมหากษัตริย์ในเชิงที่ไม่เป็นคุณ โดยสื่อหรือสาธารณชนในต่างประเทศจะผันแปรไปตามสถานการณ์เคลื่อนไหวของกลุ่มทางการเมือง ซึ่งจะมีผู้เคลื่อนไหวที่ส่งผลกระทบในทางลบต่อสถาบันพระมหากษัตริย์นอกราชอาณาจักร ทั้งที่เป็นชาวไทยและชาวต่างประเทศ ซึ่งนอกจากสถานเอกอัครราชทูตและสถานกงสุลใหญ่จะได้ดำเนินการติดตามและตอบโต้การกระทำในออสเตรเลียที่มีนัยพาดพิงสถาบันพระมหากษัตริย์แล้วยังได้ดำเนินการสร้างความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับบทบาทและความสำคัญของสถาบันพระมหากษัตริย์ในลักษณะการใช้ “น้ำดี ไล่น้ำเสีย” ทั้งในลักษณะการดำเนินการโดยสถานเอกอัครราชทูตและสถานกงสุลใหญ่เอง ตลอดจนอาศัยเครือข่าย Friends of Thailand ได้แก่

ชาวออสเตรเลียที่มีความรู้และทัศนคติที่ดีต่อประเทศไทยและสถาบันพระมหากษัตริย์ รวมถึงผู้แทนชุมชนไทยที่สามารถทำหน้าที่ชี้แจงและทำความเข้าใจเกี่ยวกับสถาบันพระมหากษัตริย์ไทย อย่างไรก็ตาม ตามเสียงของชุมชนไทยเป็นที่รับฟังหรือไม่ขึ้นอยู่กับว่ามีสถานภาพเป็นที่ยอมรับของภาครัฐหรือสังคมหรือไม่มากนักเพียงใด ดังนั้น สถานเอกอัครราชทูตและสถานกงสุลใหญ่จึงต้องมีบทบาทในการสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนไทยเพื่อสร้างการยอมรับสถานภาพในฐานะกลุ่มพลังที่มีอำนาจต่อรองและเป็นเครือข่ายในการรักษาผลประโยชน์ทางด้านความมั่นคง

สถานะการรวมกลุ่มของชุมชนต่าง ๆ ในรัฐนิวเซาท์เวลส์

ออสเตรเลียมีประชากรที่มีรากฐานมาจากกว่า ๒๐๐ ประเทศทั่วโลก มีการใช้ภาษา กว่า ๓๐๐ ภาษา และมีการรวมตัวกันเป็นชุมชนเชื้อสายต่าง ๆ มากมาย อย่างไรก็ตาม จะมีชุมชนที่มาจากเชื้อสายต่าง ๆ เพียงไม่กี่ชุมชนเท่านั้นที่กล่าวได้ว่าการรวมตัวอย่างเป็นกลุ่มเป็นก้อนในลักษณะเป็นองค์กรที่มีสถานภาพเป็นที่ยอมรับจากภาครัฐและมีอำนาจต่อรองในการเรียกร้องในสิ่งที่ เป็นประโยชน์ต่อชุมชน ทั้งนี้ ผู้วิจัยจะได้นำตัวอย่างของชุมชนที่เห็นว่าเป็นชุมชนที่มีความเข้มแข็งมี สถานภาพเป็นที่ยอมรับเพื่อศึกษาแนวปฏิบัติที่เป็นเลิศว่าจะอะไรเป็นปัจจัยนำไปสู่ความเข้มแข็งของ ชุมชนเหล่านี้ โดยผู้วิจัยจะนำตัวอย่าง ๒ ชุมชนในรัฐนิวเซาท์เวลส์ ได้แก่ ชุมชนฟิลิปปินส์ และ ชุมชนจีนมาศึกษา ดังต่อไปนี้

๑. ชุมชนฟิลิปปินส์ในรัฐนิวเซาท์เวลส์

ชุมชนฟิลิปปินส์เริ่มเข้าไปตั้งรกรากในประเทศออสเตรเลียครั้งแรกประมาณปี พ.ศ. ๒๔๔๑ เพื่อรับจ้างเป็นแรงงานในไร่อ้อยทางฝั่งตะวันตกของประเทศ การสำรวจสำมะโน ประชากรในปี ๒๕๔๔ ระบุว่า ในขณะนั้นมีประชากรที่เป็นชาวฟิลิปปินส์อยู่ประมาณ ๗๐๐ คน ปัจจุบันชุมชนฟิลิปปินส์ในประเทศออสเตรเลียมีจำนวนประมาณ ๓๕๕,๕๕๘ คน และประมาณ ครึ่งหนึ่งอาศัยอยู่ในรัฐนิวเซาท์เวลส์ (<http://www.gov.au/media/publications/statistics/comm-summ/textversion/philippines.html>) และถือว่าเป็นชุมชนต่างชาติที่ใหญ่เป็นอันดับสามในรัฐ นิวเซาท์เวลส์รองจากชุมชนเวียดนามและชุมชนจีน

ในรัฐนิวเซาท์เวลส์นั้น ชุมชนฟิลิปปินส์เป็นชุมชนที่มีสมาชิกมากจึงได้มีการ ก่อตั้งสมาคมองค์กรต่าง ๆ มากกว่า ๕๐ องค์กร ทั้งนี้ กงสุลใหญ่ฟิลิปปินส์ ณ นครซิดนีย์ ได้ให้ สัมภาษณ์ผู้วิจัยว่า โดยที่ชุมชนฟิลิปปินส์มีสมาคมองค์กรต่าง ๆ มากกว่า ๕๐ องค์กร จึงมีผู้นำชุมชน กลุ่มหนึ่งเล็งเห็นความสำคัญและความจำเป็นที่จะต้องมียุทธศาสตร์หลักองค์กรหนึ่งที่จะสามารถเป็น ตัวแทนของชุมชนฟิลิปปินส์ในการเรียกร้องและส่งเสริมประเด็นที่เป็นผลประโยชน์ของชุมชนเองใน

รัฐนิวเซาท์เวลส์ ดังนั้น ในปี พ.ศ. ๒๕๓๓ จึงได้มีการจัดตั้งองค์กรหลักขึ้นมาภายใต้ชื่อ Philippine Community Council of New South Wales (PCC-NSW) หรือสภาชุมชนฟิลิปปินส์แห่งรัฐนิวเซาท์เวลส์ เป็นองค์กรสูงสุดของชุมชนฟิลิปปินส์ที่เป็นที่ยอมรับของชุมชน ซึ่งปัจจุบันมีสมาคมองค์กรต่าง ๆ ที่เป็นภาคีถึง ๕๕ องค์กรด้วยกัน

กงสุลใหญ่ฟิลิปปินส์ได้ให้ความเห็นว่า เหตุที่ PCC-NSW เป็นองค์กรที่เป็นที่ยอมรับของชุมชนฟิลิปปินส์เนื่องจาก PCC-NSW มีธรรมเนียมและการบริหารที่โปร่งใสโดยมีการเลือกตั้งประธานและการทำงานที่เป็นระบบแบ่งออกเป็นคณะกรรมการสาขาต่าง ๆ เช่น คณะกรรมการด้านการศึกษา การสาธารณสุข ศิลปวัฒนธรรม เยาวชน สตรี ฯลฯ โดยมีการจัดกิจกรรมเพื่อช่วยเหลือชุมชนทั้งในออสเตรเลียและฟิลิปปินส์ ซึ่งบทบาทขององค์กร PCC-NSW ก็เป็นที่ยอมรับของรัฐบาลฟิลิปปินส์อย่างมาก กงสุลใหญ่ฟิลิปปินส์ได้ยกตัวอย่างที่แสดงถึงบทบาทอันแข็งขันของ PCC-NSW ในอันที่จะผลักดันประเด็นที่ผลประโยชน์ของชุมชน ได้แก่ การที่ผู้บริหารของ PCC-NSW และผู้นำชุมชนฟิลิปปินส์อื่นๆ ได้ร่วมผลักดันให้รัฐบาลฟิลิปปินส์และรัฐบาลออสเตรเลียทำความตกลง Philippines – Australia Social Security Agreement ซึ่งเป็นความตกลงที่จะเอื้อประโยชน์ให้กับผู้รับบำนาญชาวออสเตรเลียเชื้อสายฟิลิปปินส์สามารถที่จะรับสิทธิประโยชน์ต่าง ๆ ได้ดั้งเดิม หากบุคคลดังกล่าวกลับไปอาศัยอยู่ในประเทศฟิลิปปินส์เกินกว่า ๖ เดือนขึ้นไป ทั้งนี้ ชาวฟิลิปปินส์ในออสเตรเลียจำนวนไม่น้อยที่ได้มาตั้งรกรากในประเทศออสเตรเลียมีเจตนาที่จะใช้เงินปลายชีวิตในบ้านเกิด การผลักดันของชุมชนฟิลิปปินส์ในเรื่องนี้จะดำเนินสองทาง ได้แก่ การผลักดันผ่านกลไกระดับสหพันธ์ ได้แก่ Filipino Ministerial Consultative Committee (ผู้วิจัยได้กล่าวไว้แล้วในหน้าที่ ๒๒ ของบทนี้) ตลอดจนได้ผลักดันผ่านตัวแทนของรัฐบาลฟิลิปปินส์ในออสเตรเลีย ได้แก่ สถานเอกอัครราชทูตฟิลิปปินส์ในออสเตรเลียด้วย

เมื่อเดือนตุลาคม ๒๕๕๕ ในระหว่างที่ผู้วิจัยดำรงตำแหน่งกงสุลใหญ่ ณ นครซิดนีย์ ได้รับเชิญไปร่วมพิธีเปิดอนุสาวรีย์รูปปั้น Dr. Jose Rizal ซึ่งเป็นวีรบุรุษของชาวฟิลิปปินส์ ณ สวนสาธารณะ Rizal Park ในเมือง Campbell Town City ซึ่งอยู่ห่างจากนครซิดนีย์ประมาณ ๕๐ กิโลเมตร ในพิธีเปิดดังกล่าวมีประธานาธิบดีฟิลิปปินส์ นาย Benigno Aquino และนาย Barry O'Farrell มุขมนตรีแห่งรัฐนิวเซาท์เวลส์ (ผู้นำรัฐบาลของรัฐ) ร่วมเป็นประธานในพิธีเปิด จึงเป็นที่น่าสนใจของผู้วิจัยว่า เหตุใดรัฐบาลท้องถิ่นออสเตรเลียจึงยินยอมให้มีการนำรูปปั้นวีรบุรุษต่างชาตินามประดิดฐาน ตลอดจนมีการตั้งชื่อสวนสาธารณะที่รูปปั้นดังกล่าวประดิษฐานอยู่เป็นชื่อของวีรบุรุษคนเดียวกันด้วย จากการตรวจสอบสถิติสำมะโนประชากรของออสเตรเลียและจากการสัมภาษณ์ผู้บริหารระดับท้องถิ่นของเมือง Campbell Town City ทราบว่า ในรัฐนิวเซาท์เวลส์นั้นมีชุมชนฟิลิปปินส์ขนาดใหญ่อาศัยอยู่มากที่สุดเป็นอันดับแรกที่เมือง Blacktown (ประมาณร้อยละ ๕.๕ ของ

ประชากร Blacktown) ในขณะที่เมือง Campbelle town นั้น มีประชากรฟิลิปปินส์อาศัยอยู่มากที่สุด เป็นอันดับสอง (ประมาณร้อยละ ๒.๒ ของประชากร Campbelle town) ด้วยเหตุนี้ ชุมชนฟิลิปปินส์ จึงเป็นฐานเสียงที่สำคัญของนักการเมืองระดับท้องถิ่น เช่น ใน Campbell Town ตลอดจนเป็นฐานเสียงที่สำคัญในระดับรัฐ และระดับสหพันธ์ด้วย การมีอิทธิพลทางการเมืองในระดับท้องถิ่นนั้นจึงเป็นเหตุผลอธิบายได้ว่า เหตุใดฝ่ายบริหารระดับท้องถิ่นจึงได้มีการอนุญาตให้นำรูปปั้นวีรบุรุษฟิลิปปินส์มาประดิษฐาน เนื่องจากในแง่มุมมองของการเมืองท้องถิ่น รัฐบาลย่อมต้องคำนึงถึงฐานเสียงรัฐบาลชุมชนฟิลิปปินส์อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ในขณะที่รัฐบาลระดับรัฐและระดับสหพันธ์ก็ให้ความสำคัญกับชุมชนฟิลิปปินส์ในฐานะฐานเสียงที่สำคัญเช่นกัน จะเห็นได้ว่า ผู้ที่ดำรงตำแหน่งประธานฝ่ายภาครัฐใน Filipino Ministerial Consultative Committee จะเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร หรือวุฒิสมาชิกที่มีฐานเสียงในหมู่ชุมชนฟิลิปปินส์นั่นเอง เช่น ในเมือง Blacktown เป็นต้น

โดยสรุปอาจกล่าวได้ว่า ชุมชนฟิลิปปินส์ถือเป็นชุมชนหนึ่งที่มีความเข้มแข็ง เนื่องจากสามารถรวมกลุ่มกันได้อย่างเป็นเอกภาพ ใช้ประโยชน์จากคามมีเอกภาพและจำนวนประชากรที่มีพลังเสียงก่อให้เกิดอำนาจต่อรองและมีสถานภาพเป็นที่ยอมรับของภาครัฐ โดยใช้ประโยชน์จากกลไกต่าง ๆ ของภาครัฐผลักดันในประเด็นต่าง ๆ ที่เป็นผลประโยชน์ของชุมชน

๒. ชุมชนจีนในรัฐนิวเซาท์เวลส์

ชุมชนจีนในออสเตรเลียมีประวัติการตั้งรกรากมานาน โดยชาวจีนได้เริ่มโยกย้ายไปตั้งรกรากในออสเตรเลียเมื่อประมาณปี พ.ศ. ๒๓๕๑ เพื่อประกอบอาชีพเป็นผู้ใช้แรงงานในรัฐนิวเซาท์เวลส์เมื่อปี พ.ศ. ๒๔๐๔ มีการบันทึกจำนวนประชากรที่มาจากประเทศจีนจำนวน ๓๘,๒๕๘ คน หรือร้อยละ ๓.๓ ของประชากรทั้งหมดในออสเตรเลีย ในปัจจุบันชาวจีนเป็นกลุ่มผู้โยกย้ายมาตั้งถิ่นฐานในประเทศออสเตรเลียสูงเป็นอันดับสาม โดยออสเตรเลียมีประชากรที่มีเชื้อสายจีนทั้งหมดประมาณ ๘๖๕,๐๐๐ คน หรือประมาณร้อยละ ๔ ของประชากรทั้งหมดของประเทศ ชุมชนจีนในออสเตรเลียปัจจุบันได้พัฒนาจากการเป็นกลุ่มผู้ใช้แรงงานในอดีตเป็นชุมชนที่ถือว่ามีการศึกษาสูงและมีสถานะทางสังคมและการเมืองมากที่สุดในประเทศชุมชนหนึ่งในปัจจุบัน

นครซิดนีย์เป็นเมืองที่มีชุมชนเชื้อสายจีนอาศัยอยู่มากที่สุดซึ่งจากการสำรวจสำมะโนประชากรในปี พ.ศ. ๒๕๔๕ ปรากฏว่าในนครซิดนีย์นั้นมีประชากรที่เกิดในประเทศจีนประมาณ ๑๔๖,๐๐๐ คน และหากคำนึงถึงประชากรที่มีบิดาหรือมารดาที่เป็นคนจีนด้วยแล้วก็จะมีการประมาณ ๒๕๒,๔๐๐ คน ผู้วิจัยได้มีโอกาสสัมภาษณ์ผู้นำนักธุรกิจเชื้อสายจีนในนครซิดนีย์เกี่ยวกับความเป็นเอกภาพของชุมชนจีน สรุปได้ว่า

ประวัติของชุมชนจีนในนครซิดนีย์นับตั้งแต่ที่ได้มาก่อร่างสร้างตัวในนครซิดนีย์นั้นมีความเป็นปึกแผ่นและภักดีต่อวงศ์สกุลและถิ่นกำเนิดในประเทศจีน โดยจะมีการเกื้อกูล

ช่วยเหลือชาวจีนที่มาจากวงศ์สกุลและถิ่นกำเนิดเดียวกันซึ่งยังคงเป็นลักษณะพิเศษของชุมชนจีนในปัจจุบัน อย่างไรก็ตามถึงแม้ชุมชนจีนจะมีความหลากหลายโดยวงศ์สกุลและถิ่นกำเนิด แต่ก็สามารถมีจุดยืนร่วมกันได้ในประเด็นที่เป็นผลประโยชน์ร่วมของส่วนรวม เช่น ในเรื่องของผลประโยชน์ทางธุรกิจและประเด็นในเรื่องที่เกี่ยวกับกฎหมายและกฎระเบียบที่ส่งผลกระทบต่อชุมชนโดยส่วนรวม

ภายในชุมชนจีนเองมีสมาคมและองค์กรต่าง ๆ มากมายแต่ก็สามารถมีการจัดตั้งองค์กรหลักที่ถือว่าเป็นปากเสียงให้กับชุมชนในประเด็นสวัสดิภาพสังคมและผลประโยชน์ต่าง ๆ ภายใต้อำนาจชื่อ “Australian Chinese Community Association” (ACCA) ก่อตั้งในปี พ.ศ. ๒๕๑๗ ทั้งนี้ ACCA เป็นองค์กรที่ดำเนินกิจกรรมที่ไม่ใช่การเมือง หรือเกี่ยวข้องกับศาสนา แต่มีจุดประสงค์ที่จะให้บริการแก่ชุมชนจีนในรัฐนิวเซาท์เวลส์ โดยเฉพาะด้านสังคม เช่น การให้คำแนะนำแก่ชาวจีนที่โยกย้ายมาตั้งถิ่นฐานในนครซิดนีย์ การดูแลผู้สูงอายุ การเปิดสอนวิชาเพื่อการประกอบอาชีพ และวิชาภาษาจีน ตลอดจนการจัดกิจกรรมเทศกาลเพื่อส่งเสริมวัฒนธรรมต่าง ๆ ของจีน ทั้งนี้ ACCA ภายใต้อำนาจการอุปถัมภ์ของผู้แทนพระองค์ (Governor) ประจำรัฐนิวเซาท์เวลส์ ซึ่งในเชิงสัญลักษณ์เป็นการแสดงให้เห็นถึงการยอมรับบทบาทอันสำคัญขององค์กร ACCA ในสังคมและในฐานะหุ้นส่วนของภาครัฐ

ในระหว่างที่ผู้วิจัยดำรงตำแหน่งกงสุลใหญ่ ณ นครซิดนีย์ ได้ศึกษาและพบว่า นอกจากชุมชนจีนจะมีองค์กรที่มีกิจกรรมทางด้านสังคมและสวัสดิภาพแล้วยังมีองค์กรที่มีกิจกรรมทางด้าน การสร้างความตื่นตัวของชุมชนจีนในประเด็นทางการเมืองในประเทศออสเตรเลีย ได้แก่ The Chinese Australian Forum (CAF) ทั้งนี้ นอกจาก CAF จะมีบทบาทในการสร้างความตื่นตัวในหมู่ชุมชนในประเด็นทางการเมืององค์กรเดียวของชุมชนแล้ว ยังทำหน้าที่เป็นกระบอกเสียงให้กับชุมชนจีนในประเด็นทางการเมืองที่มีผลกระทบต่อชุมชน ตัวอย่างกิจกรรมต่าง ๆ ที่ CAF ได้ริเริ่มในอดีต ได้แก่

- การหารือกับรัฐบาลและพรรคการเมืองต่าง ๆ ในประเด็นเรื่องของการเหยียดผิว
- การจัดเวทีหารือสาธารณะในปี พ.ศ. ๒๕๔๘ เพื่อให้พรรคการเมืองต่าง ๆ ได้แถลงนโยบายด้านการส่งเสริมความหลากหลายทางวัฒนธรรมในออสเตรเลีย
- การจัดเวทีหารือสาธารณะเพื่อให้รัฐบาลภายใต้พรรคแรงงาน (พ.ศ. ๒๕๕๑) ได้ชี้แจงนโยบายด้านคนเข้าเมืองและการส่งเสริมความหลากหลายทางวัฒนธรรม
- การรณรงค์ต่อต้านนักการเมืองที่มีนโยบายเหยียดผิว
- การหารือกับกระทรวงกลาโหมเกี่ยวกับการคัดเลือกชาวออสเตรเลียเชื้อสายเอเชียเพื่อประจำการในกองทัพ

- การให้ความเห็นต่อรัฐบาลในประเด็นนโยบายต่างประเทศ
 ทั้งนี้ นอกจากชุมชนจีนจะมีความตื่นตัวและมีบทบาทในกระบวนการด้าน
 การเมืองการปกครองค่อนข้างสูงไม่เฉพาะในประเด็นการเมืองการปกครองภายในประเทศเท่านั้นแต่
 ยังมีความตื่นตัวและมีบทบาทในประเด็นด้านนโยบายต่างประเทศที่ส่งผลกระทบต่อผลประโยชน์ของ
 ประเทศจีนด้วย ยกตัวอย่างเช่น เมื่อเดือนกุมภาพันธ์ ๒๕๕๕ ได้มีรายงานในสื่อว่านายกเทศมนตรี
 เมือง Marrickville ในรัฐนิวเซาท์เวลส์ได้เสนอให้มีการคว่ำบาตรประเทศจีนเพื่อเป็นการแสดงการ
 สนับสนุนชาวธิเบต ทั้งนี้ CAF ได้มีปฏิกิริยาตอบโต้อย่างทันควันด้วยการวิจารณ์จุดยืนของ
 นายกเทศมนตรีส่งผลให้นายกเทศมนตรีดังกล่าวต้องมีหนังสือถึง CAF เพื่อแถลงข่าวและยืนยันอย่าง
 ทันควันว่า เป็นการลงข่าวของสื่อที่คลาดเคลื่อนจากข้อเท็จจริงและจะไม่มีการนำประเด็นเรื่องการคว่ำ
 บาตรประเทศจีนเข้าสู่การพิจารณาของสภาการเมือง Marrickville แต่อย่างใด

โดยที่ชุมชนจีนเป็นชุมชนที่มีประชากรสูงจึงไม่แปลกใจหากจะเป็นชุมชน
 ที่มีอำนาจต่อรองทางสังคมและการเมืองในทุกระดับตั้งแต่ระดับท้องถิ่น เช่น กรณีของ
 นายกเทศมนตรีเมือง Marrickville ในระดับรัฐเองนั้น รัฐบาลนิวเซาท์เวลส์ก็ได้มีการจัดตั้งกลไกเพื่อ
 ใช้ในการหารือมีปฏิสัมพันธ์กับชุมชนเชื้อสายจีนผ่าน Chinese Ministerial Consultative Committee
 ตลอดจนกลไก Multicultural Business Advisory Panel ที่เมืองคัมเปอร์ทอนประกอบด้วย ๑๕ คน ซึ่ง
 ในจำนวนคณะกรรมการทั้งหมดเป็นผู้ที่มีเชื้อสายและเกี่ยวข้องกับประเทศจีนถึง ๔ คน

ในระหว่างที่ผู้วิจัยดำรงตำแหน่งกงสุลใหญ่ ณ นครซิดนีย์ นั้น เป็นที่กล่าว
 กันในหมู่กงสุลใหญ่ประเทศต่าง ๆ (ในนครซิดนีย์มีผู้แทนกงสุลใหญ่จากประเทศต่าง ๆ กว่า ๕๐
 ประเทศ หรือมากเป็นอันดับสองของโลกรองจากนครนิวยอร์ก) ว่า หากจะประเมินถึงความสำคัญที่
 รัฐบาลรัฐนิวเซาท์เวลส์ให้ความสำคัญกับชุมชนใดให้สังเกตได้ว่า มีผู้นำระดับรัฐบาลเข้าร่วม
 กิจกรรมของชุมชนนั้นในระดับใด และมากน้อยแค่ไหน ซึ่งจากการที่ผู้วิจัยได้รับเชิญเข้าร่วมงานพิธี
 การหรืองานเฉลิมฉลองของชุมชนจีนนั้นจะสังเกตได้ว่า มีผู้แทนอย่างน้อยระดับรัฐมนตรีของรัฐเข้า
 ร่วมเสมอ เปรียบเทียบกับกิจกรรมของชุมชนอื่น ๆ ที่อาจมีเพียงระดับผู้แทนราษฎรในเขตชุมชนนั้น
 เข้าร่วม เป็นต้น นอกจากนี้ ในวันชาติจีนเองซึ่งจะมีสถานกงสุลใหญ่จีนเป็นเจ้าภาพ ในแต่ละปีนั้นจะ
 มีมุขมนตรีแห่งรัฐ อดีตมุขมนตรีแห่งรัฐ ตลอดจนอดีตนายกรัฐมนตรีของประเทศออสเตรเลียเข้า
 ร่วมกันอย่างพร้อมเพียง ซึ่งในงานวันชาติจีนนั้นนอกจากจะมีผู้แทนของคณะกงสุลใหญ่ประเทศต่าง
 ๆ เข้าร่วมแล้วยังมีผู้นำชุมชนจีนเข้าร่วมอย่างพร้อมเพียงและเป็นสักขีพยาน

รัฐบาลจีนเองก็ได้ให้ความสำคัญกับชุมชนจีนในออสเตรเลียเป็นอย่างมาก
 จะเห็นได้ว่าการแต่งตั้งกงสุลใหญ่จีน ณ นครซิดนีย์ นั้น จะเป็นการส่งนักรทูตระดับอาวุโสโดย
 จะมีตำแหน่งเทียบเท่าเอกอัครราชทูต (Ambassadorial ranking) ซึ่งเกี่ยวกับเรื่องนี้ ผู้วิจัยได้มีโอกาส

สอบถามกงสุลใหญ่จีนประจำนครซิดนีย์ในขณะนั้นว่าเหตุใดการแต่งตั้งกงสุลใหญ่ ณ นครซิดนีย์ จึงเป็นระดับเทียบเท่าเอกอัครราชทูตฯ ซึ่งกงสุลใหญ่จีนได้อธิบายว่า รัฐบาลจีนให้ความสำคัญกับภารกิจของกงสุลใหญ่ในรัฐนิวเซาท์เวลส์เนื่องจากจีนมีผลประโยชน์การลงทุนมาก และชุมชนจีนในรัฐนิวเซาท์เวลส์โดยเฉพาะในนครซิดนีย์นั้นเป็นชุมชนที่มีขนาดใหญ่และชุมชนจีนเองก็เป็นกลุ่มที่มีพลังทางเศรษฐกิจและเป็นตัวเชื่อมที่สำคัญระหว่างออสเตรเลียและประเทศจีนไม่ว่าจะเป็นในเรื่องของผลประโยชน์ทางการค้าและการลงทุนหรือแม้แต่การเมืองเอง เนื่องจากมีชาวออสเตรเลียเชื้อสายจีนที่มีตำแหน่งที่สำคัญในทุกระดับตั้งแต่ระดับท้องถิ่นจนถึงระดับรัฐ ดังนั้น การมีผู้แทนในระดับอาวุโสจึงเป็นการแสดงออกเชิงสัญลักษณ์ว่ารัฐบาลจีนให้ความสำคัญกับภารกิจในการดูแลผลประโยชน์ที่นี้

นายดำรง ไคร์ครวญ ได้กล่าวถึงความสัมพันธ์ระหว่างรัฐบาลจีนและชาวจีนโพ้นทะเลไว้อย่างน่าสนใจว่า แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับพลเมืองในต่างประเทศมีจุดเริ่มต้นมาจากจีนและมาจากนายเต็ง เสี่ยว ผิง ผู้นำจีนในช่วงปลายทศวรรษที่ ๑๙๗๐ - ๘๐ เป็นส่วนหนึ่งในยุทธศาสตร์การสร้างทันสมัย (modernization) ให้กับจีน โดยเห็นว่าการเสริมสร้างความยิ่งใหญ่ของจีนต้องมีเศรษฐกิจเป็นรากฐานสำคัญ ในส่วนที่เกี่ยวกับชาวจีนโพ้นทะเลนั้น รัฐบาลจีนมองว่าคนเหล่านี้เป็น “สินทรัพย์สำคัญ” ในกระบวนการพัฒนาเศรษฐกิจและทำให้จีนทันสมัย และเห็นว่าคนจีนโพ้นทะเลจะเป็นแหล่งเงินทุนที่จำเป็นในการพัฒนาประเทศเป็นช่องทางตลาดเป็นแหล่งวิชาการเป็นทรัพยากรมนุษย์ เป็นเครือข่ายสัมพันธ์เพื่อการดำเนินความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจและการทูตกับต่างประเทศ และเป็นสะพานที่เชื่อมโยงกับจีนกับโลกภายนอก ทั้งนี้ แนวความคิดดังกล่าวของจีนได้จุดประกายให้กับหลายประเทศที่มีคนโพ้นทะเลเป็นจำนวนมากให้ดำเนินการอย่างเดียวกันซึ่งเป็นที่มาของการดำเนินการในลักษณะเดียวกันของหลายประเทศ

สถานะการรวมกลุ่มของชุมชนไทยในรัฐนิวเซาท์เวลส์

หากจะเปรียบเทียบชุมชนไทยกับชุมชนฟิลิปปินส์และชุมชนจีนแล้ว ชุมชนไทยถือได้ว่าเป็นชุมชนที่มีประวัติย้อนกลับไปประมาณ ๓๐-๔๐ ปี เท่านั้น กล่าวคือ ชุมชนไทยเริ่มเข้ามาอาศัยอยู่ในประเทศออสเตรเลียก่อนช่วงทศวรรษ ๑๙๕๐ ซึ่งส่วนใหญ่เดินทางไปอยู่ในออสเตรเลียในฐานะคู่สมรสของออสเตรเลียหรือนักเรียน นักศึกษา ภายใต้นโยบายต่าง ๆ เช่น Colombo Plan หรือทุนฝึกอบรมทหาร ต่อมาในช่วงทศวรรษ ๑๙๕๐ เป็นช่วงที่มีนักเรียนไทยจำนวนมากเดินทางไปศึกษาในประเทศออสเตรเลียในหลักสูตรต่าง ๆ เช่น หลักสูตรภาษาอังกฤษระยะสั้นซึ่งก็ยังเป็นหลักสูตรที่มี

นักเรียนนักศึกษาไทยนิยมไปเรียนอยู่ในปัจจุบัน ทั้งนี้ ในปี ๑๙๘๖ มีจำนวนประชากรในออสเตรเลียที่เกิดในประเทศไทยประมาณ ๗,๐๐๐ คน

เป็นที่น่าสนใจว่า จากการสำรวจสำมะโนประชากรของสำนักงานสถิติออสเตรเลียในปี ๒๕๕๔ พบว่า ในประเทศออสเตรเลียมีประชากรที่มีถิ่นกำเนิดในประเทศไทยจำนวน ๔๕,๔๖๔ คน หรือพุ่งสูงขึ้นจากการสำรวจในปี ๒๕๔๕ ถึงร้อยละ ๔๘.๘ ซึ่งเมื่อจำแนกประชากรชุมชนไทยที่อาศัยอยู่ตามรัฐและเขตต่าง ๆ ในประเทศแล้วจะพบว่า ชุมชนไทยอาศัยอยู่ในรัฐนิวเซาท์เวลส์เป็นจำนวนมากที่สุดจำนวน ๑๗,๕๔๑ คน หรือร้อยละ ๓๘.๖ รองลงมาได้แก่ รัฐวิกตอเรีย ๑๐,๗๖๑ คน รัฐควีนส์แลนด์ ๗,๐๒๒ คน รัฐออสเตรเลียตะวันตก ๕,๖๖๒ คน รัฐออสเตรเลียใต้ ๒,๒๑๐ คน เขตปกครองพิเศษนครหลวง (Australian Capital Territory) ๑,๐๔๔ คน อาณาเขตตอนเหนือ (Northern Territory) ๗๖๐ คน (ตารางที่ ๓.๒)

ตารางที่ ๓.๒ จำนวนประชากรที่มีถิ่นกำเนิดในประเทศไทย (พ.ศ. ๒๕๕๔)

รัฐ/เขต	จำนวนคน	ร้อยละของทั้งประเทศ
รัฐนิวเซาท์เวลส์	๑๗,๕๔๑	๓๘.๖ %
รัฐวิกตอเรีย	๑๐,๗๖๑	๒๓.๗ %
รัฐควีนส์แลนด์	๗,๐๒๒	๑๕.๔ %
รัฐออสเตรเลียตะวันตก	๕,๖๖๒	๑๒.๕ %
รัฐออสเตรเลียใต้	๒,๒๑๐	๔.๘ %
เขตปกครองพิเศษนครหลวง (ACT)	๑,๐๔๔	๒.๓ %
อาณาเขตตอนเหนือ (Northern Territory)	๗๖๐	๑.๖ %
รัฐทาสมาเนีย	๔๗๕	๑ %

ที่มา : www.dsss.gov.au/sites/default/files/documents/02-2014/thailand.pdf

จากจำนวนคนไทย ๑๗,๕๔๑ คนในรัฐนิวเซาท์เวลส์นั้น ประมาณร้อยละ ๘๖ หรือ ๑๕,๑๖๐ คน อาศัยอยู่ในเขตนครซิดนีย์ (Greater Sydney) จึงกล่าวได้ว่า จากจำนวนประชากรออสเตรเลียที่มีถิ่นกำเนิดในประเทศไทย ๔๕,๔๖๔ คนนั้น ร้อยละ ๓๓.๓ หรือ ๑ ใน ๓ อาศัยอยู่ในเขตนครซิดนีย์ เป็นที่คาดคะเนของชุมชนไทยว่า จำนวนประชากรออสเตรเลียที่มีถิ่นกำเนิดในประเทศไทยตามสถิติของรัฐบาลออสเตรเลียนั้น อาจจะต่ำกว่าความเป็นจริงมาก และหากจะนำจำนวนประชากรในชุมชนไทยที่เกิดในประเทศออสเตรเลียจากบิดามารดาไทยแล้วก็จะทำให้จำนวน

ชุมชนไทยในประเทศออสเตรเลียสูงกว่านี้อีกมาก ทั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อสังเกตว่า สถานกงสุลใหญ่ไทยในนครซิดนีย์นั้นได้ดำเนินการจดสต็อกบัตรให้กับเด็กที่เกิดจากบิดาหรือมารดาไทยในออสเตรเลียเฉลี่ยไม่ต่ำกว่า ๔๐๐ รายในแต่ละปีทีเดียว

ข้อเท็จจริงอีกประการหนึ่งที่สนับสนุนความเห็นที่ว่า จำนวนชุมชนไทยในประเทศออสเตรเลียและโดยเฉพาะรัฐนิวเซาท์เวลส์น่าจะสูงกว่าสถิติของทางการออสเตรเลียได้แก่ จำนวนธุรกิจประเภทร้านอาหารไทย และสปาไทย ซึ่งจากการประเมินของผู้ประกอบธุรกิจจัดส่งวัตถุดิบในการประกอบอาหารไทยให้กับร้านอาหารไทยต่าง ๆ นั้น ในประเทศออสเตรเลียจะมีร้านอาหารไทยอยู่ประมาณ ๒,๐๐๐ ร้าน ซึ่งประมาณครึ่งหนึ่งหรือ ๑,๐๐๐ ร้าน นั้นจะอยู่ในเขตมหานครซิดนีย์ โดยส่วนใหญ่จะมีเจ้าของกิจการเป็นคนไทยและประกอบธุรกิจในลักษณะธุรกิจครอบครัวอีกทั้งลูกจ้างกว่าร้อยละ ๕๐ ก็จะเป็นคนไทย ซึ่งส่วนใหญ่เป็นนักเรียน นักศึกษา จากการสัมภาษณ์นายกสมาคมสปาไทยในนครซิดนีย์ของผู้วิจัยพบว่า มีผู้ประกอบการสปาไทยไม่ต่ำกว่า ๓๐๐ กิจการและมีพนักงานนวดสปาเป็นคนไทยเกือบทั้งหมด ซึ่งน่าจะกล่าวได้ว่าธุรกิจของคนไทย เช่น ร้านอาหารและสปานั้นจะเป็นแหล่งสนับสนุนการจ้างงานของชุมชนไทยที่สำคัญ ทั้งนี้ สถิติของสำนักงานสถิติแห่งชาติของออสเตรเลียจากการสำรวจในปี ๒๕๕๔ ระบุว่า ร้อยละ ๒๘.๓ ของประชากรชุมชนไทยที่ประกอบอาชีพ (อายุ ๑๕ ปีขึ้นไป) จะทำงานในร้านอาหาร ร้านกาแฟ และร้านอาหารนำกลับ (takeaway) ในขณะที่เมื่อเปรียบเทียบกับประชากรชุมชนอื่น ๆ ซึ่งมีเพียงร้อยละ ๕ หรือเปรียบเทียบกับประชากรทั่วประเทศซึ่งมีเพียงร้อยละ ๓.๔ ที่ประกอบอาชีพดังกล่าว (ตาราง ๓.๓)

ตารางที่ ๓.๓ การประกอบอาชีพของผู้มีถิ่นกำเนิดในประเทศไทยในอุตสาหกรรมต่างๆ ในนครซิดนีย์เปรียบเทียบกับชุมชนอื่น ๆ (พ.ศ. ๒๕๕๔)

ประเภทอุตสาหกรรม	ร้อยละของประชากรชุมชนไทย	ร้อยละของชุมชนอื่น ๆ ทั้งหมด	ร้อยละของผู้ที่เกิดในออสเตรเลียทั้งหมด
ร้านกาแฟ ร้านอาหารและร้านอาหารนำกลับ (Takeaway)	๒๘.๓	๕.๐	๓.๔
ทำความสะอาดอาคาร กำจัดแมลง และทำสวน	๔.๓	๑.๘	๑.๐
โรงแรมและที่พัก	๓.๖	๑.๒	๐.๓

ที่มา : www.censusdata.abs.gov.au/census_services/getproduct/census/2011/quickstat/5104_1gsyd

ชุมชนไทยในรัฐนิวเซาท์เวลส์โดยเฉพาะในนครซิดนีย์ซึ่งมีจำนวนชุมชนไทยอาศัยอยู่อย่างหนาแน่นที่สุดจะไม่อยู่กันเป็นลักษณะกระจุกตัวในเมืองใดเมืองหนึ่งดังชุมชนเชื้อสายอื่น ๆ และมักจะอยู่อย่างกระจัดกระจาย โดยปัจจัยในการเลือกที่อยู่อาศัยจะพิจารณาความสะดวกในการเดินทางไปทำงานและเดินทางไปสถาบันการศึกษาต่าง ๆ ด้วยเหตุที่ส่วนใหญ่จะประกอบอาชีพในกิจการที่มีคนไทยเป็นเจ้าของได้แก่ ร้านอาหาร และสปา จึงมักนิยมอาศัยอยู่ในนครซิดนีย์ซึ่งกิจการเหล่านี้ตั้งอยู่ ทั้งนี้ ผลสำรวจของสำนักงานสถิติออสเตรเลียในปี ๒๕๕๔ ซึ่งให้เห็นสถิติที่น่าสนใจว่าภาษาไทยเป็นภาษาต่างประเทศ (ที่ไม่ใช่ภาษาอังกฤษ) ที่มีการใช้มากที่สุดในครัวเรือนในเมืองซิดนีย์ (City of Sydney) ซึ่งเป็นเมืองหลวงของรัฐนิวเซาท์เวลส์ เป็นอันดับ ๓ รองจากภาษาจีนกลางและจีนกวางตุ้ง หรืออีกนัยหนึ่งภาษาไทยเป็นภาษาต่างชาติที่มีการใช้มากที่สุดในอันดับสองรองจากภาษาจีนเท่านั้น (ตาราง ๓.๔)

ตารางที่ ๓.๔ : ภาษาต่างประเทศ (ที่ไม่ใช่ภาษาอังกฤษ) ที่มีการใช้มากที่สุดในครัวเรือนในเมืองซิดนีย์ (พ.ศ. ๒๕๕๔)

ภาษา	จำนวนผู้ใช้	ร้อยละ
จีนกลาง	๘,๗๐๒	๑๐.๓
จีนกวางตุ้ง	๕,๔๖๕	๖.๔
ไทย	๓,๕๐๗	๔.๑
อินโดนีเซีย	๓,๑๗๐	๓.๗
เกาหลี	๒,๗๔๕	๓.๒

ที่มา : <http://profile.id.com.au/sydney/language?webID=290>

ชุมชนไทยในรัฐนิวเซาท์เวลส์มีการรวมตัวกันอย่างเป็นทางการและไม่เป็นทางการ ในลักษณะของสมาคม/ชมรมต่าง ๆ ซึ่งในปัจจุบันมีสมาคม/ชมรม ตลอดจนองค์กรเพื่อสังคมต่าง ๆ ๒๘ องค์กรด้วยกัน (ตาราง ๓.๕)

ตารางที่ ๓.๕ สมาคม/ชมรมไทยในรัฐนิวเซาท์เวลส์

ชื่อสมาคม	จำนวนกรรมการและสมาชิก
๑. สมาคมไทย-ออสเตรเลียแห่งรัฐนิวเซาท์เวลส์	ประมาณ ๑๒๐ คน
๒. สมาคมกอล์ฟไทยในออสเตรเลีย (Thai Golf Club Association of Australia)	ประมาณ ๖๐ คน
๓. สมาคมร้านอาหารไทยในออสเตรเลีย (Thai Restaurant Association of Australia)	ประมาณ ๔๐๐ ร้าน
๔. สมาคมสปาและนวดแผนไทยในออสเตรเลีย (Thai Spa and Massage Association of Australia)	ประมาณ ๓๐๐ ร้าน
๕. สมาคมชาวปักษ์ใต้แห่งออสเตรเลีย (Southern Thai Association of Australia)	ประมาณ ๔๐๐ คน
๖. สมาคมไทยอีสานแห่งออสเตรเลีย (E-San Thai Association of Australia)	ประมาณ ๑๐-๑๕ คน
๗. ชมรมชาวสุพรรณ	ประมาณ ๒๐ คน
๘. สมาคมนักเรียนไทย มหาวิทยาลัย UTS (UTS Thai Society)	ประมาณ ๔๐ คน
๙. สมาคมนักเรียนไทย มหาวิทยาลัย University of New South Weles	ประมาณ ๖๐ คน
๑๐. สมาคมนักเรียนไทย University of Sydney	ประมาณ ๑๐๐ คน
๑๑. สมาคมนักเรียนไทย มหาวิทยาลัย Wollongong	ประมาณ ๕๐ คน
๑๒. สมาคมนักเรียนไทย มหาวิทยาลัยนิวคาสเซิล	ประมาณ ๕๐ คน
๑๓. สมาคมมุสลิมไทยในออสเตรเลีย (Islamic Thai Association of Australia)	ประมาณ ๑๕๐ คน
๑๔. กลุ่ม Young Professionals	ประมาณ ๑๕ คน
๑๕. ชมรมพุทธศาสน์นักศึกษาไทยในออสเตรเลีย	ประมาณ ๓๐๐ คน
๑๖. ชมรมคริสเตียนไทยคริสตจักรเซนต์ลูค (Thai Christian Community St.Luke's Church)	ประมาณ ๓๐ คน
๑๗. Hunter Region Thai-Australian Association	ประมาณ ๑๒๐ คน
๑๘. โรงเรียนภาษาไทยวัดพุทธรังษี (Buddharangsee Thai Community Language School Inc)	ประมาณ ๓๐ คน

ชื่อสมาคม	จำนวนกรรมและสมาชิก
๑๕. ศูนย์การศึกษาครอบครัวและนิกายอัครราชทูต (กศน.)	ประมาณ ๕๐ คน
๑๖. ชมรมคนรีไทยและนาฏศิลป์ของออสเตรเลีย	
๑๗. โรงเรียนศูนย์การศึกษาไทยแห่งออสเตรเลีย (Thai Education Center)	ประมาณ ๓๐ คน ประมาณ ๕๐ คน
๑๘. สวัสดิภาพสมาคม (Thai Welfare Association)	
๑๙. ศูนย์วัฒนธรรมไทยในออสเตรเลีย	กรรมการ ๘ คน
๒๐. ชมรมอนุรักษ์ไทย	ประมาณ ๑๐ คน
๒๑. โรงเรียนภาษาไทยบูลดองกอง (Buddharangsee Thai Community Language School Inc, Illawarra Branch)	ประมาณ ๗ คน ประมาณ ๗๐ คน
๒๒. City Thai Christian Fellowship	
๒๓. กลุ่มคริสตจักรที่ Cabramatta (Thai Christian Fellowship)	ประมาณ ๓๐ คน
๒๔. The Thai Community Association in NSW of Australia (สมาคมชุมชนไทยในรัฐนิวเซาท์เวลส์ออสเตรเลีย)	ประมาณ ๕๐ คน กรรมการ ๖ คน

นอกจากสมาคม/ชมรม และองค์กรต่าง ๆ แล้ว ในรัฐนิวเซาท์เวลส์ยังมีวัดไทยซึ่งมีบทบาทสำคัญในฐานะศูนย์ระบบจิตใจของชุมชนและสถานที่ชุมนุมของชุมชนในการจัดกิจกรรมทางด้านประเพณี วัฒนธรรมที่สำคัญ โดยมีจำนวน ๕ วัด (ตาราง ๓.๖)

ตารางที่ ๓.๖ วัดไทยในรัฐนิวเซาท์เวลส์

ชื่อวัด
๑. วัดป่าพุทธรังษี ลูเมียท์
๒. วัดพุทธรังษี แอนนันเดล
๓. วัดพุทธรังษี สแตนมอร์
๔. วัดพระธรรมกาย
๕. วัดป่าสุญญาคาราม

ชื่อวัด
๖. วัดพุทธวงศายาราม
๗. วัดพุทธชิธรรม
๘. วัดป่าพุทธรังษี นิวคาสเซิล
๙. สถานธรรมเสียงธรรมพระโพธิญาณ

ชุมชนไทยจะมีลักษณะของการรวมกลุ่มที่แตกต่างจากชุมชนจีนและชุมชนฟิลิปปินส์ กล่าวคือ ถึงแม้จะมีการจัดตั้งสมาคม/ชมรม หรือองค์กร แต่ก็เป็นการรวมตัวกันอย่างหลวม ๆ โดยมุ่งเน้นกิจกรรมตามความมุ่งประสงค์ของการจัดตั้ง เช่น เป็นสมาคม/ชมรมทางด้านวัฒนธรรมเพื่อเผยแพร่วัฒนธรรมไทยและถ่ายทอดวัฒนธรรมไทยไปยังชุมชนรุ่นใหม่ โรงเรียนสอนภาษาไทยให้เด็กและเยาวชนที่เกิดในออสเตรเลีย สมาคม/ชมรมตามประเภทธุรกิจ องค์กรเพื่อช่วยเหลือผู้ตกทุกข์ได้ยากในสังคม สมาคมนักเรียน สมาคม/ชมรมทางศาสนา และสมาคมของผู้ที่มีภูมิลำเนาจากภาคต่าง ๆ

อย่างไรก็ตาม ก่อนที่ผู้วิจัยจะดำรงตำแหน่งกงสุลใหญ่ ณ นครซิดนีย์ ชุมชนไทยยังไม่มียุทธศาสตร์ใดที่อาจกล่าวได้ว่าเป็นตัวแทนของชุมชนไทยอย่างแท้จริงที่จะสามารถมีช่องทางในการมีปฏิสัมพันธ์กับภาครัฐในการต่อรองหรือเรียกร้องในประเด็นที่เป็นผลประโยชน์ของชุมชนกับภาครัฐ ดังเช่นชุมชนจีนหรือชุมชนฟิลิปปินส์ ทั้งนี้ ในช่วงที่ผู้วิจัยปฏิบัติหน้าที่กงสุลใหญ่ ณ นครซิดนีย์ นั้น ได้รับเชิญร่วมงานทางการต่าง ๆ อย่างสม่ำเสมอ โดยเฉพาะงานของทางภาครัฐที่จัดขึ้นเพื่อเปิดโอกาสให้ชุมชนต่าง ๆ ได้มีโอกาสเข้าร่วมและมีปฏิสัมพันธ์กับผู้แทนระดับบริหารของภาครัฐเป็นที่น่าสังเกตว่าในขณะที่ชุมชนอื่นๆ จะมีผู้แทนของชุมชนเข้าร่วมอย่างสม่ำเสมอกับปรากฏว่าแทบจะไม่มีผู้แทนของชุมชนไทยเข้าร่วมเลย ผู้วิจัยได้มีโอกาสสัมภาษณ์สมาชิกสภานครซิดนีย์ (Sydney Council) นาง Clover Moore นายกเทศมนตรีนครซิดนีย์ และนาย Victor Dominello รัฐมนตรี Minister for Citizenship and Communities แห่งรัฐนิวเซาท์เวลส์ ซึ่งรับผิดชอบนโยบายส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชนเชื้อสายต่าง ๆ ว่า เหตุใดในงานพิธีการต่าง ๆ การเชิญผู้แทนจากชุมชนไทยเข้าร่วมหรือไม่อย่างไร ซึ่งผู้ให้สัมภาษณ์ทั้งสามอธิบายว่า ภาครัฐเองต้องการที่มีปฏิสัมพันธ์กับชุมชนทุกชุมชนในรัฐนิวเซาท์เวลส์ อย่างไรก็ตาม ในกรณีของชุมชนไทยเท่านั้น ภาครัฐไม่มีข้อมูลว่ามีองค์กรหรือสมาคมใดในรัฐนิวเซาท์เวลส์บ้างที่เป็นผู้แทนของชุมชนไทย ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่า หากชุมชนไทยไม่มีช่องทางในการมีปฏิสัมพันธ์และเข้าถึงบุคคลในระดับนโยบายแล้ว ก็จะไม่สามารถผลักดันประเด็นต่าง ๆ ที่เป็นผลประโยชน์ของชุมชนอันจะนำไปสู่ความเข้มแข็งเช่นชุมชนอื่น ๆ ได้

ในระหว่างที่ดำรงตำแหน่งกงสุลใหญ่ ณ นครซิดนีย์ ผู้วิจัยได้พยายามโน้มน้าวให้ สมาคม/ชมรม องค์กรต่าง ๆ ของชุมชนไทย พิจารณารวมตัวกันภายใต้องค์กรหนึ่งเพื่อประโยชน์ในการสร้างการยอมรับและอำนาจต่อรองกับภาครัฐท้องถิ่น ซึ่งความพยายามดังกล่าวในระยะแรก ๆ นั้นไม่ได้รับการตอบรับในเชิงบวก โดยจากการสัมภาษณ์ผู้แทนสมาคม/ชมรม องค์กรต่าง ๆ นั้น ผู้แทนชมรม/สมาคมส่วนหนึ่งจะมีความเห็นว่า

- ไม่เห็นประโยชน์ของการรวมตัวกันอย่างเป็นทางการเป็นรูปธรรม และแต่ละองค์กรก็สามารถที่จะดำเนินกิจกรรมขององค์กรเองได้อย่างดีอยู่แล้ว
- ไม่มีประเด็นอะไรที่ชุมชนจะต้องไปเสนอหรือเรียกร้องจากภาครัฐ หรือชุมชนไทยเองไม่มีอะไรจะไปต่อรอง
- ความพยายามในการรวมคนไทยนั้นมีประเด็นแอบแฝงโดยอาจเป็นคำสั่งจากรัฐบาลเพื่อจุดประสงค์ทางการเมือง
- หากมีการรวมตัวกันแล้วภาครัฐของไทยจะให้การสนับสนุนด้านการเงินหรือไม่อย่างไร
- เมื่อกงสุลใหญ่พ้นวาระแล้วจะมีการสานต่อนโยบายและสนับสนุนอย่างต่อเนื่องหรือไม่
- การรวมตัวกันดังกล่าวจะทำให้แต่ละองค์กรที่มีการบริหารอย่างเป็นอิสระนั้นจะต้องสูญเสียความเป็นอิสระขึ้นอยู่กับองค์กรที่จะตั้งขึ้นมาใหม่หรือไม่
- การสรรหาประธานองค์กร มีบุคคลใดที่เป็นที่ยอมรับของชุมชน โดยส่วนรวมหรือไม่เนื่องจากจะต้องเป็นบุคคลที่ชุมชนให้การยอมรับ ไม่มีผลประโยชน์ส่วนตัวแอบแฝงและมีความสามารถ

หากทำความเข้าใจกับลักษณะชุมชนไทยแล้วจะเข้าใจว่าชุมชนไทยยังเป็นชุมชนที่อยู่ในช่วงเปลี่ยนถ่ายจากชุมชนรุ่นแรกไปยังรุ่นที่สอง เนื่องจากมีประวัติการตั้งรกรากย้อนกลับไปได้ประมาณ ๔๐ ปีเท่านั้นและส่วนใหญ่ก็ยังอยู่ในช่วงสร้างฐานะและไม่มีเวลามากที่จะอุทิศและให้ความสนใจในเรื่องสังคมหรือการเมือง ในขณะที่ชุมชนบางส่วนก็มีความเห็นขัดแย้งทางด้านมุมมองการเมืองในประเทศแบ่งเป็นสี่ตามลักษณะของการเมืองในประเทศไทยในช่วงดังกล่าว จึงยังมีความระแวงกันเองหรือระแวงผู้แทนภาคราชการอยู่บ้าง ในขณะที่ผู้ที่มีความพร้อมทั้งในด้านทรัพยากรและเวลาในชุมชนไม่สนใจที่จะอุทิศตนด้วยเหตุผลที่อาจกล่าวได้ว่าไม่อยากจะเปลืองตัว เป็นต้น

บทที่ ๔

แนวทางการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนไทยในรัฐนิวเซาท์

เวลส์เพื่อผลักดันผลประโยชน์แห่งชาติ

ในบทที่ ๓ ผู้วิจัยได้ศึกษาตัวอย่างความสำเร็จของชุมชนจีนและชุมชนฟิลิปปินส์ในฐานะแนวปฏิบัติที่เป็นเลิศ (best practices) อันนำไปสู่ความเข้มแข็งของชุมชนและพบว่าปัจจัยอันนำไปสู่ความเข้มแข็งของชุมชนประกอบด้วย

๑. มีปัจจัยด้านจำนวนประชากร โดยเฉพาะการกระจุกตัวอยู่ร่วมกันในชุมชนใดชุมชนหนึ่ง เป็นฐานเสียงที่นักการเมืองให้ความสำคัญ
๒. สามารถรวมตัวเป็นเอกภาพและสร้างอำนาจต่อรอง
๓. มีผู้นำที่เข้มแข็งเป็นที่ยอมรับ
๔. สามารถเข้าถึงผู้บริหารภาครัฐระดับนโยบายผ่านกลไกต่าง ๆ
๕. มีบทบาทในระบบราชการ สังคม การเมือง
๖. รัฐบาลจีน และฟิลิปปินส์เห็นความสำคัญของชุมชนและให้การยอมรับ ตลอดจนสนับสนุนและมีปฏิสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดและสม่ำเสมอ
๗. ภาครัฐให้การยอมรับสถานภาพและให้การสนับสนุน
๘. มีการจัดกิจกรรมสาธารณะอย่างสม่ำเสมอ
๙. มีสมาชิกในชุมชนที่ความพร้อมในการสืบทอดความเป็นผู้นำรุ่นต่อไป
๑๐. มีความสามัคคี ความรักเอื้ออาทรต่อกันและมีความรักในท้องถิ่นที่อยู่และผูกพันชาติภูมิ

การวิเคราะห์ปัจจัยสำคัญของความเป็นชุมชนเข้มแข็งด้วย SWOT

ในการศึกษาชุมชนไทยในรัฐนิวเซาท์เวลส์และนำข้อมูลมาทำการวิเคราะห์ด้วย SWOT เพื่อแสดงให้เห็นถึงปัจจัยสำคัญที่ส่งเสริมและทำให้ทราบจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและอุปสรรคของชุมชนไทยในรัฐนิวเซาท์เวลส์ในอันที่จะไปสู่ความเข้มแข็งของชุมชน ดังนี้

๑. จุดแข็ง (Strengths)

๑.๑ มีการรวมตัวเป็นองค์กรที่หลากหลาย : ชุมชนไทยมีการรวมตัวเป็นสมาคม/ชมรม องค์กร ๒๘ สมาคม/ชมรม องค์กร และมีการจัดกิจกรรมด้านสังคม วัฒนธรรม อย่างสม่ำเสมอ

๑.๒ ภาครัฐไทยให้การสนับสนุนและมีปฏิสัมพันธ์อย่างใกล้ชิด : สถานเอกอัครราชทูต และสถานกงสุลใหญ่ ให้ความสำคัญกับการสร้างความเข้มแข็งของชุมชนไทยและมีปฏิสัมพันธ์กับชุมชนอย่างสม่ำเสมอและให้การสนับสนุนทั้งในรูปแบบทุนทรัพย์ การเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชน และการเปิดทางให้มีโอกาสได้มีปฏิสัมพันธ์กับผู้บริหารระดับนโยบายของภาครัฐ

๑.๓ มีบทบาทในเศรษฐกิจท้องถิ่น : เจ้าของกิจการร้านอาหารไทยประมาณ ๑,๐๐๐ ร้าน ซึ่งเป็นอาหารที่เป็นที่นิยมของชาวท้องถิ่น เป็นกิจการสร้างรายได้ให้กับครอบครัวและเป็นแหล่งจ้างงานสร้างรายได้ให้กับชุมชนไทยตลอดจนมีบทบาทในการช่วยส่งเสริมค่านิยมไทยต่าง ๆ

๑.๔ มีบทบาทด้านการลงทุน : ภาคธุรกิจไทยมีการลงทุนในประเทศออสเตรเลียอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะในรัฐนิวเซาท์เวลส์มีการลงทุนในธุรกิจขนาดใหญ่ที่มีนัยสำคัญสร้างงานให้กับชุมชนท้องถิ่น

๑.๕ ชุมชนไทยรุ่นใหม่เริ่มมีบทบาทในระบบสังคม การเมือง และราชการ มีศักยภาพที่จะเป็นผู้นำชุมชนไทยในอนาคต

๑.๖ มีความเข้มแข็งทางวัฒนธรรม : ชมรม/สมาคม องค์กรในรัฐนิวเซาท์เวลส์มีการจัดกิจกรรมทางด้านวัฒนธรรมอย่างสม่ำเสมอ เช่น งานประเพณี/กิจกรรมเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์ เช่น งานเฉลิมพระชนมพรรษา ๕ ธันวาคม และ ๑๒ สิงหาคม และกิจกรรมสืบทอดอนุรักษ์วัฒนธรรมสู่เยาวชนไทยรุ่นใหม่ นอกจากนี้ ยังมีวัดไทยซึ่งมีบทบาทในการส่งเสริมกิจกรรมต่าง ๆ เหล่านี้ และเป็นจุดศูนย์รวมทางด้านจิตใจของชุมชน

๒. จุดอ่อน (Weakness)

๒.๑ ยังไม่มีการรวมกลุ่มเป็นเอกภาพ : ถึงแม้จะมีสมาคม/ชมรม องค์กรต่าง ๆ ๒๘ องค์กร แต่ยังไม่สามารถรวมตัวกันเพื่อสร้างอำนาจต่อรองดังเช่น ชุมชนจีน และฟิลิปปินส์

๒.๒ ไม่สามารถเข้าถึงผู้บริหารภาครัฐในระดับนโยบาย : ยังไม่มีสถานภาพเป็นที่ยอมรับเนื่องจากไม่มีการรวมตัวเป็นกลุ่มอย่างเป็นทางการ ภาครัฐจึงไม่มีโอกาสได้เรียนรู้ศักยภาพของชุมชนในอันที่จะมีบทบาทเกื้อหนุนนโยบายต่าง ๆ ของภาครัฐ ในขณะที่ชุมชนไทยก็ไม่มีช่องทางในการเรียกร้องในประเด็นที่เป็นผลประโยชน์ของชุมชน

๒.๓ ชุมชนไทยอาศัยอยู่อย่างกระจัดกระจาย : ไม่อยู่ในฐานะฐานเสียงของนักการเมืองจึงขาดอำนาจต่อรองในส่วนนี้

๒.๔ ขาดผู้นำที่มีความพร้อม : ความพร้อมหมายถึงผู้ที่สามารถเสียสละเวลาให้กับภารกิจ เสียสละทุนทรัพย์และเป็นที่ยอมรับอย่างกว้างขวางในชุมชน

๒.๕ ยังต้องพึ่งพาการสนับสนุนจากภาครัฐราชการไทย โดยเฉพาะในด้านทุนทรัพย์เพื่อการดำเนินกิจกรรม ในขณะที่งบประมาณที่สถานเอกอัครราชทูตและสถานกงสุลใหญ่ได้รับมีจำกัดและไม่แน่นอนในแต่ละปี

๒.๖ ชุมชนไทยรุ่นใหม่ที่เกิดในออสเตรเลียมีศักยภาพที่จะเป็นผู้นำชุมชนในอนาคตแต่ยังไม่มี ความผูกพันกับประเทศไทย

๒.๗ ชุมชนไทยบางกลุ่มไม่เห็นประโยชน์ของการรวมกลุ่ม : ยังมีชุมชนบางกลุ่มที่ยังไม่มีความเข้าใจว่าความพยายามในการผลักดันให้มีการรวมตัวของชุมชนนั้นจะนำมาซึ่งประโยชน์อันใด โดยเฉพาะผลประโยชน์ที่เป็นรูปธรรมเด่นชัด

๓. โอกาส (Opportunities)

๓.๑ นโยบายมุ่งเอเชียของรัฐบาล รัฐบาลสหพันธ์และรัฐบาลรัฐนิวเซาท์เวลส์มีนโยบายสร้างความสัมพันธ์ที่กว้างและลึกซึ้งกับภูมิภาคเอเชีย โดยเห็นว่า ความหลากหลายทางเชื้อชาติและวัฒนธรรมของประชากรสามารถมีบทบาทเป็นตัวเชื่อมต่อการสร้างเครือข่ายที่เกื้อหนุนนโยบายดังกล่าว ซึ่งชุมชนไทยสามารถใช้โอกาสนี้แสดงศักยภาพและสร้างการยอมรับในบทบาทของชุมชนที่สามารถเกื้อหนุนนโยบายนี้

๔. ข้อจำกัด (Threats)

๔.๑ ความขัดแย้งทางการเมืองภายในของไทย : ชุมชนไทยบางกลุ่มมีการแยกแยะตามกลุ่มสีความเคลื่อนไหวทางการเมืองในไทย แต่ก็ไม่ได้ถึงการขัดแย้งอย่างรุนแรง อย่างไรก็ตามความเห็นที่แตกต่างทางการเมืองทำให้เกิดความหวาดระแวงไม่ใช่เฉพาะระหว่างกลุ่มแต่ความหวาดระแวงภาครัฐราชการไทย เช่น สถานเอกอัครราชทูต หรือสถานกงสุลใหญ่ ว่า ความพยายามในการผลักดันให้ชุมชนมีการรวมกลุ่มนั้นมีวาระทางการเมืองแอบแฝงหรือไม่

๔.๒ การสับเปลี่ยนผู้บริหารส่วนราชการในต่างประเทศ : ทำให้ขาดความต่อเนื่องด้านนโยบายในการผลักดันความเข้มแข็งของชุมชน

การดำเนินการของสถานกงสุลใหญ่ในการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนไทย

ในระหว่างที่ผู้วิจัยดำรงตำแหน่งกงสุลใหญ่ ณ นครซิดนีย์ ได้ดำเนินกลยุทธ์เพื่อส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชนไทยในรัฐนิวเซาท์เวลส์ในลักษณะคู่ขนาน ๓ ด้าน ได้แก่

๑. การสร้างการยอมรับสถานภาพของชุมชนไทย
๒. การส่งเสริมให้เกิดการรวมตัวของชุมชนไทย
๓. การวางรากฐานผู้นำชุมชนในยุคต่อไป

การสร้างการยอมรับสถานภาพของชุมชนไทย

ดังที่ได้กล่าวมาแล้วว่า ในรัฐนิวเซาท์เวลส์นั้นมีร้านอาหารไทยประมาณ ๒,๐๐๐ ร้าน และเป็นอาหารที่เป็นที่นิยมของชาวออสเตรเลีย และเป็นที่ยอมรับได้ว่าร้านอาหารไทยเหล่านี้ซึ่งส่วนใหญ่ตั้งอยู่ในนครซิดนีย์มีบทบาทในการสร้างสีสันให้กับนครซิดนีย์ในฐานะเมืองที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรม ซึ่งเป็นจุดขายประการหนึ่งในการดึงดูดนักท่องเที่ยว นอกจากนี้แล้วนักลงทุนไทยเองในรัฐนิวเซาท์เวลส์ก็ได้เริ่มเข้าไปลงทุนในอุตสาหกรรมต่าง ๆ ในรัฐนิวเซาท์เวลส์อย่างมีนัยสำคัญเป็นการสร้างการจ้างงานและส่งเสริมเศรษฐกิจของรัฐนิวเซาท์เวลส์ อย่างไรก็ตาม ข้อมูลเหล่านี้ไม่ได้เป็นที่รับรู้อย่างกว้างขวางในภาครัฐ

เพื่อเป็นการสร้างความตระหนักรับรู้ในบทบาทของชุมชนไทยที่มีต่อเศรษฐกิจท้องถิ่น ผู้วิจัยได้ใช้วาระเข้าพบผู้บริหารระดับนโยบายของรัฐ เช่น นาย Victor Dominello รัฐมนตรี citizenship and Community แห่งรัฐนิวเซาท์เวลส์ ในโอกาสต่าง ๆ เพื่อสร้างความตระหนักรับรู้ในบทบาทและศักยภาพของชุมชนไทย ตลอดจนของภาคธุรกิจไทยต่อเศรษฐกิจท้องถิ่นและทำหน้าที่ตัวแทนชุมชนไทยแสดงความพร้อมในการให้ความร่วมมือสนับสนุนกิจกรรมของภาครัฐต่าง ๆ ทั้งนี้ นาย Dominello ได้ให้สัมภาษณ์ผู้วิจัยว่า ตนเป็นผู้ที่นิยมชมชอบประเทศไทยโดยมักจะเดินทางไปพักผ่อนในประเทศไทยเป็นประจำทุกปี และชอบอุปนิสัยใจคอคนไทยมาก ทั้งนี้ เมื่อตนได้รับฟังข้อมูลเกี่ยวกับบทบาทของชุมชนไทยในรัฐนิวเซาท์เวลส์โดยเฉพาะในเรื่องบทบาทของภาคธุรกิจไทยแล้วยอมรับว่าไม่ได้คาดคิดมาก่อนเลยว่า ชุมชนไทยในรัฐนิวเซาท์เวลส์จะมีบทบาทในเศรษฐกิจรัฐนิวเซาท์เวลส์อย่างมีนัยสำคัญเช่นนี้ นอกจากนี้ สถิติของสำนักงานสถิติออสเตรเลียซึ่งระบุวาทภาษาไทยเป็นภาษาต่างประเทศนอกเหนือจากภาษาอังกฤษที่มีการใช้มากที่สุดเป็นอันดับสองรองจากภาษาจีนนั้นเป็นข้อมูลที่น่าสนใจอย่างมาก ซึ่งแสดงให้เห็นว่า ชุมชนไทยนั้นหลุดพ้นจอร์แดนของภาครัฐได้เช่นไร ทั้ง ๆ ที่มีศักยภาพที่จะเป็นหุ้นส่วนในการส่งเสริมความสำเร็จของรัฐ ซึ่งนาย Dominello ยังได้สอบถามความเห็นผู้วิจัยด้วยว่า หากจะมีการจัดตั้งคณะกรรมการ Ministerial Consultative Committee of Thailand ของรัฐนิวเซาท์เวลส์นั้น ชุมชนไทยจะให้ความสนใจหรือไม่ และหากสนใจก็ขอให้ผู้วิจัยเสนอผู้แทนชุมชนไทยมาจำนวนหนึ่งเพื่อเข้าร่วมในคณะกรรมการดังกล่าว ซึ่งผู้วิจัยได้ให้ความเห็นว่า ชุมชนไทยมีความพร้อมและมีศักยภาพโดยผู้วิจัยจะได้เสนอ

ผู้แทนจากชุมชนเข้าร่วมในคณะกรรมการต่อไป ทั้งนี้ จากการหารือข้างต้นส่งผลให้มีการจัดตั้งคณะกรรมการ MCC สำหรับชุมชนไทย (Thai MCC) อย่างเป็นทางการในที่สุดในปี ๒๕๕๗ ซึ่งการจัดตั้ง MCC สำหรับชุมชนไทยดังกล่าวเท่ากับว่า ภาครัฐได้ยอมรับสถานภาพของชุมชนไทยโดยพร้อมจะมีปฏิสัมพันธ์กับชุมชนไทยอย่างเป็นทางการผ่านกลไก MCC ดังกล่าว

การจัดตั้ง Thai MCC นั้นถือเป็นก้าวแรกที่สำคัญ เพราะนอกจากชุมชนไทยสามารถใช้ประโยชน์จากกลไกนี้ในการเรียกร้องประเด็นที่เป็นผลประโยชน์ของชุมชนแล้ว หากชุมชนไทยสามารถแสดงบทบาทหรือแสดงผลงานให้เห็นว่ามีศักยภาพที่จะมีบทบาทในการส่งเสริมผลประโยชน์ของรัฐแล้ว ก็จะสามารถผลักดันให้มีการจัดตั้ง Thai MCC ในระดับสหพันธ์ต่อไปได้ ซึ่งก็จะเป็นกลไกที่นอกจากจะสามารถผลักดันประเด็นที่เป็นผลประโยชน์กับชุมชนไทยในระดับสหพันธ์แล้วยังสามารถทำหน้าที่เป็นกลุ่ม lobbyist ผลักดันประเด็นที่เป็นผลประโยชน์ของประเทศไทยเนื่องจากนโยบายด้านต่างประเทศต่าง ๆ นั้นเป็นอำนาจบริหารของรัฐบาลสหพันธ์นั่นเอง

หลังจากการก่อตั้ง Thai MCC ประเด็นที่ Thai MCC ได้เริ่มผลักดัน ได้แก่ การเสนอให้ภาครัฐนิเวชาตเวสต์นั้นพิจารณาสนับสนุนให้มีการสอนหลักสูตรภาษาไทยในโรงเรียนภาครัฐของนิเวชาตเวสต์ ซึ่งต่อมารัฐบาลนิเวชาตเวสต์ได้เห็นชอบกับข้อเสนอของ Thai MCC โดยในขั้นแรกนั้นจะกำหนดให้มีการสอนหลักสูตรภาษาไทยในวันอาทิตย์เป็นการทดลองก่อน โดยจะเริ่มในเดือนกุมภาพันธ์ ๒๕๕๘ ในระดับ year ๗ และ ๘ ซึ่งการประเมินผลสำเร็จของหลักสูตรจะพิจารณาที่จำนวนนักเรียนที่เข้าเรียนซึ่งจะต้องมีอย่างน้อยรวมกัน ๑๕ คน ภายในระยะเวลาสองปี ซึ่งเป็นที่เข้าใจว่าการเปิดสอนหลักสูตรจะต้องมีความคุ้มค่าทางด้านงบประมาณเป็นข้อพิจารณาสนับสนุนในระยะยาว อย่างไรก็ตาม ความสำเร็จดังกล่าวถือเป็นก้าวสำคัญเพราะนอกจากเป็นการแสดงความยอมรับสถานภาพของชุมชนแล้ว ยังเป็นตัวอย่างของผลประโยชน์ต่อชุมชนที่เป็นรูปธรรมในการรวมตัวเพื่อสร้างอำนาจต่อรอง

การส่งเสริมให้เกิดการรวมตัวของชุมชนไทย

ความพยายามในการส่งเสริมให้เกิดการรวมตัวของชุมชนไทยไม่ได้รับการตอบสนองอย่างกระตือรือร้น เนื่องจากปัจจัยต่าง ๆ ที่ได้กล่าวมา เช่น ชุมชนไม่เห็นประโยชน์ของการรวมตัวอย่างเป็นรูปธรรม ยังมีความระแวงเจตนาของภาคราชการไทยว่า มีวาระแอบแฝง ความไม่มั่นใจในความต่อเนื่องของนโยบายของภาคราชการไทย หรือขาดความเชื่อมั่นว่าชุมชนเป็นชุมชนที่ไม่มีอำนาจต่อรอง เป็นต้น

การดำเนินการของสถานกงสุลใหญ่ในการส่งเสริมผลักดันให้มีการรวมตัวจึงจำเป็นต้องใช้เวลาในการสร้างความไว้วางใจในเจตนารมณ์ของแนวคิดดังกล่าวโดยการหาหรือทำความเข้าใจกับชุมชนแต่ละกลุ่มอย่างต่อเนื่องและค่อยเป็นค่อยไปและมีให้เกิดความรู้สึกร่วมกัน พร้อมยกตัวอย่างความสำเร็จของการรวมตัวของชุมชนอื่น ๆ ที่มีแนวปฏิบัติเป็นเลิศ เช่นชุมชนจีนและฟิลิปปินส์ให้เห็นผลที่เป็นรูปธรรม ในขณะที่เดียวกันสร้างความเชื่อมั่นให้กับชุมชนด้วยว่า จำนวนประชากรเพียงอย่างเดียวไม่ใช่ปัจจัยสร้างอำนาจต่อรองเท่านั้น แต่อยู่ที่คุณภาพของประชากรที่จะมีศักยภาพในการเป็นหุ้นส่วนทางยุทธศาสตร์ โดยในกรณีของชุมชนไทยถึงแม้จะมีจำนวนประชากรโดยรวมที่ไม่มากเท่าชุมชนใหญ่ ๆ เช่น จีนหรือฟิลิปปินส์แต่ก็มีศักยภาพที่จะเกื้อหนุนยุทธศาสตร์ต่าง ๆ ของภาครัฐ เช่น การลงทุนของ ภาคเอกชนไทยใน โครงการที่มีเงินลงทุนสูงเป็นการสร้างงาน และส่งเสริมเศรษฐกิจท้องถิ่น หรือแม้แต่ชุมชน ตลอดจนภาคธุรกิจของชุมชนผ่านสมาคม/ชมรมทางด้านวัฒนธรรม และร้านอาหาร ไทยที่มีอยู่อย่างมากมายก็สามารถเข้าร่วมกิจกรรมของภาครัฐในการส่งเสริมการท่องเที่ยวและความหลากหลายทางวัฒนธรรมในเทศกาลต่าง ๆ เป็นต้น ในขณะที่เดียวกันชุมชนไทยในฐานะที่มีเครือข่ายในประเทศไทยยังสามารถเป็นตัวเชื่อมระหว่างรัฐนิวเซาท์เวลส์และประเทศไทยในการแสวงหาโอกาสและพันธมิตรทางเศรษฐกิจระหว่างกันด้วย

จากความพยายามข้างต้นประกอบด้วยความร่วมมือระหว่างชุมชนกลุ่มหนึ่งกับสถานกงสุลใหญ่ในเดือนเมษายน ๒๕๕๖ จึงได้มีการก่อตั้งองค์กรภายใต้ชื่อ “สมาคมชุมชนไทยในรัฐนิวเซาท์เวลส์ออสเตรเลีย” (The Thai Community Association in NSW of Australia) มีจุดประสงค์ที่จะให้มีบทบาทเป็นกลไกหรือร่วมระหว่างผู้แทนชมรม/สมาคมไทยต่าง ๆ ในประเด็นที่ชุมชนไทยควรให้ความสำคัญ ผลักดัน และส่งเสริมเป็นองค์กรและให้มีส่วนรวมจากทุกภาคส่วนในลักษณะ inclusive และร่วมรับผิดชอบ ทั้งนี้ กรรมการขององค์กรโดยมีการจดทะเบียนอย่างเป็นทางการ ประกอบด้วยผู้แทนจากชมรม/สมาคมไทย จำนวน ๖ คน อย่างไรก็ตาม การจัดตั้งองค์กรดังกล่าวยังไม่มีผู้แทนจากสมาคม/ชมรมในชุมชนไทยเข้าร่วมอย่างกว้างขวาง เนื่องจากยังไม่เห็นประโยชน์อย่างเป็นรูปธรรม และยังคงมีความระแวงในประเด็นที่ผู้แทนภาคราชการอาจมีวาระแอบแฝงทางด้านการเมือง หรือความต่อเนื่องของนโยบาย

หลังจากการก่อตั้ง “สมาคมชุมชนไทยในรัฐนิวเซาท์เวลส์ออสเตรเลีย” สถานกงสุลใหญ่จึงได้เริ่มแนะนำผู้แทนสมาคมให้เป็นที่รู้จักกับภาครัฐในโอกาสต่าง ๆ ตลอดจนคณะผู้แทนไทยที่เดินทางไปราชการ ณ นครซิดนีย์ ทั้งนี้ เพื่อประโยชน์ให้เกิดการยอมรับอย่างกว้างขวางในฐานะผู้แทนชุมชนไทย

ในความพยายามของสถานกงสุลใหญ่ในการผลักดันให้เทศบาลนครซิดนีย์พิจารณากำหนดบริเวณ Hay Market ที่เป็นที่รู้จักในนาม “Thai Town” ให้มีการยอมรับอย่างเป็นทางการและมี

การติดตั้งสัญลักษณ์ไทยทาว์นนั้น สถานกงสุลใหญ่ได้นำผู้แทนชุมชนไทยประกอบด้วย ประธาน “สมาคม ชุมชนไทยในรัฐนิวเซาท์เวลส์ออสเตรเลีย” และกลุ่มผู้ประกอบการในย่าน “Thai Town” เข้าพบนายกเทศมนตรีของนครซิดนีย์เพื่อยื่นข้อเสนอโดยชี้แจงว่า ชุมชนไทยประกอบกิจการอยู่ในย่านไทยทาว์นมากกว่า ๔๐ ปี ซึ่งเป็นที่พบปะชุมชนของชุมชนไทยในนครซิดนีย์ ทั้งนี้ ผู้ประกอบการไทยในย่าน “Thai Town” ได้มีส่วนร่วมให้ความร่วมมือส่งเสริมกิจกรรมการท่องเที่ยวนครซิดนีย์อย่างสม่ำเสมอไม่น้อยหน้ากว่าชุมชนอื่น เช่น ชุมชนจีนในย่าน “China Town” หรือชุมชนเกาหลีในย่าน “Korea Town” ซึ่งต่างก็ได้มีการยอมรับในสถานภาพอย่างเป็นทางการมานานแล้ว อีกทั้งชุมชนไทยในนครซิดนีย์ก็มีจำนวนประชากรที่ไม่สามารถมองข้ามได้ เนื่องจากสถิติของสำนักงานสถิติระบุไว้อย่างเป็นทางการว่า ภาษาไทยนั้นเป็นภาษาต่างประเทศอันดับสองรองจากภาษาจีนเท่านั้นที่มีการใช้มากที่สุดในครซิดนีย์ ดังนั้น ประธานสมาคมฯ ซึ่งเป็นผู้แทนของชุมชนไทยจึงขอเสนอให้เทศบาลนครซิดนีย์พิจารณาให้ “Thai Town” เป็นชื่อเรียกอย่างเป็นทางการเคียงข้าง “China Town” และ “Korea Town” ซึ่งอยู่ในเขตบริเวณติดกัน ตลอดจนขอให้พิจารณาติดป้ายชื่อ “Thai Town” เป็นทางการด้วย ซึ่งชุมชนไทยมีความเชื่ออย่างยิ่งว่า หากได้รับการพิจารณาด้วยดีและมีการติดตั้งป้าย “Thai Town” ก็จะเป็นการสอดคล้องกับการส่งเสริมความหลากหลายทางวัฒนธรรม ตลอดจนส่งผลดีต่อการท่องเที่ยวและเศรษฐกิจของนครซิดนีย์เองด้วย

การผนึกกำลังของชุมชนไทยเพื่อยื่นข้อเสนอดังกล่าวส่งผลให้เทศบาลนครซิดนีย์อนุมัติการติดตั้งป้ายชื่อ “Thai Town” จำนวน ๓ จุดในเขต Hay Market และมีพิธีเปิดอย่างเป็นทางการในวันที่ ๒๒ ตุลาคม ๒๕๕๖ โดยมีนายกเทศมนตรีนครซิดนีย์ เอกอัครราชทูตไทย ณ กรุงแคนเบอร์รา กงสุลใหญ่ ณ นครซิดนีย์ คณะบดีคณะกงสุล และผู้แทนกงสุลชาติต่าง ๆ ร่วมในพิธีเปิด ทั้งนี้ คณะบดีคณะกงสุลได้กล่าวกับผู้วิจัว่า ตนมีความแปลกใจที่นายกเทศมนตรีร่วมในพิธีเปิดเนื่องจากเป็นที่ทราบกันดีว่า นายกเทศมนตรีผู้นี้ไม่ค่อยให้ความสนใจกับการพบปะคณะกงสุลใหญ่ประเทศต่าง ๆ นัก เนื่องจากมีภารกิจมากกว่าที่นายกเทศมนตรีตอบสนองข้อเรียกร้องของชุมชนไทยในการติดป้าย “Thai Town” ตลอดจนสละเวลาเข้าร่วมพิธีเปิดด้วยนั้น แสดงว่า นายกเทศมนตรีเห็นความสำคัญของชุมชนไทย

การวางรากฐานชุมชนไทยในยุคต่อไป

เยาวชนในชุมชนไทยในปัจจุบันกล่าวได้ว่า รุ่นที่สองซึ่งปัจจุบันที่กำลังมีหรือกำลังจะก้าวไปมีบทบาทในระบบสังคม เศรษฐกิจ และการเมืองของออสเตรเลีย อาจจะไม่มีความผูกพันกับ

ประเทศไทย หรือแม้แต่ในชุมชนไทยเองเติบโตและคลุกคลีกับสังคมออสเตรเลียเป็นหลัก ซึ่งเยาวชนเหล่านี้มีศักยภาพที่จะเป็นผู้นำของชุมชนไทยต่อไปในอนาคต สถานกงสุลใหญ่ได้พยายามที่จะมีปฏิสัมพันธ์กับเยาวชนเหล่านี้อย่างสม่ำเสมอโดยการชักจูงชวนเข้าร่วมกิจกรรมของทางภาคราชการ ตลอดจนดำเนินโครงการนำเยาวชนเหล่านี้กลับประเทศไทยในลักษณะต่าง ๆ เช่น โครงการเยาวชนไทยคืนถิ่นซึ่งจัดทุก ๒ ปี เพื่อนำเยาวชนระดับประมาณ ๕ ถึง ๑๖ ปี เดินทางกลับประเทศไทยพร้อมครอบครัว ในลักษณะการท่องเที่ยววัฒนธรรมและการเข้าเยี่ยมชมโครงการพระราชดำริ เพื่อให้เกิดความผูกพันและความเข้าใจที่ถ่องแท้เกี่ยวกับบทบาทสถาบันพระมหากษัตริย์ในบริบทของสังคมไทย โดยหวังว่าเมื่อเยาวชนเติบโตในสังคมออสเตรเลียจะมีบทบาทในการสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับสถาบันพระมหากษัตริย์ ตลอดจนสังคมและวัฒนธรรมไทย และเมื่อเยาวชนเหล่านี้เติบโตมีบทบาทในชุมชนไทยก็สามารถที่จะทำหน้าที่เป็นผู้นำและผู้แทนชุมชนไทยได้อย่างสมบูรณ์แบบ นอกจากโครงการเยาวชนไทยคืนถิ่นแล้ว สถานกงสุลใหญ่ยังมีการดำเนินโครงการ Australian-Thai Youth Ambassador Program ซึ่งมีจุดมุ่งหมายในการนำเยาวชนไทยในระดับมหาวิทยาลัยมาสอนภาษาอังกฤษให้กับนักเรียนไทยในชุมชนชนบทเป็นการเปิดโอกาสให้เยาวชนเหล่านี้ได้มีโอกาสสัมผัสสังคมและวัฒนธรรมไทยพื้นบ้าน และสร้างเครือข่ายกับชุมชนชนบทในประเทศไทย ซึ่งเยาวชนเหล่านี้หลังจากจบภารกิจซึ่งมีระยะเวลาประมาณ ๔ สัปดาห์มักจะมีประสิทธิภาพและผูกพันกับสังคมไทยที่ตนได้มีโอกาสสัมผัสและเดินทางกลับไปออสเตรเลียถ่ายทอดประสบการณ์อันดีงามเกี่ยวกับประเทศไทยให้เยาวชนออสเตรเลียในสถาบันการศึกษาของตนได้รับทราบ นอกจากการสอนภาษาแล้ว สถานกงสุลใหญ่ยังได้นำเยาวชนเหล่านี้เยี่ยมชมโครงการในพระราชดำริและมีประสบการณ์ตรงเกี่ยวกับความรักและความเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์ของชุมชนไทยทำให้เกิดความเข้าใจที่ดีและถูกต้องเกี่ยวกับบทบาทของสถาบันในสังคมไทยและนำไปเผยแพร่ไปเผยแพร่ให้ชาวออสเตรเลีย โดยเฉพาะเยาวชนในสถาบันการศึกษาของออสเตรเลียที่จะเติบโตในระบบเศรษฐกิจ เศรษฐกิจและการเมืองออสเตรเลียต่อไป ความสำเร็จของการดำเนินกิจกรรมของสถานกงสุลใหญ่ในการส่งเสริมการมีปฏิสัมพันธ์กับเยาวชนไทยนั้น เห็นได้ชัดเจนจากการให้สัมภาษณ์ของผู้ปกครองเยาวชนไทยเหล่านี้ ซึ่งมีความเห็นว่า จากเดิมที่บุตรและธิดาของตนที่ไม่ได้ให้ความสนใจเกี่ยวกับประเทศไทยหรือแม้แต่กิจกรรมของชุมชนไทยในนครซิดนีย์นัก แต่เมื่อได้มีโอกาสร่วมโครงการของสถานกงสุลใหญ่ก็ทำให้เกิดความสนใจที่จะหาความรู้เกี่ยวกับประเทศไทยเพิ่มเติม มีความสนใจที่จะเรียนรู้ภาษาไทยและที่สำคัญมีความสนใจในกิจกรรมของชุมชนไทยซึ่งเป็นที่หวังว่าเยาวชนเหล่านี้เป็นเยาวชนที่มีศักยภาพที่จะทำหน้าที่เป็นผู้แทนชุมชนไทยต่อไปในอนาคต

บทที่ ๕

สรุปและข้อเสนอแนะ

สรุป

ชุมชนไทยในต่างประเทศสามารถทำคุณประโยชน์ให้กับประเทศไทยทั้งทางตรงและทางอ้อมในด้านเศรษฐกิจ วัฒนธรรม และการเมือง เช่น ในฐานะผู้บริโภครีโกลหรือผู้จำหน่ายสินค้าไทยในต่างประเทศสามารถมีบทบาทในการเผยแพร่ภาพลักษณ์ที่ดีและวัฒนธรรมไทยในประเทศที่ตนอาศัยอยู่ อีกทั้งมีบทบาทในการปกป้องและผลักดันผลประโยชน์ของไทยทั้งในด้านเศรษฐกิจและการเมืองในฐานะผู้มีสิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้งในประเทศที่ตนเป็นพลเมืองอยู่ หรือในฐานะกลุ่ม lobbyist ผ่านกลไกทางการเมืองและการปกครองของประเทศนั้น

ชุมชนไทยในออสเตรเลียหากสามารถรวมตัวกันเป็นเอกภาพที่จะสร้างพลังอำนาจให้มีสถานภาพเป็นที่ยอมรับ สามารถมีบทบาทในการรักษาผลประโยชน์และสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน ตลอดจนมีบทบาทในการส่งเสริมผลประโยชน์ของประเทศไทยเช่นกัน

ผู้วิจัยในขณะที่ยังดำรงตำแหน่งกงสุลใหญ่ ณ นครซิดนีย์ รัฐนิวเซาท์เวลส์ ระหว่างเดือนเมษายน ๒๕๕๔ ถึงเดือนพฤศจิกายน ๒๕๕๖ เห็นว่า ชุมชนไทยในรัฐนิวเซาท์เวลส์ซึ่งเป็นเมืองที่มีชุมชนไทยอาศัยอยู่มากที่สุดในประเทศออสเตรเลียเป็นชุมชนที่สามารถมีบทบาทในระบบสังคม เศรษฐกิจ และการเมืองในรัฐนิวเซาท์เวลส์ หากสามารถรวมตัวกันได้อย่างเป็นเอกภาพดังเช่นชุมชนอื่น ๆ เช่น ชุมชนจีน และฟิลิปปินส์ ซึ่งผู้วิจัยได้นำมาประกอบการศึกษาในฐานะเป็นชุมชนที่เข้มแข็งและมีแนวปฏิบัติที่เป็นเลิศ

ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาและพบว่า ปัจจัยอันจะนำไปสู่ความเข้มแข็งของชุมชนนั้นในระดับชุมชนจะต้องมีความสามารถรวบรวมกลุ่มกันเพื่อให้สถานภาพเป็นที่ยอมรับ มีอำนาจต่อรองเพื่อรักษาผลประโยชน์ของชุมชน มีความสามัคคี มีสมาชิกในชุมชนที่สามารถสืบทอดการเป็นผู้นำรุ่นต่อไป

ผู้วิจัยพบว่า ถึงแม้ชุมชนไทยจะสามารถรวมตัวกันเป็นสมาคม/ชมรมต่าง ๆ มากมาย แต่ก็ยังไม่มีการรวมตัวกันเป็นเอกภาพเพื่อประโยชน์ในการสร้างอำนาจต่อรองผลักดันผลประโยชน์ของชุมชนดังเช่นชุมชนจีนและฟิลิปปินส์ นอกจากนี้ แม้ชุมชนไทยจะมีบทบาททางด้านเศรษฐกิจท้องถิ่นจากกิจการร้านอาหารต่างๆ ประมาณ ๒,๐๐๐ ร้าน และนักธุรกิจไทยก็มีการลงทุนในอุตสาหกรรม

กรรมในรัฐนิวเซาท์เวลส์อย่างมีนัยสำคัญเป็นการสร้างงานสร้างรายได้ สร้างความมั่นคงให้กับ เศรษฐกิจท้องถิ่นแต่ก็เป็นข้อเท็จจริงที่ยังไม่เป็นที่ทราบ โดยเฉพาะในกลุ่มผู้บริหารระดับนโยบาย ต่าง ๆ ซึ่งปัจจัยนี้หากใช้ประโยชน์ก็สามารถสร้างการยอมรับในสถานภาพในฐานะชุมชนที่มีศักยภาพ ในการเป็นส่วนหนึ่งของภาครัฐและเป็นตัวเชื่อมระหว่างออสเตรเลียและไทยในฐานะส่วนหนึ่งของ เอเชีย เพื่อนำพาออสเตรเลียไปสู่เป้าหมายของการก้าวสู่ยุคสมัยแห่งเอเชียตามเอกสาร White Paper “Australia in the Asian Century”

แนวทางของสถานกงสุลใหญ่ในการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนไทยได้ ดำเนินการในลักษณะคู่ขนาน ๓ ด้าน ได้แก่ การสร้างการยอมรับสถานภาพของชุมชนไทยพร้อม ๆ กับการส่งเสริมให้เกิดการรวมตัวของชุมชนไทย และในขณะเดียวกันต้องวางรากฐานสำหรับผู้นำ ชุมชนในรุ่นต่อไป ดังแนวทางต่อไปนี้

๑. สถานเอกอัครราชทูตและสถานกงสุลใหญ่จะต้องมีปฏิสัมพันธ์กับผู้บริหารระดับ นโยบายของภาครัฐอย่างต่อเนื่อง และทำหน้าที่เป็นผู้แทนชุมชนไทยในการยกประเด็นที่ชุมชนให้ ความสำคัญ ตลอดจนสร้างความตระหนักรู้ (awareness) ในกลุ่มบุคคลระดับนโยบายถึงศักยภาพ ของชุมชนไทยในฐานะชุมชนหนึ่งที่สามารถมีบทบาทในการส่งเสริมยุทธศาสตร์ของภาครัฐ

๒. มีปฏิสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับชุมชนรุ่นใหม่โดยชักจูงให้เข้าร่วมกิจกรรมของ ชุมชนและของภาคราชการ เพื่อสร้างความคุ้นเคยและความผูกพันกับประเทศไทย ตลอดจนเตรียม ความพร้อมในการเป็นผู้นำชุมชนในอนาคต

๓. ในระหว่างที่ชุมชนไทยยังไม่มีผู้นำชุมชนสถานเอกอัครราชทูตและสถานกงสุล ใหญ่จะต้องมีบทบาทเป็นที่เล็งของชุมชน และร่วมกำหนดทิศทางของชุมชน ตลอดจนชี้ให้เห็น ถึงประโยชน์ของชุมชนและผลประโยชน์ของชาติของการรวมตัว โดยนำตัวอย่างความสำเร็จของการ รวมตัวของชุมชนอื่น ๆ เป็นแรงบันดาลใจ

๔. สถานเอกอัครราชทูตและสถานกงสุลใหญ่จะต้องมีปฏิสัมพันธ์กับชุมชนกลุ่ม ต่าง ๆ อย่างสม่ำเสมอและเสมอภาค เพื่อสร้างความเข้าใจและไว้วางใจในบทบาทของสถาน เอกอัครราชทูตและสถานกงสุลใหญ่ในฐานะตัวแทนภาครัฐ และร่วมกับชุมชนในการกำหนดทิศทาง และเป้าหมายของชุมชน

๕. ส่งเสริมให้ภาคธุรกิจชุมชนเข้าร่วมกิจกรรมของภาครัฐเพื่อสร้างเครือข่ายและ แสดงให้เห็นถึงศักยภาพของชุมชนในฐานะหุ้นส่วนอันจะเป็นการสร้างการยอมรับในสถานภาพ

ข้อเสนอแนะ

ผู้วิจัยมีความเห็นว่า ถึงแม้แนวทางการดำเนินการจะประสบผลสำเร็จเป็นการวางรากฐานสำหรับชุมชนที่เข้มแข็ง อย่างไรก็ตาม ชุมชนไทยยังคงต้องพึ่งพาการสนับสนุนจากภาครัฐของไทยไม่ว่าจะเป็นในฐานะพี่เลี้ยงของชุมชนในการชี้แนะทิศทางของชุมชน การนำผลสำเร็จที่เป็นรูปธรรมต่าง ๆ เช่น การติดตั้งป้าย “Thai Town” อันเป็นการสร้างความภาคภูมิใจในการยอมรับสถานภาพของชุมชนไทยอย่างเป็นทางการหรือการมีหลักสูตรสอนภาษาไทยในโรงเรียนรัฐนิวเซาท์เวลส์เป็นตัวช่วยให้เห็นถึงประโยชน์ที่ตกถึงชุมชนจากการรวมตัวเพื่อสร้างอำนาจต่อรอง อีกทั้งการสนับสนุนในด้านงบประมาณและซึ่งจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีความต่อเนื่องด้านนโยบายไม่ว่าจะมีการสับเปลี่ยนหัวหน้าส่วนราชการของไทยในต่างประเทศ เช่น เอกอัครราชทูต และกงสุลใหญ่ซึ่งเป็นประเด็นที่ชุมชนมีความกังวล ในปัจจุบันนโยบายการส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชนไทยในต่างประเทศมักขึ้นอยู่กับบุคลิกและแนวทางของเอกอัครราชทูตหรือกงสุลใหญ่ ซึ่งบางครั้งเมื่อมีการสับเปลี่ยนตัวบุคคลตามวาระก็มักจะขาดความต่อเนื่อง ดังนั้น ผู้วิจัยจึงเห็นว่า รัฐบาลควรกำหนดเป็นนโยบายสำคัญโดยให้สถานเอกอัครราชทูตและสถานกงสุลใหญ่กำหนดแผนยุทธศาสตร์การส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชนไทยโดยมีการกำหนดตัวชี้วัดเพื่อให้เกิดความต่อเนื่อง แม้จะมีการเปลี่ยนแปลงตัวบุคคล

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่สิบเจ็ด. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, ๒๕๕๔

จำนงค์ อดิวัฒนสิทธิ์. เอกสารประกอบคำบรรยายเรื่อง “แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการพัฒนา”. คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, ๒๕๔๖.

สำนักมาตรฐานการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. การศึกษากระบวนการพัฒนาสังคมที่จะนำไปสู่ความมั่นคงของมนุษย์. กรุงเทพฯ : สำนักงานมาตรฐานการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์, กรุงเทพฯ, ๒๕๔๘

เสรี พงศ์พิศ. อินแปง อยู่อย่างมีศักดิ์ศรี และมีถิ่นตลอดชีวิต. กรุงเทพฯ : เจริญวิทย์การพิมพ์, ๒๕๔๖.

อุทิศ ขาวเขียว. การวางแผนกลยุทธ์ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๕

สถานกงสุลใหญ่ ณ นครซิดนีย์. การลงทุนของภาคเอกชนไทยในรัฐนิวเซาท์เวลส์ : สถานกงสุลใหญ่ ณ นครซิดนีย์, ๒๕๕๗

เอกสารวิจัยส่วนบุคคล

เกียรติคุณ ชาติประเสริฐ. “ยุทธศาสตร์ชุมชนไทยเข้มแข็ง : กรณีศึกษาการเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนไทยในนครซิดนีย์. เอกสารวิจัยส่วนบุคคล, หลักสูตรการป้องกันราชอาณาจักรภาครัฐร่วมเอกชน รุ่นที่ ๒๔, ๒๕๕๕

นายดำรง ไคร์ครวญ. “คนไทยโพ้นทะเล : ความสำคัญยุทธศาสตร์และประเด็น”. เอกสารประกอบการรายงานหลักสูตรนักบริหารการทูตกระทรวงการต่างประเทศ, ๒๕๕๔

นายนโรจน์ สังขมณี. “การพัฒนาบทบาทของกระทรวงการต่างประเทศในการเสริมสร้างชุมชนไทยเข้มแข็ง : กรณีศึกษาภูมิภาคมิดเวสต์ของสหรัฐอเมริกา”, รายงานประกอบการอบรมหลักสูตรนักบริหารระดับสูง สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน, ๒๕๕๒

ฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์

New South Wales Government. NSW 2021 : A Plan to Make NSW Number One. (ออนไลน์).

เข้าถึงได้จาก : <http://www.2021.nsw.gov.au>

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี. คำแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรีชุดต่าง ๆ ในอดีตถึงปัจจุบัน.

(ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : <http://www.cabinet.thaigov.go.th>

Lowly Institute for International Policy. Thai Studies in Australia. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก :

http://www.lowlyinstitute.org/files/pubfiles/Thai_Studies_Final_Report.pdf

Department of Immigration and Citizenship. Thailand – born Historical Background. (ออนไลน์).

เข้าถึงได้จาก : http://www.dss.gov.au/sites/default/files/documents/02_2014/Thailand.pdf

ภาษาอังกฤษ

Michael Wesley. Thai Studies in Australia : Lowly Institute for International Policy, 2010

Australian Government. White Paper Australia in the Asian Century : Australian Government, 2012

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ	นายพีรวิช สุวรรณประเทศ	
วัน เดือน ปีเกิด	๑๕ มกราคม ๒๕๐๑	
การศึกษา -	Bachelor of Arts (Political Science), University of California, Los Angeles สหรัฐอเมริกา	
-	- Master of Public Administration, University of Southern California สหรัฐอเมริกา	
-	Master of Arts (International Relations), University of Southern California สหรัฐอเมริกา	
-	หลักสูตรนักรับราชการระดับสูง (นบส.) รุ่นที่ ๕๘ วิทยาลัยนักรับราชการ สำนักงาน ก.พ. พ.ศ. ๒๕๕๑	
ประวัติการทำงาน	๒๕๒๘	เข้ารับราชการกระทรวงการต่างประเทศ
	๒๕๓๑	เจ้าหน้าที่การทูต ๔ สถานเอกอัครราชทูต ณ สิงคโปร์
	๒๕๓๗	เจ้าหน้าที่การทูต ๖ สถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงแคนเบอร์รา
	๒๕๔๕	หัวหน้าฝ่ายราชการในต่างประเทศ สำนักงานปลัดกระทรวง
	๒๕๔๖	อัครราชทูตที่ปรึกษา (เจ้าหน้าที่การทูต ๘) คณะทูตถาวรแห่งประเทศไทยประจำสหประชาชาติ ณ นครนิวยอร์ก
	๒๕๕๒	รองอธิบดี กรมสารนิเทศ
	๒๕๕๔	กงสุลใหญ่ ณ นครนิวยอร์ก
ตำแหน่งปัจจุบัน	เอกอัครราชทูตประจำกระทรวง	

สรุปย่อ

ลักษณะวิชา สังคมจิตวิทยา

เรื่อง การสร้างความเข้มแข็งของชุมชนไทยในประเทศออสเตรเลีย เพื่อ
ผลักดันผลประโยชน์ของชาติ : กรณีศึกษารัฐนิวเซาท์เวลส์
ผู้วิจัย นายพีรวิษ สุวรรณประเทศ หลักสูตร วปม. รุ่นที่ ๗
ตำแหน่ง เอกอัครราชทูตประจำกระทรวง

ความเป็นมา และความสำคัญของปัญหา

จากการสำรวจของสถานเอกอัครราชทูตและสถานกงสุลใหญ่ไทยในต่างประเทศจำนวน ๘๒ แห่ง ใน ๖๗ ประเทศในปี ๒๕๕๕ พบว่าในปัจจุบันมีชุมชนไทยที่มีถิ่นพำนักอยู่ในต่างประเทศทั้งหมดประมาณ ๑,๐๑๕,๐๑๒ คน ชุมชนไทยในต่างประเทศได้ทำคุณประโยชน์ให้กับประเทศไทย ทั้งทางตรงและทางอ้อมในด้านเศรษฐกิจ วัฒนธรรมและการเมือง เช่น การส่งรายได้กลับประเทศไทย ปีละนับแสนล้านบาท การเดินทางมาใช้จ่ายในประเทศไทยในฐานะนักท่องเที่ยว การนำเข้าสินค้าไทย ในฐานะผู้บริโภคหรือผู้จำหน่ายในต่างประเทศ การมีบทบาทในการเผยแพร่ภาพลักษณ์และวัฒนธรรมไทย ตลอดจนการมีบทบาทในการปกป้องและผลักดันผลประโยชน์ของประเทศไทยทั้งในด้านเศรษฐกิจและการเมือง หรือในฐานะกลุ่มปกป้องและรักษาผลประโยชน์ (lobbyist) เป็นต้น ซึ่งในประเทศออสเตรเลียนั้นคนไทยโดยเฉพาะผู้ถือสัญชาติออสเตรเลียนก็ย่อมมีบทบาทในด้านสังคม เศรษฐกิจ วัฒนธรรม และการเมือง และหากสามารถรวมตัวกันก็สามารถสร้างพลังอำนาจให้เป็นที่ยอมรับและผลักดันปกป้องผลประโยชน์ของชุมชนไทยในประเทศนั้นๆ ตลอดจนสามารถมีบทบาทในการส่งเสริมผลประโยชน์ของประเทศไทยได้เช่นเดียวกัน

ประเทศออสเตรเลียนีมีชุมชนไทยพำนักอาศัยอยู่ประมาณ ๕๔,๘๖๕ คน และรัฐนิวเซาท์เวลส์เป็นรัฐที่มีชุมชนไทยอาศัยอยู่จำนวนมากที่สุดหรือประมาณ ๑๗,๕๓๘ คน และ เป็นรัฐที่ผู้โยกย้ายถิ่นฐานจากประเทศต่างๆนิยมไปตั้งรกรากมากที่สุด และรัฐบาลเองก็ตระหนักดีว่า ประชากรเหล่านี้มีส่วนสำคัญในการส่งเสริมความเจริญรุ่งเรืองทางเศรษฐกิจของรัฐ ทั้งนี้ รัฐบาลนิวเซาท์เวลส์มีนโยบาย NSW 2021 ซึ่งเป็นแผน ๑๐ ปี ซึ่งมุ่งที่จะฟื้นฟูเศรษฐกิจรัฐนิวเซาท์เวลส์และพัฒนาให้เป็นรัฐอันดับหนึ่งในประเทศในการประกอบธุรกิจตลอดจนเป็นเมืองผู้นำทางเศรษฐกิจและการเงินในภูมิภาคเอเชียและแปซิฟิกด้วย โดยได้เน้นความสำคัญของคุณค่าจากความหลากหลายทางวัฒนธรรมของรัฐในการผลักดันผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจ โดยในความพยายามดังกล่าว รัฐบาลจะขยายการมีปฏิสัมพันธ์

กับชุมชนต่างๆ ผ่านกลไกหรือต่าง ๆ ที่รัฐจัดตั้งขึ้นเพื่อรับฟังความเห็นและข้อเรียกร้องในประเด็นที่ชุมชนให้ความสำคัญ Ministerial Consultative Committee ซึ่งเป็นคณะกรรมการที่รัฐบาลใช้เป็นกลไกเพื่อหารือกับชุมชนที่รัฐบาลยอมรับในสถานะภาพ โดยเห็นว่าเป็นชุมชนที่มีบทบาทในระบบสังคม เศรษฐกิจหรือการเมืองและมีศักยภาพที่จะเป็นหุ้นส่วนอันจะนำไปสู่ความเจริญรุ่งเรืองทางเศรษฐกิจตามเป้าหมาย

ที่ผ่านมาในขณะที่ชุมชนต่างๆ ได้มีโอกาสใช้ประโยชน์จากกลไกเหล่านี้ในการผลักดันผลประโยชน์ของชุมชน เพื่อเป็นการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน ตลอดจนใช้เป็นกลไกในการผลักดันผลประโยชน์ของชาติภูมิ แต่ชุมชนไทยกลับไม่ได้ประโยชน์จากนโยบายของรัฐบาล เนื่องจากยังไม่มีผู้แทนชุมชนไทยในกลไกต่างๆ เหล่านี้

ผู้วิจัยในฐานะที่ได้ดำรงตำแหน่งกงสุลใหญ่ ณ นครซิดนีย์ รัฐนิวเซาท์เวลส์ เล็งเห็นถึงศักยภาพของชุมชนไทยที่จะสามารถมีบทบาทอย่างมีนัยสำคัญในด้านสังคม เศรษฐกิจ วัฒนธรรม และการเมืองของรัฐหรือแม้แต่เป็นตัวเชื่อมเพื่อส่งเสริมผลประโยชน์ระหว่างรัฐและประเทศไทยจึงได้ผลักดันให้ภาครัฐยอมรับสถานภาพและศักยภาพของชุมชนไทย ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่าเป็นกรณีศึกษาตัวอย่างในประเทศออสเตรเลีย ที่สามารถนำไปพัฒนากลยุทธ์ เสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนไทยในออสเตรเลีย ตลอดจนเพื่อผลักดันผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจของชาติภูมิ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑. เพื่อศึกษาสถานะการรวมกลุ่มของชุมชนไทยในรัฐนิวเซาท์เวลส์
๒. ศึกษาอุปสรรคและปัจจัยอันจะนำไปสู่ความเข้มแข็งของชุมชน
๓. เพื่อเสนอแนะแนวทางในการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนไทย

เพื่อผลักดันผลประโยชน์ของชาติ

ขอบเขตของการวิจัย

๑. ขอบเขตด้านประชากร

ผู้นำชุมชนไทยในสมาคมต่างๆ ผู้นำชุมชนเชื้อชาติอื่นๆ ผู้บริหารระดับรัฐของรัฐนิวเซาท์เวลส์ และผู้บริหารนครซิดนีย์

๒. ขอบเขตด้านเนื้อหา

เน้นการวิจัยโครงสร้างสมาคม ชุมชนไทยและการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างชุมชนและการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างชุมชนและผู้แทนภาครัฐ

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพโดยใช้วิธีสัมภาษณ์ ตลอดจนศึกษาแนวปฏิบัติที่เป็นเลิศของชุมชนอื่นๆ ในประเทศออสเตรเลีย

ผลประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

๑. ทำให้ทราบสถานะการรวมกลุ่มของชุมชนไทยในรัฐนิวเซาท์เวลส์
๒. ทำให้ทราบถึงอุปสรรค และปัจจัยอันจะนำไปสู่ความเข้มแข็งของชุมชนไทย
๓. ได้ทราบแนวทางในการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนไทย

ผลการวิจัย

จากการทำวิเคราะห์ด้วย SWOT Analysis ทำให้ทราบจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคของชุมชนไทยในรัฐนิวเซาท์เวลส์ที่จะนำไปสู่การเสริมสร้างความเข้มแข็ง ดังนี้

๑. จุดแข็ง (Strength)

๑.๑ ชุมชนไทยมีการรวมตัวในลักษณะสมาคม ชมรม และองค์กร มีการจัดกิจกรรมที่เป็นสาธารณะของชุมชน และเพื่อส่งเสริมการรวมตัว

๑.๒ ภาคราชการไทยพร้อมให้การสนับสนุน

๑.๓ ในรัฐนิวเซาท์เวลส์มีร้านอาหารไทยประมาณ ๒,๐๐๐ ร้าน จึงมีบทบาทต่อเศรษฐกิจท้องถิ่น

๑.๔ นักลงทุนจากประเทศไทยมีการขยายการลงทุนในออสเตรเลียอย่างต่อเนื่อง เป็นมูลค่ากว่า ๑๘๔,๑๑๐ ล้านบาท ในปัจจุบันโดยมูลค่าทั้งหมดกว่าครึ่งเป็นการลงทุนในรัฐนิวเซาท์-เวลส์

๑.๕ ชุมชนไทยรุ่นใหม่เริ่มมีบทบาทและเครือข่ายในระบบการเมือง เศรษฐกิจ สังคม และระบบราชการของออสเตรเลีย

๒. จุดอ่อน (Weakness)

๒.๑ ชุมชนไทยยังไม่มีกิจกรรมที่ส่งเสริมการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มหรือมีการรวมกลุ่มกันอย่างเป็นเอกภาพ และยังไม่สามารถเข้าถึงบุคคลในระดับนโยบายของภาครัฐ อันจะเป็นการช่วยเพิ่มสถานภาพ การยอมรับและอำนาจต่อรอง

๒.๒ ชุมชนไทยอยู่อาศัยอย่างกระจัดกระจาย อย่างไม่กระจุกตัวจึงไม่มีสถานะเป็นฐานเสียงให้กับนักการเมืองท้องถิ่นขาดอำนาจต่อรอง

๓. โอกาส (Opportunity)

รัฐบาลสหพันธ์ของออสเตรเลียและรัฐบาลระดับรัฐ เช่น นิวเซาท์เวลส์มีนโยบายในการสร้างความสัมพันธ์และเชื่อมโยงที่ลึกซึ้งและกว้างขึ้นกับภูมิภาคเอเชีย ความเชื่อมโยงดังกล่าวจะเป็นในด้านสังคมและวัฒนธรรมไม่ยิ่งหย่อนไปกว่าความสัมพันธ์และความเชื่อมโยงทางการเมืองและเศรษฐกิจ โดยตระหนักถึงคุณค่าของชุมชนเชื้อสายต่าง ๆ ในฐานะทรัพยากรที่มีบทบาทสำคัญที่จะเกื้อหนุนนโยบายดังกล่าว

๔. ข้อจำกัด (Threat)

๔.๑ ชุมชนไทยยังไม่เห็นประโยชน์ที่เป็นรูปธรรมของการรวมกลุ่มเพื่อเสริมสร้างสถานภาพและการยอมรับ

๔.๒ ความขัดแย้งทางการเมืองภายในของไทยส่งผลให้ชุมชนบางกลุ่มมีความระแวงภาคราชการของไทยอยู่บ้าง

๔.๓ การสับเปลี่ยนโยกย้ายข้าราชการระดับผู้บริหารส่วนราชการในต่างประเทศ เช่น เอกอัครราชทูตและกงสุลใหญ่ อาจทำให้การขับเคลื่อนความต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะ

ความสามารถในการรวมกลุ่มของชุมชนไทยจะเป็นการเพิ่มสถานภาพและสร้างการยอมรับของชุมชนไทยในภาครัฐของออสเตรเลียและเป็นปัจจัยบวกในการสนับสนุนให้ชุมชนสามารถ

เข้าถึงบุคคลในระดับนโยบายของภาครัฐ เพื่อผลักดันประเด็นที่เป็นผลประโยชน์ของชุมชน นำไปสู่ความเข้มแข็งของชุมชน

อย่างไรก็ตาม โดยที่ชุมชนไทยยังไม่มีการรวมกลุ่มกันอย่างเป็นทางการและยังไม่มีสถานภาพและเป็นที่ยอมรับของภาครัฐ ส่วนราชการไทย โดยเฉพาะส่วนราชการไทยในประเทศออสเตรเลีย ได้แก่ สถานเอกอัครราชทูต และสถานกงสุลใหญ่ จึงต้องดำเนินการ

๑. มีปฏิสัมพันธ์อย่างต่อเนื่องกับบุคคลในระดับนโยบายของภาครัฐ เพื่อสร้างความตระหนัก รับรู้ในศักยภาพของชุมชนไทยที่สามารถจะมีบทบาทเกื้อหนุน การขับเคลื่อนนโยบายของภาครัฐในทุกระดับสู่เป้าหมาย

๒. มีปฏิสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับชุมชนรุ่นใหม่ โดยชักจูงให้เข้าร่วมกิจกรรมของชุมชนและของภาคราชการ เพื่อสร้างความคุ้นเคยและผูกพันกับประเทศไทย ตลอดจนเตรียมความพร้อมในการเป็นผู้นำชุมชนในอนาคต

๓. มีปฏิสัมพันธ์กับชุมชนไทยอย่างใกล้ชิด เพื่อเสริมสร้างความไว้วางใจ และมีบทบาทสนับสนุนการรวมกลุ่มของชุมชน โดยให้คำปรึกษาชี้แนะร่วมกำหนดทิศทาง และเป้าหมายของชุมชนไทยอย่างชัดเจน

๔. ส่งเสริมให้ภาคธุรกิจชุมชนเข้าร่วมกิจกรรมของภาครัฐเพื่อสร้างเครือข่ายและแสดงให้เห็นถึงศักยภาพของชุมชนในฐานะหุ้นส่วนอันจะเป็นการสร้างการยอมรับในสถานภาพ

๕. ในระหว่างที่ชุมชนยังไม่มีผู้นำ สถานเอกอัครราชทูตและสถานกงสุลใหญ่จะต้องมีบทบาทเป็นพี่เลี้ยงชุมชนร่วมกำหนดทิศทางของชุมชน ตลอดจนชี้ให้เห็นประโยชน์ของการรวมตัว โดยนำตัวอย่างความสำเร็จของชุมชนอื่น ๆ เป็นแรงบันดาลใจ

๖. รัฐบาลกำหนดเป็นนโยบายสำคัญมีการสนับสนุนด้านงบประมาณ โดยให้ส่วนราชการในต่างประเทศ ได้แก่ สถานเอกอัครราชทูต และสถานกงสุลใหญ่ กำหนดเป้าหมาย แผนงาน มีการกำหนดตัวชี้วัดให้ส่วนราชการต้องดำเนินการอย่างจริงจังและต่อเนื่อง แม้จะมีการสับเปลี่ยนโยกย้ายผู้บริหาร

ABSTRACT

Title **Advocating national interest through the empowerment of Thai Community in Australia : New South Wales as a case study**

Field **Social – Psychology**

Name **Biravij Suwanpradhes Course SPP Class 7**

Over one million Thais are now residing in several countries around the world. Thai Communities overseas can empowered themselves by mobilizing as one unified voice representing the Community to advocate its interest and the interest of the community's country of birth. The objective of this research is to evaluate Thai Community in New South Wales' level of empowerment and to identify barriers and recommend ways to enhance the empowerment process. The scope of the research focuses on leaders in the Community, government decision makers at the state and local levels and the interaction between the Community and these decision makers. The author applies qualitative research methodology through interviews and observation of other communities' best practices. Through SWOT Analysis the research found that though several associations were established by different groups in the Thai Community, the Community itself has yet to mobilize itself as one unified voice and to gain access to decision makers to advocate the community's interest, which could be attributed to a few factors such as lack of defined goals and recognized leaders. The research recommends that the Thai Consulate-General and the Embassy must play an active role in facilitating the process of empowerment by working with the Community in identifying its goals and vision and encourage the Community to mobilize itself into one unified voice to advocate its interest by bringing as example other Communities' best practices as motivation. While there is yet to be a recognized leadership within the Community, the next generation of youth must be encouraged to engage in the activities of the Community and to be groomed as future leaders. It is also imperative that the Thai government identifies Thai Community empowerment process as one of its priorities by requiring its overseas missions to draw up work plans along with quantifiable Key Performance Indicators to ensure long-term continuity.